Svensk-Amerikanska
HÖNSBOKEN.

Handledning i skötseln af
Höns, Ankor, Gäss, Kalkoner, Pärlehöns, etc.

Utarbetad efter senaste och tillförlitligaste amerikanska
metoder.

CHICAGO:

THE ENGBERG-HOLMBERG PUB. CO.

Pris: Häftad 40 cents; Kartonerad 60 cents.

S F
487
E57

Class SF487

Book .E57

Copyright N^o

COPYRIGHT DEPOSIT.

Svensk-Amerikanska HÖNSBOKEN.

Handledning i Skötseln af

Höns, Ankor, Gäss, Kalkoner,
Pärlehöns och Påfåglar.

Utarbetad efter senaste och tillförlitligaste
amerikanska metoder.

CHICAGO:
THE ENGBERG-HOLMBERG PUB. CO.,
1903.

SF487
E 57

Copyright 1903 by
The Engberg-Holmberg Publ. Co., Chicago.

YHABOL INT
2290000 70

Hönsfåglarne.

Inledning.

Ofta får man höra den frågan framställas, huruvida det lönar sig att uppföda höns. Svaret på denna fråga beror naturligtvis på den tillfrågades mer eller mindre lyckade försök med hönsafvel.

Att många misslyckats däri, är otvifvelaktigt, men orsakerna därtill äro mångahanda och ligga nära till hands.

Det gifves ingen ginväg till lyckan, icke ens genom hönsafvel. Vanligen skaffar sig farmaren några hönor och en tupp, låter dessa fritt löpa farmen rundt och lägga sina ägg här och där, hvar som helst i buskarne, och vildt utkläcka sina kullar. På detta sätt får farmaren liten eller ingen nytta af äggen, och hönsens afkomma blir ej häller till stort gagn. För att med framgång uppföda hönsfåglar och för öfrigt alla tamfåglar, måste man först och främst iakttaga tvänne grundvilkor:

1. Man måste underkasta sig en hel del arbete och alls icke låta afskräcka sig af förekommande "besvär."

2. Man måste göra sig hemmastadd med de olika rasernas natur och skaplynne, utforska

hvilka arter som bäst motsvara ens fordringar samt bästa sättet att få fåglarne att göra sitt allra bästa i alla afseenden.

Således: *Flit och vaksamhet* utgöra de två nycklarne till gåtans lösning.

Den stora utbredning, som hönsfåglarne vunnit inom Förenta Staterna och det allmänna bruk, som göres af deras produkter, hafva till följd att deras uppfödande är af stor betydelse för många. Våra uppfödare bemöda sig städse om att förbättra raserna för något särskildt ändamål samt att öfverträffa alla sina föregångare i att framalstra just hvad handeln fordrar för skönhet och nytta; men mängden betraktar hönsgårdens produkter endast såsom fyllande det nödvändiga behovet af födoämnen i en ekonomisk och smaklig form. Under en betydlig del af året taga de mindre bemedlade sin tillflykt till ägg i stället för kött, emedan äggen efter handelspriserna äro en billigare föda än flera slags färskt kött.

Många af landtbefolkningen lefva mer eller mindre isolerade och finna det svårt, om icke omöjligt, att dagligen förse bordet med färskt nötkött, oafsedt hvad slakt som försiggår på farmen, och dessa finna, att hönsfåglarne äro de mäst bekväma att tillgå för att förse dem ett utmärkt välsmakande kött i erforderliga kvantiteter. Detta i all synnerhet under de heta sommarmånaderna, när färskt kött håller sig endast

en kort tid med de inskränkta anordningar, som vanligen stå farmaren till buds.

Den bland alla klasser förekommande konsumtionen af hönsfåglar och deras produkter erbjuder hemmarknad i snart sagdt hvarje stad och by i Förenta Staterna, och till priser, hvilka äro vinstgifvande, för så vida en sund omdömesförmåga får stå i spetsen för affären.

Hönsfåglarnes hufvudraser.

Här i landet finnas icke mindre än åttiosju hufvudraser, utom ett stort antal blandade arter. Hufvudraserna indelas som följer:

1. *Den Amerikanska klassen:* Stripiga, läderfärgade, stripiga med ärtkam samt hvita Plymouth Rock-rasen; silfver-, guld-, hvit-, svart- och läderfärgade Wyandottes; den svarta, spräckliga och hvita Java-rasen; American Dominiques och Jersey Blue-rasen.

2. *Den Asiatiska klassen:* Ljusa och mörka Brahma-höns, läder-, raphöns-, hvit- och svartfärgade Cochin-rasen, svarta och hvita Langshans.

3. *Medelhafsklassen:* Bruna, roskam-bruna, hvita, roskam-hvita, svarta, Dominique-, läder- och silfverankving-färgade Leghorns; svarta och hvita Minorca-höns; andalusiska och svarta spanska höns.

4. *Den Polska klassen:* Hvitbröstade svarta, guld-, silfver- och hvitfärgade; beskäggade guld-, silfver- och hvitfärgade, samt med krås af läderfärg försedda raser.

5. *Hamburger-klassen:* Guld- och silfversprängda, silfverpänsade, hvita och svarta Hamburg-höns; rödlufvor, silfver- och guldkampiner.

6. *Den Franska klassen:* Houdans, Crève-Coeurs och La Flèche-höns.

7. *Den Engelska klassen:* Hvita, silfvergråa och kulörta Dorkings.

8. *Strids- och Bantam- (dvärg-)höns:* Svartbröstade röda, bruna röda, guld- och silfverankvinge, röda Pyle, hvita, svarta och björkfärgade stridshöns; samma arter för dvärghöns. Cornish och hvita Indiska stridshöns; Malajiska och svarta Sumatra stridshöns.

9. *Bantam-höns utom stridsklassen:* Guld- och silfver-Sebrights, hvita och svarta roskammar, hvita med stöflar, läderfärgade, rapphönslika, hvita och svarta Cochins, svartstjärtade, hvita och svarta japanska samt hvittofsade hvita Polska.

10. *Den blandade klassen:* Ryska, silkeshöns, sultaner, krüsiga och gumplösa.

För praktiska ändamål kunna ofvanstående tio hufvudklasser grupperas i fyra allmänna klasser:

1. Raser för allmännyttiga ändamål: den Amerikanska klassen.

2. Slakt- eller bordraser: den Asiatiska klassen.

3. Äggproducenter: Medelhafsklassen.

4. Praktraser: de Polska, stridshöns till utställning, de blandade samt Bantam- eller dvärgklasserna.

Plymouth Rock-rasen.

Plymouth Rock-rasen är den mäst omtyckta af alla hönsarter för allmänt praktiska ändamål. Dess medelmåttiga storlek, hårdiga växt och goda värpduglighet göra den till en mycket nyt-

Fig. 1. Ett par stripiga Plymouth Rock-höns.

tig fågel på farmen. Det stripiga slaget är det bäst kända af Plymouth Rock-hönsen, och dess historia daterar sig något öfver ett fjärdedels århundrade tillbaka i tiden. Flera raser ingå uti dess sammansättning, enär den allmännast antagna meningen är, att den uppstått genom korsning mellan de amerikanska Dominiques och

Black (svarta) Javas. Det har äfven bevisats, att de ljusa Brahmas, de mörka Brahmas samt stridshöns blifvit anlitade vid bildandet af denna numera konstanta ras.

Den stripiga Plymouth Rock-arten (fig. 1) är af gråhvit färg, regelbundet korsad af parallela, blåsvarta band, som löpa i raka, tydliga linier utefter hela fjäderns längd och äfven visa sig på dunet eller fjädrarnes bottenfärg. Ränderna äro något smalare på hals- och sadelfjädrarne, än på andra delar af kroppen. Fågeln är af medelstorlek med bred hals, platt vid skulderorna, bröstet fylligt och kroppen bred och kompakt, medelstora vingar, hvilka gratiöst sluta sig, spetsarne väl betäckta med bröst- och sadelfjädrar; hufvudet medelstort, prydt med upprättstående, blodröd kam och kindlappar; ögat stort och klart; och gula ben, tår och näbb framställa fågelns bild i sin helhet. Skilnaden mellan den stripiga och den ärtkam-stripiga är, att den senare har en liten, fast och jämn ärtkam i stället för en enkel kam.

Af farmaren och marknadsodlaren äro dessa höns mäst omtyckta på grund däraf, att de äro medelstora, väl proportionerade, med djupt, fylligt bröst, fåglar, med ett ord, som äro utmärkta för marknadsändamål. De äro härdiga, mogna tidigt och anses allmänt såsom ypperliga halsterfåglar, när de blifvit åtta till tolf veckor gamla. De äro flitiga värpare året om; under vintern

värpa de utomordentligt väl. Äggen äro bruna till färgen, och åtta af dem väga ett pound. De stripiga Plymouth Rock-hönorna äro goda lig-gare och utmärkta mödrar.

Frånsedt dess praktiska värde är denna art äfven eftersökt af utställare. Ingen klass i landet är så tillfredsställande å en vanlig hönsutställning som denna. Dess gratiösa figur, upprätta hållning och lifliga natur göra denna fågel till utställarens älsklingsföremål. Man finner äfven någonting högst tilldragande i att uppföda dessa höns för deras yppiga fjäderskrud, och ju mera regelbundna och jämna färgstreck man kan framkalla desto bättre. Det fordras stor skicklighet att afla höns för deras färg, och vanligen låter man verkställa tvänne parningar härför. En stående regel för parning för ungtuppar är att använda tupp af standard färg till höna af mörk färg. Många använda dubbel parning, men flera praktexemplar hafva äfven producerats genom enkel parning.

De drag, som karaktärisera den stripiga Plymouth Rock-arten, skönjas också hos andra Plymouth Rock-slag, färgen naturligtvis undantagen. Storlek, form, allmänna konturer och egenskaper äro desamma hos andra arter som hos de stripiga. De hvita Plymouth Rock-hönsen äro rent hvita i hela sin fjäderklädnad, och den läderfärgade arten är rent läderfärgad, jämn i färgton, med undantag af stjärten, som är

djupt läderfärgad eller koppargulbrun. Läderfärgen bör sträcka sig till bottenfärgen, ju djupare desto bättre.

Fig. 2. Silfversnörad Wyandotte-ungtupp.

Standard-vikten af tuppar är $9\frac{1}{2}$ pounds, hönor $7\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 8 pounds, unghönor $6\frac{1}{2}$ pounds.

Wyandotte-rasen.

Wyandotte (fig. 2) heter ett annat allmännyttigt hönsslåg, som klassificeras näst till Plymouth Rocks. Från första början vann denna ras allmänhetens tycke och har bibehållit det-

Fig. 3. Silfversnörad Wyandotte-unghöna.

samma till närvarande tid. Rasen härleder sitt ursprung från den mörka Brahma, silfverspräckliga Hamburgs samt Breda-arten, en fransk hönsfågel. Flera auktoriteter påstå, att Wyandotterna hafva Cochins blod i sina ådror, på den

grund att deras förfäder producerade enkla kammar och fjädrade ben.

För allmännyttiga ändamål hafva Wyandotterna visat sig fördelaktiga, enär de äro af medelstorlek, vägande i genomsnitt ett pound mindre än Plymouth Rocks, äro härdiga till kroppskonstitution och ifriga värpare. För bor-

Fig. 4. Ett par hvita Wyandottes.

det äro de af stort värde; deras kött är högst välsmakande, saftigt och mörkt, hvadan de utgöra utmärkta halster- och stekfåglar. Som äggproducenter visa de sig bland de bästa, i det de i genomsnitt lägga tolf till fjorton dussin om året, och som vintervärpare te de sig väl under vanliga förhållanden.

Af Wyandotte-rasen finnas fem arter, och det är endast en opinionsfråga, hvilkendera som är den bästa. Deras allmänna karaktäristik är gemensam för dem alla; skilnaden i fjäderkläd-
nadens färg utgör det enda kännemärket på de olika arterna. Den silfversnörade (silver laced) Wyandotte-fågeln har en silfverhvit dräkt med regelbundet markerade snördrag öfver bröstet samt en frikostig fördelning af hvitt och svart öfver hela kroppen. Tuppen har silfverhvitt hufvud, roskam, silfverhals, med en svart rand nedåt midten af hvarje fjäder; silfverhvit rygg, sadeln lika med halsen, bröstet svart med hvit center, stjärten svart, vingarne hälften svarta och hälften hvita, eller rättare svarta, kantade med hvitt; när vingen är hoplagd, bör en väl markerad rand sträcka sig tvärs öfver densamma; skänklar och tår rikt gula, fjäderfria. Hönan af silfversnörarten är märkt lika med tuppen, utom ryggen och vingarne, hvilka äro hvitare hos tuppen än hos hönan. Bröstet hos den sistnämnda är af stor vikt för odlandet af goda fåglar: snörmarkeringen bör vara stor och tydlig, och den hvita midten af hvarje fjäder bör vara fri från svarta och bruna penseldrag.

Guld-Wyandotterna äro märkta liksom de silfverfärgade, utom det att färgen hos de förra är guldbrun och svart i stället för hvit och svart. Den hvita arten är måhända mera omtyckt af det faktum, att den icke är så svår att odla till

färg, enär fjädrarne äro rent hvita alltigenom. På grund däraf är denna fågel af större praktisk nytta för farmaren eller för sådana, hvilka uppöda höns för marknaden. Buff Wyandotten har en rik, djup, klar läderfärg, likformig alltigenom, utom stjärten, som har en djupare läder- eller kopparaktig bronsfärg. Blacks hafva en rik, glänsande svart färg med ett strålande skimmer, utom hand- och armpännorna, stjärten och tofsen, hvilka äro rent svarta.

Standard-vikten af tuppar är $8\frac{1}{2}$ pounds, hönor $6\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar $7\frac{1}{2}$ pounds och unghönor $5\frac{1}{2}$ pounds.

Java-rasen.

Denna art är den äldsta i den Amerikanska klassen och ansågs en tid vara den mäst vinstgifvande af alla raser. För närvarande odlas javanerna icke vidare allmänt; de nyare och mera modärna slagen synas hafva undanträngt dem i publikens tycke. Härtill gifves alls ingen orsak, ty de äro praktiska och allmännyttiga fåglar. I storlek äro de ungefär lika med Plymouth Rocks, men skilja sig från dessa i symmetri och utseende. De äro goda värpare och trifvas väl om vintern. För bordet utgöra de en läcker rätt. De äro präktiga liggare och mödrar samt hållas gärna innestängda.

Af javanerna finnas trenne arter: Svarta, spräckliga och hvita. De svarta (fig. 5) äro

vanligare än de två andra, ehuru de spräckliga på senare tiden varit ganska talrikt representerade vid utställningarne. Blacks äro till fjäderbeklädningen svarta alltigenom; de spräckliga hafva bruten svart och hvit färg på

Fig. 5. Ett par svarta Java-höns.

vingar, stjärt och hals, och det öfriga af fjäderbeklädningen är jämnt blandadt med svart och hvitt. De hvita javanerna äro, såsom namnet antyder, hvita alltigenom. De hafva en liten enkelkam, som står upprätt på hufvudet både hos tuppen och hönan. Ben och tår äro fjäderfria och gula till färgen, med fotsulan gul.

Standard-vikten af tuppar är $9\frac{1}{2}$ pounds, hönor $7\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 8 pounds och unghönor $6\frac{1}{2}$ pounds.

Dominique-rasen.

Likheten i fjäderbeklädningen hos den amerikanska Dominique-rasen med de stripiga Plymouth Rock-hönsen har undanträngt de föras popularitet. Färgen är gråsvart, hvarje fjäder regelbundet korsad med parallela band i blåsvart, som ger utseende af en blåaktig färgton åt fjäderdräkten, och färgen är likformig alltigenom. Både tuppen och hönan hafva roskam och glänsande gula ben. De som tycka om deras färg skola finna Dominique-hönsen fördelaktiga att uppföda. De äro goda värpare, härdiga, mogna tidigt och utgöra en smaklig bordsrätt.

Standard-vikten af tuppar är $8\frac{1}{2}$ pounds, hönor $6\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar $7\frac{1}{2}$ pounds och unghönor $5\frac{1}{2}$ pounds.

Jersey Blues (Blåa Jersey-höns).

Den mäst kända arten i den Amerikanska klassen är Jersey Blues. Denna fågel räknas bland de största, enär dess vikt ligger mellan Plymouth Rocks och Light (Ljusa) Brahmas. Fjäderklädseln liknar Andalusiernas, ty den är blå alltigenom. Bröst och bukkvast äro ljusblåa, hals och sadel mycket mörkblåa, nästan svarta, ben och tår mörkblåa, tårnas undre sida af ljusare färgton, och klorna hvita. Dessa höns äro ej så goda värpare som andra i sin klass, men

hårdiga, och trifvas väl i fångenskap. De äro icke omtyckta för sitt goda kött, enär man föredrager fåglar med gul hud och gula ben.

Standard-vikten af tuppar är 10 pounds, hönor 8 pounds, ungtuppar 7 pounds och unghönor 5 pounds.

Fig. 6. Ett par Ljusa Brahmas.

Brahma-rasen.

Den ledande arten i den Asiatiska klassen är Light (ljus) Brahma (fig. 6). Denna fågel har en historia, som skulle fordra många sidor att berätta. Det var denna ras, som på femtio-talet orsakade den så kallade "hönsfebern," om hvilken man på de senare åren skrivit så myc-

ket. Rasens tidigare historia är omtvistad, emedan våra bästa auktoriteters meningar äro delade med afseende på dess ursprung.

Man kände dem först under benämningarne Brahmaputras, Gråa Shanghais, Chittagongs, Cochin-Chinas m. fl. De första uppfödarne gäfvö hönsen hvar efter sin idé klingande namn, för att så mycket lättare kunna afyttra dem. Otroligt höga priser realiserades för dem, när hönsfebern nått sin spets i början af det senaste halfsekle. Våra nuvarande Brahmas fingo sin standard fastställd år 1869, och ingen ändring i typen har sedan dess vidtagits. Deras popularitet har varit i stigande allt till nu, och det ofantligt stora antal människor, som odla dem, ena sig om att betyga deras stora praktiska värde för denna industri. Brahman är egen i sitt slag och får ej förväxlas med Cochin-rasen, hvad formen beträffar.

I allmänhet är den ljusa Brahmatuppens höjd 26 tum; ryggen från marken 16 tum; magen från marken 8 tum; kroppens längd från bröstbenet till gumpspetsen 14 tum; stjärtens höjd något öfver 21 tum; sadelhängarne till slutet af bukkvasten $2\frac{1}{4}$ tum; ögat från näbbspetsen $2\frac{1}{6}$ tum; hufvudets och näbbets längd $\frac{3}{4}$ till $1\frac{1}{4}$ tum. Då exemplaren afvika från denna proportion, blifva de värdelösa såsom utställningsföremål och ofta äfven som äggproducer. Formen är aflång med fylligt, bredt och

rundt bröst, särdeles framstående. Fylligheten och den aflånga formen är typisk hos Brahmas och kännetecknar fruktbara fåglar. Halsens och ryggens kurvor likna konturerna af ett ägg.

Fjäderdräkten är hos tuppen rent hvit, utom hals-, stjärt- och vingfjädrarne, samt hvita, päns-lade med svart. Någon annan färg än hvit och svart får ej förekomma på en standard-fågel. Bågen är hvit med en svart rand nedåt hvarje fjäder, bildande spets vid yttersta ändan, stjärt-fjädrarne äro svarta, halsen glänsande grönsvar. Benen äro väl fjädrade ända nedåt mellersta tån. Tåfjädrarne må vara hvita eller svartspräckliga, men rent hvita föredragas. En liten ärtkam (se fig. 6), bred krona nedskjutande öfver ögonen; klarrödt ansikte; kind- och öronlappar fordras nödvändigtvis för ett välbildadt hufvud. Benen och tårna äro glänsande gula.

Brahma-hönan liknar mycket tuppen hvad hufvudet angår, enär hon har en bred kam, som sträcker sig väl öfver ögonen, och en liten ärtkam. Hönans hufvud bör vara maskulint till utseendet. Hufvudet är hvitt, halsfjädrarne hvita, pänslade med svart, liksom tuppens; kra-gen, hvit och svart, öfverhöljes totalt af hals-fjädrarne, när fågeln står upprätt; stjärten svart utom de två högsta, förnämsta pännorna, som kunna vara kantade med hvitt; stjärttäckarne, en eller flera rader, hölja båda sidorna af den

egentliga stjärten, tvänne rader att föredraga, äro svarta, kantade med hvitt.

Light (ljusa) Brahmas äro värdefulla fåglar på farmen. De utgöra de största bland hönsen och trifvas lika väl på en trång gård som ute i det fria. Som värpare lägga de tolf till tretton dussin ägg om året och värpa utomordentligt väl äfven om vintern. Deras ägg äro stora, omkring 7 på skålpundet, rikt bruna till färgen och högst välsmakande. För slakt äro dessa fåglar goda. De mogna icke så tidigt som arterna i den Amerikanska klassen, men de äro härdiga och kunna uppfödas lika ledigt som någon af de tidigare mognande arterna. Såsom liggare och mödrar äro de medelmåttiga.

Dark (mörka) Brahmas äro ej så omtyckta som de ljusa. Svårigheten ligger i att producera dem med önskad färg. Deras fint markerade fjäderklädnad är utomordentligt vacker, då man lyckats odla dem till standard fordringar, i annat fall blifva de ytterst otillfredsställande för uppfödaren. Den mörka Brahman hufvud och hals likna den ljusas, hufvudet hvitt och halspännorna något mera pänslade. Ryggen är nästan hvit, något svart uppenbarar sig här och där. Det svarta borde vara öfvervägande mellan skuldrorna, men döljes nästan totalt af halsfjädrarne. Sadelfjädrarne äro, liksom halsens, silfverhvita, dragna med en svart rand, som bör vara tydlig. Allt efter som fjädrarne närma sig stjärten, blif-

va ränderna bredare, till dess de sammanflyta i stjärttäckaren, som är rikt glänsande grönsvart med hvita marginaler. Stjärten rent svart med grön färgton; vingtäckarne svarta, och bilda ett tydligt svart band tvärs öfver midten af vingarne,

Fig. 7. Ett par läderfärgade Cochins.

medan armpännornas ändar hafva en stor svart fläck, så att vingens öfverkanter synas nästan svarta. De öfriga armpännorna äro hvita på den lägre halfvan och svarta på den öfra. Flygpännorna äro helt svarta, med undantag af en smal hvit strimma i nedra kanten. Bröstat är svart, låren och bukkvasten antingen svarta eller svarta med högst ringa hvitspräckling. Benfjädringen bör i färg motsvara bröstets, svarta om detta är svart, i annat fall något hvitspräcklig. Benen djupt gula, nästan apelsinfärgade.

Hönornas färg är hvit botten, tätt pänslad med mörkt stålgrått, hvilket ger en mycket vac-ker effekt, till utseendet liknande rimfrost eller silfvergrått. I fjäderdräkten bör ej visas något rent hvitt, utom i halspännornas marginaler. Såvida icke stor varsamhet iakttages vid parning-
en, få hönorna gärna en smutsig färg, och ung-
hönorna få nästan rent hvita halsar, en färg,
som sträcker sig ett godt stycke nedåt. Dessa
ljushalsade fåglars afkomma urartar sig vanligen
allt värre, men det onda kan botas genom att för
parningen välja sådana exemplar, hvilkas huf-
vuden äro tydligt markerade. Markeringens
form och karaktär hos Brahma-hönorna variera
också. Den bör vara medelstor, så att pänsel-
dragen kunna tydligt skönjas på nära håll. En
viktig punkt i fråga om färg och markering hos
Brahma-unghönor är, att denna bör vara likfor-
mig öfver hela kroppen, halspännorna silfver-
hvita, väl strukna med rikt svart, samt benens
fjäderdräkt pänslad i likhet med kroppens.

För praktiska ändamål kunna de mörka
Brahma-hönsen icke rekommenderas så högt som
de ljusa. Den nära släktparning, som måste
bedrifvas i och för fjäderfärgen, torde inverka
menligt på deras produktivitet, dock kunna de
med iakttagande af tillbörlig vårdsamhet och
skötsel äfven odlas till nytta så väl som prakt.

Standard-vikten af Light Brahma-tuppar är
12 pounds, hönor $9\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 10

pounds och unghonor 8 pounds. Standardvikten af Dark Brahma-tuppar är 11 pounds, honor $8\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 9 pounds och unghonor 7 pounds.

Cochins.

De fyra arterna af Cochins-rasen äro af hönsodlare mycket omtyckta. De stå i andra rummet näst efter Brahmas som slakthöns, enär de väga endast ett pound mindre än de ljusa Brahmas. Gamla och vana Cochins-hönsodlare berömma dem högeligen för deras inkomstbringande egenskaper. De äro hårdiga, goda vintervärpare af rikt bruna, medelstora ägg samt medelmåttigt goda bordhöns. Kycklingarne växa förträffligt och utvecklas hastigt under behörig skötsel.

Den läderfärgade arten (fig. 7) är den mäst allmänna; deras färgprakt erbjuder för utställaren någonting alltför lockande att motstå. Både tuppen och hönan hafva en rik, djup och klar läderfärg, likformig i skuggning öfverallt utom stjärten, som bör hafva en djupare läder- eller kopparbronsfärg, bottenfärgen densamma som den yttre och bör sträcka sig till huden. För parning väljas honor, hvilka så nära som möjligt hafva den önskade läderfärgtonen, så fria från mörkt eller hvitt i vingar och stjärt som görligt är. Med sådana honor paras en tupp af mörkare färgton med en smula svart i vingen samt stjär-

ten af djup läderfärg med kopparglans. Denna parning skall frambringa goda ungtuppar och unghönor. Den tunga fjäderdräkten å ben och

Fig. 8. Rapphönslik Cochin-höna.

fötter bör man ägna ständig vård och skötsel. På samma gång som fjädringen bör vara ymnig, måste man hindra allt utseende af gamhas eller styf fjädring.

Den rapphönslika Cochin (fig. 8) är en vacker fågel men svår att odla. Hvad fjäderklädseln beträffar är den till stor del af samma mönster som den mörka Brahman, ehuru färgen är röd och brun i stället för den stålgråa effekten hos den senare. Tuppens hufvud är till färgen ljusrött, halsfjädrarne ljus- eller gulröda med en tydlig svart rand nedåt midten af hvarje fjäder; sadelfjädrarne lika med halsens, bröstet och kroppen rikt djupsvarta, vingbågarne röda, handpännorna svarta å väfnadens insida, med en rödbrun kant å dess utsida; armpännorna svarta på insidan och rikt rödbruna å väfnadens utsida, slutande med grönsvart på ändan af hvarje fjäder; vingtäckarne grönaktigt svarta, bildande ett väl markeradt band tvärs öfver den slutna vingen; stjärten svart; hals, täckare och småtäckare glänsande grönsvarta, de senare kunna vara kantade med rödt; låren svarta, benen gula och väl täckta med svarta eller brunaktiga fjädrar, och mellantårna äro äfven ymnigt fjädrade.

Hönan är vackrast af dem båda. Hennes hufvud är litet och har en rikt brun fjäderskrud, med ett tjockt, välböjdt näbb; ögonen rödbruna med ett mildt uttryck; hufvudet prydes af en liten enkelkam, placerad fullkomligt rakt på hufvudet och bjärt röd till färgen; kindlapparne små, väl rundade och af fin textur; öronlapparne väl utvecklade samt äfven fina till texturen.

Halsen är vackert böjd med ymniga halsfjädrar, svallande väl nedåt skuldrorna. Fjädrdräkten är ljus- eller gulröd, med ett bredt, svart band nedåt midten af hvarje fjäder. Det svarta bandet å en godkänd fjäder bör bilda spets nära fjäderändan. Detta band borde vara fritt från pänseldrag, men den erkända standard tillåter lätta pänseldrag å det svarta.

En bra rygg och gump bidraga att bilda en god fågel. Hönans rygg bör vara bred och platt, ju bredare desto bättre, och gumpen höja sig med en lindrig konvex böjning och delvis betäcka stjärten. Fjädrarne därpå äro rödbruna till färgen, hvarje fjäder pänslad med mörkare brunt; pänseldragens konturer följa fjäderns form. Bröstatet är en af de viktigaste punkterna hos en god höna, och bör vara bredt och massivt; fjädrarne af samma rödbruna färg som ryggen; pänseldragen på bröstet äro måhända något tydligare och mera öppna än på ryggen, och deras konturer äro skarpa och följa fjäderns form.

Kroppen är bred och djup baktill samt har samma fjäderklädsel som bröstet; bukkvasten ganska ymnig, höljer fågelns bakdel och är utstående kring låren; vingarne små och handpännorna vikas tätt under armpännorna; bågarne döljas af bröstfjädrarne och bukkvasten täcker spetsarne; handpännorna mycket mörkbruna eller svartbruna till färgen, armpännornas inre väfnad svartbrun, pänslad med ljusare brunt; täckarne

lika i färg och pänseldrag med bröstets fjäderbeklädnad.

Stjärten är liten och kort och bäres nästan horisontalt; till färgen svart, utom de två förnämsta stjärtpännorna, hvilka äro pänslade;

Fig, 9. En trio Svarta Cochins.

stjärttäckaren pänslad i likhet med bröstet och kroppen; låren grofva och väl täckta med mjuk dun, som å lägre delen böjer sig inåt omkring hasen och täcker leden på yttersidan; fjädringen af samma färg som den öfriga delen af kroppen; benen korta och gula samt väl klädda med fjäder af samma färg som låren; tårna väl spridda och gula, och den yttre och den mellersta tån fjäderklädd å hela sin längd.

Black (svarta) Cochins (fig. 9) äro mycket lättare odlade än någon af de arter, vi hittills beskrifvit. Enär de äro enfärgade, kan den tid, som annars åtgår till en noggrann parning för utbringandet af rätt färg, i stället ägnas åt främjandet af deras äggproduktivitet. En enfärgad hönsfågel är alltid af mera praktisk nytta för farmaren och marknadsproducenten. Black Cochin-hönsens färg är rikt glänsande svart allt igenom, under det att de hvitas fjäderskrud är rent hvit.

Standard-vikten af läderfärgade, rapphönslika och hvita Cochintuppar är 11 pounds, hönor $8\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 9 pounds och unghönor 7 pounds. Black Cochins hafva samma vikt, utom tupparne, hvilka väga $10\frac{1}{2}$ pounds.

Langshans.

Langshans-hönsen äro de minsta och mest aktiva af den Asiatiska klassen. De äro praktiska i mer än ett hänseende, och deras produktivitet som värpare jämte andra egenskaper gör dem inkomstbringande för farmaren och marknadsproducenten. De utgöra en af de äldsta hönsarterna och hafva alltid varit af publiken omtyckta. Formen af en Langshansfågel skiljer sig betydligt från Brahmas och Cochins, och bör ické förväxlas med någondera af dessa. Fig. 10 visar de antagna konturerna af en Langshans,

och en jämförelse med fig. 9 och 11 visar vid första anblicken Langshans karaktäristik i jämbredd med de öfriga asiaternas. Langshans hafva hvitt kött och svarta ben, under det de öfriga hafva gul hud och gula ben. Kvaliteten

Fig. 10. Ett par Black Langshans.

af Langshans-köttet är ypperlig, enär detta är fintrådigt, mörkt och välsmakande. Som värpare intaga de rang bland de bästa, i det de i genomsnitt lägga 12 till 13 dussin ägg om året, och de kunna också rekommenderas såsom vintervärpare, godlynta som de alltid äro. Kycklingarne äro hårdiga och mogna tidigt. De uppfödas ledigt, vare sig i fångenskap eller ute i det fria.

Emedan de äro ypperliga skaffare, kunna de under årets lopp själfva förse sig med föda, och äro sålunda utmärkta hönsfåglar för farmen.

Langshans-hönset är en stilig, medelstor fågel, ej för stor eller skranglig till utseendet, aktiv till naturen och munter till lynnet. Många förväxla Langshans med den svarta Cochin. Detta behöfs dock icke, såsom följande jämförelse mellan de två hönsslagen tydligt visar: Den svarta Cochin är undersätsig till formen med hals och ben som se grofva ut, ymnig bukkvast och benfjädring, gumpen höjande sig från ryggens mittelparti till stjärten, stjärten kort, liten och nästan dold af gumpen; hals, bröst, gump och stjärt beskrifvande konvexa linier. Langshans: hufvudet litet för kroppens storlek, kammen medelstor, väl uppstående framtill och hvälfd till formen; Cochin-hufvud större än Langshans och icke så hvälfdt öfver ögat, kammen mindre, låg framtill och nästan rak på toppen af sågtaggarne; Langshans rygg kort och konkav, Cochins medellång, lindrigt konvex och stor konvex gump; Langshans bukkvast moderat och tätsittande; Cochins kvast ytterst fyllig och lös; Langshanvingarne stora och nedåtböjda, ganska framstående vid skuldrorna; Cochin-vingarne mindre och nästan dolda af gumpdunet och bukkvasten; Langshan-bröstet fullt, djupt och väl framåtburet; Cochin-bröstet icke så fullt och djupt, men bredare; Langshans-benen medellånga, ben-

pipan smal, tårna långa och afsmalnande, färgen blåsvart, med skära glimtar mellan fjällen, hvilka äro nästan svarta; Cochin-benen kortare, tjockare, benpipan gröfre, tårna kortare och tjockare, benens färg svart eller gulsvart.

Af Langshans finnas tvänne slag, de svarta och de hvita. De svartas fjäderdräkt är på rygg, sadel och hals af en glänsande, metallisk svart färg med grönt skimmer; bröst, handpännor och armpännor, stjärt, bukkvast, ben och tåfjädrar svarta. Bottenfärgen är svart eller skiffersvart. De hvita Langshans äro rent hvita alltigenom.

Standard-vikten för båda slagen: af tuppar 10 pounds, hönor 7 pounds, ungtuppar 8 pounds och unghönor 6 pounds.

Leghorns.

Leghorns äro de bäst kända af de äggproducerande slagen eller Medelhafsklassen. De utgöra de yppersta värparne och den standard för fruktsamhet, hvarefter de öfriga raserna bedömas. Hvad Leghorns ursprung beträffar äro meningarne delade, och blott ringa uppgifter om deras tidigare historia stå oss till buds. Det medgifves allmänt att en hönsras, som i många afseenden liknar Leghorns, har i lång tid förekommit i Italien och andra delar af Europas kontinent. Att denna ras vunnit en vidsträckt utbredning lider ej häller något tvifvel, alldestund den ännu i Danmark och andra länder be-

nämnes den italienska. God grund synes föreligga för den uppgiften, att Leghorns först infördes till Amerika från Italien. Historien vet berätta att så långt tillbaka i tiden som år 1834

Fig. 11. Hvit Leghorn-tupp med enkel kam.

ett fartyg från Leghorn hitförde såsom en del af sin last ett mindre antal höns, hvilka på stället fingo namnet Leghorns. De blefvo allt ifrån början omtyckta af republikens innebyggare, ty deras outtröttliga äggproduceringspassion och

den svaga liggglust, hönorna ådagalade, väckte snart allmänhetens uppseende.

Hvita och bruna Leghorns voro de första slag man kände till. Moderna hönsodlare äro ansvariga för tillkomsten af en del afarter, och nutidens utställningshöns, äfven af de äldre slagen, skilja sig åtminstone till färgen betydligt från dem man i dag får se i Italien.

Leghorn-fågeln innehar samma plats bland hönsen som Jersey-kon har bland hornboskapen. Frågan om hönsafvelns vinst har blifvit afgjord till förmån för de äggproducerande raserna. Leghorns äro lifliga, aktiva och af en rastlös disposition, de bästa skaffare, hvilka under årets lopp själfva samla största delen af sin föda. De äro småätare, och kostnaden att uppföda dem till mogen ålder är vid pass hälften så stor som för de asiatiska raserna. De mogna tidigt, fjädras fort, hönorna börja ofta värpa, när de äro fyra månader gamla, och ungtupparne börja gala vid samma ålder. De visa sig vara de ojämförligt bästa värpare, i det de i genomsnitt lägga 150 till 200 ägg per år. Deras ägg äro rent hvita till färgen och väga omkring 10 på skålpundet. Som bordhöns äro de medelgoda — af många anses de utmärkta. Det enda som kan sägas emot dem är att de äro små. I det hela taget utgöra de en den fördelaktigaste hönsras, man kan odla på farmen, och billigheten att utfodra dem gör, att två kunna uppfödas med samma kostnad som

ett af de asiatiska hönsen. Om vintern måste de hysas väl och varmt, för att de skola värpa flitigt och deras nedhängande kindlappar icke taga skada af kölden.

Till formen bör Leghorntuppen (fig. 11) vara gratiös, kroppen rund och frodig, bred öfver skuldrorna och afsmalnande mot stjärten; stjärten väl balanserad å en tämligen lång öfver- och underskänkel, då benets längd ger tuppen dess ystra och stolta hållning. Tät befjädring ökar formens storlek till utseendet och bibringar den frihet från knotighet, som alltid kännetecknar fullblodsexemplaret. Bröstatet bör vara fullt, vackert hvälfdt, något prominent och buret väl framåt. Halsen lång, väl böjd och rakburen; ryggen af medellängd, med sadeln höjande sig i skarpt konkav form mot stjärten; stjärten stor, full, upprätt buren; den fylliga, svallande stjärten med de långa, väl böjda pännorna utgör hos denna fågel ett utmärkande drag, som högt värderas. Vingen är lång, väl hoplagd och tät buren. Hals- och sadelfjädrarne långa och ymniga samt sväfvä väl ned öfver skuldror och sadel. Benen äro ljusgula och fjäderfria, tårna också gula, men en mörk skuggning tillåtes. Hufvudet är fågelns vackraste prydnad, emedan det är kort och djupt, har gult näbb, fulla, ljusröda ögon och ljusrödt ansigte. Kammen är enkel, af medelstorlek, fullkomligt rak och upprätt på hufvudet, fri från sidoutväxter, djupt

taggad med fem eller sex spetsar och ljusröd. Kammen bör sträcka sig betydligt bakom hufvudet, men får ej visa någon böjelse att följa halsens form. Öronlapparne äro hvita eller gräddhvita.

Fig. 12. Brun Leghorn-tupp med enkel kam.

Leghorn-hönan liknar tuppen i många afseenden, utom i det sätt, hvarpå hon bär kammen, samt naturligtvis könsskiljaktigheter. I form och hållning är hönan till och med mera gratiös och lifaktig än tuppen; hon har en mycket tät

fjädeväxt och är något liten till kroppen, ehuru ryggen är bra lång. Hennes bröst är fylligt, mycket rundt och bäres högt; benen medellånga och skänklarne tunna; stjärten är tät och bäres högt. Hållningen i allmänhet bör vara upprätt. Kammen utgör hennes förnämsta skönhet. Den är enkel och faller behagfullt åt ena sidan, men icke slappt eller så att utsikten skymmes. Ben, kam och ansikte äro af samma färg som tuppens, men öronlapparne äro mycket mindre.

Af Leghorn-rasen finnas sex standard-arter: Svarta, bruna, läderfärgade, Dominiques, Duck-wing och hvita.

Den svarta Leghorn-fågeln är allmänt omtyckt och favorit hos dem, hvilka hysa förkärlek för dess fjäderfärg. Denna art förväxlas ofta med den svarta Minorca, men är af en helt annan typ. Minorcan är större, har längre kropp, större kam och skiffer- eller nästan svartfärgade ben och tår. Black Leghorn är af en rikt glänsande svart färg alltigenom. Kam, ansikte och kindlappar klart röda, öronlapparne hvita och benen gula eller gulsvarta.

Den bruna Leghorn-fågeln (fig. 12) är en af de vackraste såväl som den, hvilken mäst odlas af Leghorn-arterna. Den är kinkigast af alla att odla till färg. Den har gjort sig förtjänt af hönsodlarens förkärlek, och dess härdiga kroppssystem har städse trotsat svår behandling och alla försök att genom korsafvel härs och tvärs

utplåna dess karaktäristik. Rasen är konstant, och dess dygder ligga i öppen dag från den nykläckta kycklingen till det äldsta höns. Den är stämplad med det outplånliga adelsmärke, som endast återfinnes hos fullblodsrasen.

Då man parar Leghorns, måste motsatserna tagas i betraktande. Skulle tuppen vara utmärkt i allt, utom i kam eller ben bör man välja honor till parning med honom, hvilka äro starka i denna punkt. De flesta framgångsfulla hönsodlare använda dubbelparning, en och samma gård att producera utställningshöns af hvardera könen. Präktiga fåglar, både ungtuppar och unghönor, kunna odlas från samma gård genom att använda något olika typer af hönor. Samma tupp producerar ofta de finaste utställningshöns, ungtuppar och unghönor, men det är högst sällan en höna frambringar kycklingar af båda könen, som äro af mera framstående kvalitet. När tvänne gårdar användas, sätter man i spetsen för den gård, där parning för ungtuppar sker, en fullt utvecklad tupp utan något allvarsamt fel, med standard färg, särskildt stark i fråga om kam, öronlappar, hals och sadel och helst en mörk grundfärg. Med denne paras hönor, som äro något mörkare än standard, med en liten, jämnt taggig, uppstående kam; litet tegelfärg på vingarne skadar ej, enär det ger en klarare färg åt ungtupparnes vingbågar. Band å ryggen skola äfven upphjälpa den svarta randen på sadlarne.

De unghönor, som produceras från denna gård, blifva alltför mörka att utställa, men storligen lämpliga för afvel af ungtuppar påföljande år. Den tupp, som sättes i spetsen för den andra, för producering af unghönor afsedda gården, bör vara af unghöneblod, aflad direkt från en utställningshöna. Hans färg är en liten smula ljus, kammen stor men jämnt taggad, bäst om den är tunn i öfverkanten; halsens fjädrar väl strukna, men icke sadelns; bottenfärg å hals och sadel ljusgrå eller hvit; vingbågarne böra visa mera purpur än rödt, emedan alltför mycket rödt antyder att han producerats af en tegelfärgad höna. Med honom paras utställningshönor, som hafva ljusbruna pänseldrag med mörkare brunt på rygg och vingar, allt enfärgadt, fritt från band på ryggen och tegelfärg på vingarne. Dessa hönor böra vara försedda med den stora kammen, öfverhängande men styf och stark på hufvudet, så att den ej ligger nära ögat och ansiktet. Genom att på detta sätt para Leghorns, vinna vi tvänne skilda, konstanta blodarter, hvilka aldrig böra kroaseras.

Buff (läderfärgade) Leghorns utgöra vårt nyaste förvärf till Medelhafsklassen. Det är en vacker fågel, som skall vinna favör hvarhålst den odlas. Läderfärgade hönsfåglar äro omtyckta af många, och de som uppfödt sådana, berömma dem högeligen. Utom att ega de för Leghorn-typen gemensamma drag, har tuppen

af denna art en rikt läderfärgad hals och sadel, med färgen varierande från citron till kanel, men en jämn och solid färg, som motsvarar det öfriga af kroppen; stjärten af samma färg i allmänhet, men en rikare, djupare läderfärg föredrages, enär standard för stjärten bestämmer en rik, djup läder- eller kopparbronsfärg. Den öfriga fjäderdräkten är af något ljusare färgton, men jämn alltigenom, utan tecken till droppfläckar eller färgstänk. Hvita och svarta fjädrar få icke förekomma; helt hvita eller helt svarta fjädrar göra fågeln oantaglig.

Hönan är af samma färg som tuppen.

Dominique Leghorns äro icke så allmänt kända. Deras färg liknar mycket American Dominique- och stripiga Plymouth Rock-rasens, och äro hvad engelska hönsodlare kalla gökhöns. Kroppsfärgen är gråhvit, hvarje fjäder regelbundet korsad med parallela ränder af blåsvart, som ger utseende af en blå anstrykning. Denna färg är lika alltigenom. Bottenfärgen af hvarje fjäder är ljusblågrå. Benen och tårna klart gula och ögonen klarröda.

Silver Duckwing Leghorns odlas ej allmänt här i landet, ehuru man ofta får se dem i utställningsrummen. De anses vara lika värdefulla som någon af de öfriga Leghorn-arterna, och från skönhetssynpunkt sedt äro de mycket intressanta och tilldragande. De taga namnet Duckwing från likheten af det stålblåa vingban-

det hos gräs- eller vildanden, och benämningen gafs först åt en art stridshöns — Silver Duckwing Game. Hals- och sadelfjädrarne på en Silver Duckwing Leghorn-tupp äro rent silfverhvita, utan minsta anstrykning af halm- eller gräddfärg, med en smal svart rand längs midten af de lägre halsfjädrarne. Rygg, sadel, vingbåge och vingspegel rent hvita; bröst, underdelar, vingband och stjärt djupt glänsande svarta. Hönan af samma art har silfvergrå halsfärg, med en smal svart rand nedåt midten af hvarje fjäder; bröstet laxfärg, aftagande till grått mot sidorna; kropps-färgen, sedd på kort afstånd, bör synas grå, med en dunkel anstrykning af blått öfver det hela. Något som liknar rödgrått, vare sig i bottenfärg eller penseldrag, tillåtes ej. Stjärten är svart eller mörkbrun, utom de två öfversta pännorna, hvilka äro ljusgråa. Panseldragen eller markeringen äro oregelbundna eller vågformiga.

Den hvita Leghorn, liksom den bruna, är en af de mäst odlade af dessa arter. Den utgör tvifvelsutan den mäst vinstgifvande och lättaste att uppföda på farmen. Emedan dessa fåglar äro rent hvita alltigenom, kan man med större framgång uppdraga och sköta dem än de mångfärgade arterna. Inga andra än hvita fjädrar få förekomma. Det har varit en mycket omtvistad fråga, hvilkendera af Leghorn-slagen är den fruktsammaste i äggproducering. Från en kon-

servativ synpunkt sedt medgifves dock allmänt, att de hvita hafva en smula företräde härutinnan. Märkvärdiga äggproduceringsrekord hafva slagits af nästan alla Leghorn-arterna, men ofvannämnda omdöme framhålles på grund af de från olika källor inkomna uppgifterna om resultaten i det stora hela.

Både hos de bruna och de hvita Leghorns finnas afarter — de roskambruna och de roskamhvita. Det enda utmärkande, som skiljer dem från de öfriga slagen, ligger i kammen. Dessa afarter hafva en liten roskamm alldeles i fronten, fast och jämnt uppsatt på hufvudet, jämnt afsmalnande bakåt, utan lutning åt sidan, toppen jämförelsevis platt och betäckt med små spetsar eller sågtaggar, avslutande i en väl utvecklad spets baktill.

För Leghorns uppgifves ingen standardvikt.

Minorca-rasen.

Minorcas tillhöra Medelhafs-klassen och ställas näst till Leghorns i värpduglighet. Till utseendet likna de mycket Leghorns, och deras allmänna kontur är faktiskt densamma som de senares, men kroppen är längre och fylligare. Minorcas är den enda art af Medelhafsklassen, som har en uppgifven vikt hvilken närmar sig Wyandottens, enär den är blott ett halft pound lättare.

Minorca-rasens ursprung är i likhet med så många andra af våra vinstgifvande hönsrasers, mycket obestämd. Somliga tro att den först

Fig. 13. En svart Minorca-ungtupp.

kommit från Minorca, en af de Baleariska öarne i Medelhafvet, medan andra påstå att de äro en afart af den svarta spanska rasen. Huru detta än kan vara, äro de bästa för farmen.

Minorcas äro goda bordhöns, enär deras kött är hvitt eller ljusfärgadt och fibrerna fina. Deras förnämsta dygd är äggproduktion. De värpa året om och visa föga ligglust. Som vintervärpare äro de utomordentligt goda, då de vårdas någorlunda väl. Fastän Leghorn-hönans produkt öfverstiger Minorcans i äggantal, äro de senares ägg större och fylla samma utrymme. Äggen äro hvita, och i genomsnitt gå åtta på skålpundet. De lägga tolf till femton dussin per år. Af en orolig, rastlös natur, hålla de sig utmärkt friska och äro ypperliga skaffare. För förstadsafvel äro de praktiska och inkomstbringande. De äro härdiga, lätt uppfödda och mogna mycket tidigt.

Minorca-fågeln är stor till kontur och har en god kropp, står väl upp på sina ben, har en bred bringa och en lång, platt rygg med stjärten högt uppburen. Många odlare tvista om stjärtens hållning. Standard säger "upprätt," medan de flesta uppfödare föredraga att den bäres "väl bakut." Den upprätta ställningen ger åt hans stjärt Leghorn-typen (se fig. 11), under det att den typiska Minorca-fågeln skiljer sig något därifrån genom en mera horisontal hållning, såsom i fig. 13. Minorca-tuppens kropp är lång, satt framtill och småningom afsmalnande mot baken. Då han står upprätt, befinner sig kroppen i en vinkel af nära 45 grader. Låren äro tjocka, benen medellånga, benbyggnaden grof

och färgen mörk skiffer eller nästan svart; kammen enkel, stor, fullkomligt rak och upprättstående, jämnt sågtandad och sträcker sig väl bakut från hufvudet. Hans kam är större och mera skrymmande än Leghorns. Kindlapparne äro långa och hängande och motsvara kammens storlek; öronlapparne rent hvita. Hönan är till kroppen af samma allmänna utseende som tuppen, bra lång, bred och djup; hennes kam är enkel och stor samt hänger åt ena sidan; liksom tuppens är hennes kam synbart större än Leghorn-hönan.

Black (svarta) Minorca-fågeln är till färgen rikt glänsande svart alltigenom; gråa fjäder-spetsar betraktas som allvarsamma fel.

White (hvita) Minorca är en lika omtyckt hönsfågel som den svarta och intar samma position som den hvita Leghorn i dess klass. För dem båda äro standard-fordringarne lika utom i färg, och den hvita arten måste vara genomgående vit, ty förekommande fjädrar af annan färg göra fågeln förkastlig. Kammen, ansiktet och kindlapparne äro klarröda, ansiktet fritt från hvitt; ögonen mörkt kastanjebruna eller röda.

Den senast förvärfvade afarten till denna ras är den svarta Minorcan med roskam. Det enda man haft att förebära mot denna Medelklassras var dess fallenhet att få kammen förfrusen. Deras kam är så stor, att långvarig kyla med all säkerhet måste skada densamma, därest fågeln

är utsatt därför. I ändamål att aflägsna detta fel, om man så får kalla det, hos denna värderika fågelklass, har det utgjort hönsodlares sträfvan att frambringa en fågel med samma egenskaper men en låg roskam. Vi hafva tvänne standardarter af Minorcas, de svarta och de hvita. Den svarta Minorcan med roskam är ännu ej erkänd såsom en konstant art, men af alla tecken att döma kommer den i den närmaste framtiden att blifva det. Många goda exemplar hafva uppdragits och utställts vid nyligen hållna expositioner, och framgång i att förete denna art synes vara gifven.

Hufvudet å en svart Minorca-tupp med roskam bör vara af medellängd, näbbet tjockt och svart, ögonen mörkröda, ansiktet slätt och rött, roskammen rak och tät och jämn på hufvudet. I storlek bör han vara mellan Wyandottens och Leghorns. Kindlappar medellånga och ej så stora som hos enkelkam-arten, öronlapparne rent hvita, stora, släta och mandelformiga. Hönans hufvud liknar tuppens — medelstort, ansiktet rött, kammen liten och jämn på hufvudet, kindlappar medelstora, tunna och klart röda, öronlappar rent hvita, stora och jämna.

Standard-vikten af tuppar är 8 pounds, hönor $6\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar $6\frac{1}{2}$ pounds och unghönor $5\frac{1}{2}$ pounds.

Andalusiska rasen.

Andalusiern (fig. 14) är en af de vackraste bland det fjädrade släktet, enär den har en smakfull ljus- och mörkblå fjäderdräkt. Den benäm-

Fig. 14. En Blå Andalusian-höna.

nes Blue (blå) Andalusian och utgör den enda arten i sin ras. Den är här i landet icke så omtyckt som den borde vara, på grund af motviljan för hvit hud och blåa skänklar. Engelska och franska hönsodlare föredraga dessa egenskaper hos hönsen, och den är därför bland dem mycket

populär. Hönorna äro dåliga liggare men ypperliga värpare och lägga stora, hvita ägg, lika stora som Minorca-hönans. Exemplar af deras ägg hafva förekommit på täflingar och vunnit priset för storlek och vikt. Kycklingarne äro hårdiga och mogna tidigt, i det unghönorna börja värpa redan vid fem à sex månaders ålder.

För farmämdamål intaga de rang med Leghorns och Minorcas, företrädet endast liggande i fjäderfärgen. Som utställningsfåglar äro de mycket omtyckta på grund af sin färgprakt. Deras allmänna egenskaper äro desamma som Leghorns. Hals- och sadelfjädrarne äro mörkblåa, nära nog svarta, bröstet har en ljusare färgton, och hvarje fjäder har en tydlig rand af en mörkare färg; kroppen och bukkvasten lika med bröstet, ehuru något mörkare; handpännorna ljusblåa, armpännorna och vingtäckarne mörkblåa, vingbågar mörkare blåa, nästan svarta, stjärt- och halsfjädrar mörkblåa, nära nog svarta, skänklar och tår skifferblåa.

Ingen standard-vikt uppgifves för Andalusierna; deras storlek är i genomsnitt lika med Leghorns.

Black Spanish.

De svarta spanska hönsen (fig. 15) utgöra en af de äldsta slagen bland tamhönsen. Deras namn har varit förknippadt med denna industri i hundratals år och deras praktiska värde på far-

men länge erkänt. Fågels stolta hållning, stora röda kam och kindlappar samt det hvita ansiktet och öronlapparne, som känneteckna rasen, bilda en liflig kontrast mot deras glänsande svarta fjäderfärg och göra dem till de mäst anslående bland fåglar.

Fig. 15. Ett par svarta Spanska, hvita ansikten.

De svarta Spanska med hvita ansikten hafva länge varit förmånligt kända för sina utomordentligt goda värpegenskaper. Såsom de äldsta af de icke-liggande arterna, bibehålla de fortfarande sitt oöfverträffade rekord. Unghönorna börja tidigt värpa och lägga i medeltal 150 till 180 ägg per år; de äldre hönorna börja något senare på året, sedan de ruggat, men godtgöra då skadan genom äggens ökade storlek. Både de

äldre och de yngre hönorna stå väl öfver medelmåttan som vintervärpare. Äggen äro stora och hvita samt välsmakande. Det hvita ausiktet, ett utmärkande drag, bör vara långt, slätt, fritt från rynkor, höjande sig i bågform väl öfver ögonen samt sträckande sig bakåt nacken och till näbbroten, betäcker kinderna och förenar sig med kind- och öronlapparne; ju djupare yta desto bättre. Det bör vara rent hvitt till färgen. Fjäderdräkten är alltigenom rikt glänsande svart, något grått inblandadt anses som ett fel; ben och tår hafva en grå eller mörk blyfärg; kammen enkel och klarröd till färgen; kindlapparne klart röda, utom insidan af öfra delen, som är hvit; öronlapparne rent hvita.

Ingen standard-vikt uppgifves för de svarta Spanska hönsfåglarne; de äro i storlek lika med Leghorns och Andalusians.

White Crested Black Polish.

En af de äldsta hönsslagen är det svarta Polska (se fig. 16), hvars förfäder spåras så långt tillbaka som det sextonde århundradet. Bland de arter, som under dessa forntidsdagar nämndes, var "Wooly"-fågeln, lika med våra dagars silkeshönsfågel: Historien nämner också Purrhönan, den Persiska, den Turkiska och tofshönan. Den senare beskrifves som en fågel med en lärkas bröst. En annan art kännetecknas

som den Pataviniska fågeln, hvilken tros vara stamfadern till det svarta Polska hönsslaget.

Tuppen af denna art beskrifves såsom utom-

Fig. 16. Ett par hvittofsade Black Polish.

ordentligt vacker. Han är rikt prydd med fem färger, svart, hvitt, grönt, rödt och gulockra. Kroppen är svart, halsen klädd med hvita fjädrar, vingarne och ryggen delvis svarta och delvis

gröna, stjärten af samma färg, men pännfjädrarne äro hvitaktiga vid roten, och en del af flygpännorna äro också hvita; ögonen omgifvas af röda ringar; kammen liten, näbb och fötter gula och hufvudet prydes af en vacker tofs. Hos hönan finnes intet hvitt, utom hinnan vid öronöppningen. Hon är genomgående grönsvart med gula fötter och en mycket liten, rödfärgad kam.

Den Polska rasen utgöres af medelstora fåglar, något större än Hamburg-slaget; ett fylligt, rundt bröst, väl framåtburet; tuppens hals bakåtburen och skönt böjd; en fullkomligt rak rygg, bred vid skuldrorna och hastigt afsmalnande vid stjärten; stora och tätt hoplagda vingar; en stor, väl spridd stjärt, som hos tuppen är försedd med ymnigt dunklädda täckare och bågfyädrar; benen äro af blåaktig färgton hos alla arterna utom de vitbröstade svarta, där de äro af mörk skifferfärg eller svarta; och framför allt den stora fjäderbusken eller tofsen och den lilla löfkammen. Tuppens tofs bildas af smala fyädrar, något liknande dem, hvilka betäcka halsen och sadeln. Dessa fyädrar böra stå väl upprätt framtill för att ej hindra utsikten för fågeln, och falla öfver rygg och sidor i en svallande, jämn massa. Om de falla framåt, såsom stundom händer, både hindra de fågeln att se och kunna lätt bli våta, när han dricker. En sådan tofs är också ihålig i midten och förlorar därigenom mycket af sin skönhet. Hönans tofs bildas af fyädrar, hvilka

växa uppåt och vända sig inåt vid ändarne, och den bör vara stor och klotformig samt kompakt, utan tecken till söndring. Ju större tofsen är, desto bättre, så vida den har en god form; men en tät, kompakt, välbildad tofs är att föredraga framför en större, som är af lös textur och faller åt alla håll. Kammen är egendomlig och tillhör den klass, som man tycker hafva formen af ett löfblad, och kallas därför löfkam. Den beskrifves dock bättre som ett par kötthorn, som dela sig likt bokstafven V, de öfra ändarne indragande sig i tofsen. Ju mindre kammen är, desto bättre, och om den helt och hållet saknas, betraktas detta ej som något fel, därest den icke borttagits med afsikt eller genom en olyckshändelse.

Polska höns odlas mycket allmänt här i landet och anses af några såsom praktiskt fördelaktiga för allmänna ändamål; men på samma gång som en del uppfödare vunnit goda resultat med dem, äro de dock icke att helt rekommendera för praktiska ändamål. De betraktas vanligen mera som praktfåglar och odlas mäst för nöje och utställning. Deras stora tofsar äro dem till hinder; de kunna icke se väl och blifva därför slöa, tröga och misstänksamma. Särskild omsorg måste iakttagas för att med någorlunda god framgång uppföda dem, och deras hus och burar måste hållas absolut torra, enär det minsta vatten i tofsen kan vara dödande.

De äro medelgoda värpare af medelstora ägg, men dåliga ligghöns. Som bordfåglar anses de vara goda, enär deras kött är fintrådigt, mört och välsmakande.

Af de olika Polska slagen är den hvittofsade svarta mäst omtyckt. Färgen å dess fjäderdräkt är rikt glänsande svart alltigenom, med undantag af tofsen, som är snöhvít. Ben och tår svarta eller mörkt skifferfärgade; kam och kindlappar röda och öronlappar hvita.

Guld- och silfverarterna äro skönt markerade till fjäderdräkten; hos guldarten äro fjädrarne prydda med rikt guldbrunt och spräcklade eller bandade med svart.

Silfverhönans fjädrar äro silfverhvita i st. f. guldbruna och spräcklade eller bandade med svart.

Det finnes två bestämda afarter af den Polska rasen, nämligen den enkla och den beskäggade. Den senare arten har ett yfvigt, fullt skägg, som böljar ned bakom ögat i en vacker båge, och motsvarar till färgen den öfriga fjäderdräkten.

De åtta arterna af de Polska hönsen äro: White-crested Black, Golden, Silver, White, Bearded Golden, Bearded Silver, Bearded White och Buff-laced.

Ingen standard-vikt finnes uppgifven för de Polska hönsfåglarne; de äro medelstora, ungefär som Leghorns.

Hamburg-rasen.

Hamburg-hönsen (fig. 17) befinna sig i äggproducenternas främsta led och likna till allmänna utseendet Leghorns. Golden-spangled, Silver-spangled, Golden-penciled, Silver-penciled, Black och White heta de olika arterna.

Fig. 17. Ett par silfverspräckliga Hamburgs.

Alla äro de mycket vackra fåglar, och det är sällan de ej visa sig tilldragande och vinstgifvande för uppfödaren i gemen och utställaren i synnerhet. Hamburgs äro ekonomiska höns att odla; utom det att de äro småätare, värpa de utomordentligt flitigt men äro dåliga liggare. Det enda man har emot dem är, att deras ägg äro så små. De lägga ett vackert, hvitskaligt ägg, som till storleken är mindre än Leghorns.

Några värpa större ägg än andra, och genom att år från år för afvel sorgfälligt utvälja de hönor, som lägga de största äggen, torde detta fel kunna aflägsnas och äggens storlek ökas.

Silfverspräckliga Hamburgs äro måhända de vackraste på samma gång som de mäst omtyckta af denna ras. Denna fågels stolta hållning, kungliga prydnad samt gratiösa och symmetrisk form väcker uppseende hvarhälst han uppträder. Uppfödare af Hamburg-fåglar antaga följande såsom standard för rasen: Kammen perpendikulär i fronten, vackert afsmalnande till en lång spets, full af taggar, hvilka alls icke äro tydliga, fast och jämnt satt på hufvudet; ansiktet rödt; öronlapparne medelstora, så runda som möjligt och rent hvita; benen blyblå; hållningen gratiös; fjäderklädseln mycket ymnig.

Tuppar: silfverspräckliga: Färgen klar, silfverhvit botten, hvarje fjäder spetsfläckad eller spräcklig; bröstet så framskjutet som möjligt men visande det spräckliga; hals-, rygg- och sadelfjädrar spetsfläckade; bågen väl markerad (alls icke murken, brun eller mässingartad); ryggen så grön som möjligt. Guldspräcklig: färgen mycket svart och rik botten, ryggen glänsande grön; hals, rygg och sadel vackert randa; vingbågen väl markerad.

Hönor: Silfverspräckliga, det hvita klart och silfverblänkande; fläckarne stora, så gröna som möjligt, tydliga och klara.

Guldspräckliga: bottenfärg rik; klara fläckar, stora och tydliga.

Fjädermarkeringen hos de pänslade arterna skiljer sig betydligt från de spräckligas. De senare hafva gemenligen fått benämningen "mån-ögda," på grund af droppfläckarnes runda eller ovala utseende, under det att de pänslade arternas markering utgöres af parallela ränder i rödbrunt eller svart, eller ock rent silfverhvitt och svart, såsom fallet torde vara.

White och Black Hamburgs äro helt hvita eller helt svarta.

Ingen standard-vikt uppgifves för Hamburg-rasen.

Redcaps (Rödlufvor).

Detta hönsslag är det största af Hamburggruppen, och fågelns storlek är lika med Minorcahönset. Rödlufvorna utgöra en gammal ras, som omnämnes af gamla författare. De äro ej så omtyckta som de öfriga i sin ras, emedan de äro så svåra att uppdraga med goda kammar och en bestämdt markerad fjäderfärg. Den stora kammen står i vägen för deras popularitet, och så vida den icke är perpendikulär och jämn, ser den jämmerlig ut.

Rödlufvorna äro härdiga och mogna tidigt samt visa sig liksom Hamburgs vara ypperliga värphöns. Till slakt äro de goda; deras storlek

och utmärkta köttkvalitet göra dem omtyckta. De hafva rykte om sig att vara dåliga liggare, ehuru man en och annan gång kan få se dem utkläcka en kull.

De hafva roskam, ju större desto bättre, icke nedhängande öfver ögonen, men lodrät i fronten och likformig på båda sidor. Den måste vara fast och jämn på hufvudet, utan lutning åt någondera sidan, toppen betäckt med små spetsar eller taggar och kulminerande bakut i en väl utvecklad rak spets, klarröd till färgen. Denna färg hafva ock kind- och öronlapparne. Både tuppens och hönans fjäderdräkt är röd och svart, hufvudet rödt, med blåsvarta halsfjädrar, hvarje fjäder kantad med rödt; ryggen röd och svart och bröstet purpursvart; skänklarne skifferfärgade.

Standard-vikten af tuppar är $7\frac{1}{2}$ pounds, hönor $6\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 6 pounds och unghönor 5 pounds.

Campines.

Campines tillhöra Hamburg-gruppen och utgöra en gammal ras, ehuru denna först nyligen vunnit burskap bland standard-slagen. Fågeln omnämndes först år 1828 såsom en liten, från Holland importerad ras, som man kallade "hvardagshöns" och "evigt värpande höns." Detta senare namn bära de ännu på sin fostertorfva.

Campinerna äro i Holland skrifna som utomordentliga värphöns, men emedan de äro så nykomna här i landet har ännu ingen jämförelse kunnat verkställas med andra äggproducerande raser. De likna Hamburgs till den grad, att många anse dem tillhöra denna ras. De skilja sig dock från denna i kammens form, enär Campinernas kam är enkel, medan Hamburg-rasen har en roskam.

Campines utgöras af tvänne arter: Golden och Silver. Golden-artens färg är rikt guldgul å halsfjädrar och en mörkare guldfärg för kroppen. Silver Campines äro silfverhvita öfver hela fjäderdräkten. Ben och tår äro mörkblåa hos båda arterna, kindlapparne klart röda och öronlapparne hvita eller blåhvita.

Ingen standard-vikt uppgifves för Campinerna; de äro i storlek lika med Hamburgs.

Houdans.

De trenne arterna i den franska klassen äro Houdans, Crèvecoeurs och La Flèche-höns. Af dessa erkännas Houdans vara de mäst omtyckta och vinstbringande, enär de i stor skala odlas öfver hela landet. De äro härdiga och flitiga värpare af stora, hvita ägg. Till slakt räknas de bland de bästa. Benpiporna äro smala och köttet mört och läckert. Kycklingarne äro lifliga och aktiva samt fjädras hastigt. De äro

dåliga liggare och smååtande; liksom Leghorns kunna de utfodras till ringa kostnad i jemförelse med några af de mera storväxta raserna. De äro medelstora och hafva en hvitspräcklig fjäderdräkt, svart och hvitt omblandadt, den svarta färgen något öfvervägande; vingband och pännor svarta, handpännorna svarta med hvitt inblandadt. Houdan-hönset tillhör tofsarten och har en liten bladkam, till formen något liknande bokstafven V, hvilken hvilat mot tofsen. Tuppens tofs är stor, väl passad på hufvudets krön, fallande bakut på halsen, och utgöres af fjädrar, som till form och textur likna halsens. Hönans tofs är stor, kompakt och regelbunden, lutande bakåt i en obruten massa. En egenomlighet hos denna ras är, att den i likhet med Dorkings har fem tår; ben och tår äro ljusröd-hvita till färgen.

Standard-vikten af tuppar är 7 pounds, hönor 6 pounds, ungtuppar 6 pounds och unghönor 5 pounds.

Crevecœurs.

Denna art är icke så väl känd här i landet som Houdans, men i Frankrike, deras hemland, odlas de i stor skala för slaktändamål. De anses öfverlägsna som bordfåglar, emedan deras kött är hvitt och välsmakande. De äro godlynta och trifvas väl i fångenskap. Deras

kroppssystem är svagt, hvadan de tarfva särskild tillsyn och vård. Endast medelmåttiga värpare, äro de äfven dåliga liggare. De tillhöra tofssläktet och hafva kam och tofs liknande Houdans; till färgen rikt grönsvarta alltigenom.

Standard-vikten af tuppar är 8 pounds, hönor 7 pounds, ungtuppar 7 pounds, unghönor 6 pounds.

La Fleche-höns.

La Flèche-hönsen skilja sig i flera afseenden från de båda andra nyss beskrifna franska arterna. Houdans och Crèvecoeurs äro mera kompakt byggda än La Flèche-fåglarne, hvilka äro höga och skrangliga till utseendet, och stil och lynne antyda närvaron af spanskt blod i öfvervägande mått. Deras fjäderdräkt är rikt glänsande svart alltigenom. Kammen är enastående: bladformig, medelstor, utgrenande sig likt tvänne horn, hvilka peka uppåt. Dessa fåglar äro ytterst ömtåliga och kinkiga att odla. Köttet är mera saftigt och delikat än någon af de andra arternas, utom stridshönsens kött. De äro medelmåttiga värphöns med stora, hvita ägg, men visst icke så produktiva som de spanska. Som bordfåglar anses de utmärkta, men de mogna ej tidigt — icke på långt när så tidigt some Houdans eller Crèvecoeurs.

Standard-vikten af tuppar är $8\frac{1}{2}$ pounds, hönor $7\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar $7\frac{1}{2}$ pounds och unghönor $6\frac{1}{2}$ pounds.

Dorkings.

Fig. 18. Silfvergrå Dorking-tupp.

Den engelska hönsrasen kan anses utgöra idealet för allmännyttiga fåglar. Den är hårdig och motstår nästan hur sträng köld som hälst, förutsatt att marken ej är fuktig. Detta bevisas af det faktum, att de stå sig väl i norra delen af Skotland och yttersta norra Irland, bland Cum-

berland-kullarne, äfvensom å andra kalla och kala platser. Men när man företager sig att odla detta hönsslag, måste man framför allt tillse, att jordmånen på deras gårdar är fullkomligt torr, om man skall vinna framgång.

Dorking-fågeln (fig. 18) är en bland de äldsta af tamhönsen, om icke den allra äldsta. Urkunderna veta intet att berätta om när de först lefde i England eller hvarifrån de kommo, men antagandet är, att de inkommo med de romerske, hvilka tydligen ägde höns af liknande art.

Det hufvudsakligaste kännemärket på denna ras är en femte eller extra tå, som utgår baktill, litet ofvanom foten och nedom sporren.

Åtskilliga författare hafva sökt beröfva Dorking äran af att vara ursprungliga och hufvudorten för afveln af denna så rättvist berömda hönsart, förebärande att den äkta Dorking-rasen odlas i Horsham, Cuckfield och andra ställen i Surrey, samt att de från Dorking kommande uråldriga och utmärkta hvita hönsen äro en afsigkommen ras i jämförelse med den förbättrade Sussex-rasen.

Den egenskap, för hvilken denna fågel är mäst omtyckt, är dess slaktduglighet, enär dess kött är hvitt och af delikat textur. Många påstå att den härutinnan är fullt jämförlig med, om den ej rentaf öfverträffar de franska arterna. Dorking-fågelns breda, djupa och framstående bröst lämpar den särskildt för bordet och anses

af somliga att vara jämngod med de indiska stridshönsen. Som värphöns äro Dorkings goda, äro vård samma liggare och ömma mödrar. De äro nyttiga och lämpliga fåglar för farmen.

Af Dorkings finnas trene arter: White, Silver Gray och Colored. Den hvita Dorking är faktiskt den mera fullblodiga af de tre, enär den i flera år varit den enda som utan afbrott producerat den femte tån, ehuru de andra arterna sällan uraktlåta att framställa detta utmärkande drag. Till färgen äro hvita Dorkings klart, obefläckadt, glänsande hvita; kammen och kindlapparne klart skarlakansröda; benen antingen hvita eller af delikat köttfärg.

Silfvergrå Dorkings hafva en skön fjäderklädsel. Tuppens hufvud är silfverhvitt; halsfjädrarne silfverhvita, så fria från ränder som möjligt; kam, ansikte, öron- och kindlappar klart röda; näbbet hornfärgadt eller hvitt; ögat brandgult; bröst, lår och underlif svarta; rygg, skuldertäckare, sadel och vingbåge rent silfverhvita; vingtäckare grönsvarta; handpännorna svarta, kantade med hvitt; armpännorna och en del af yttertäckaren å vingspegeln hvita, de öfriga vingfjädrarne svarta; stjärten glänsande grönsvart; ben, fötter och klor hvita. Hönans öga, näbb, kam, ansikte, kindlappar, ben, fötter och klor lika med tuppens; hufvudet silfverhvitt med lindriga grå anstrykningar; halsfjädrarne silfverhvita med tydliga, svarta ränder; bröstet

rödt eller laxfärgadt, grått längre ned; rygg, skuldertäckare, vingbåge och vingtäckare klart silfverhvita med små pänseldrag af mörkare grått på hvarje fjäder; pännskäften hvita; handpännorna grå eller svarta, armpännorna grå; stjärt grå, en mörkare ton än kroppens; stjärtpännorna svarta.

Colored Dorkings skilja sig från de andra endast i färg. Tuppen är vanligen svart eller halmfärgad, medan hönan är markerad med svart och grått blandadt, bröstet mörk laxfärg, kantad med svart.

Dorking-kammen är olika hos de tre arterna: de hvita hafva roskam, de silfvergrå enkel kam och kulörta Dorkings kunna hafva vare sig enkel eller roskam, ehuru den enkla kammen föredrages.

Standard-vikten för Dorkings är olika: För hvita: tuppar $7\frac{1}{2}$ pounds, hönor 6 pounds, ungtuppar $6\frac{1}{2}$ pounds och unghönor 5 pounds. De silfvergrå: tuppar 8 pounds, hönor $6\frac{1}{2}$ pounds, ungtuppar 7 pounds och unghönor $5\frac{1}{2}$ pounds. De kulörta: tuppar 9 pounds, hönor 7 pounds, ungtuppar 8 pounds och 6 pounds.

Cochin Bantams.

Cochin Bantams (dvärghöns) — Buff, Partridge, White och Black — äro till färg och form lika med sina större förfäder. Denna hönsart

är den största bland dvärgklassen. Tuppen väger omkring 28 uns, hönan 24 uns.

Japanese Bantams.

Den anslående skönheten och egendomligt formade stjärten hos Black-tailed Japanese Ban-

Fig. 19. Svartstjärtad Japansk Bantam-tupp.

tams (fig. 19) föranleder att de äro mycket omtäckta och därför blifvit ställda i dvärgklassens främsta leder. De äro hvita, undantagandes stjärt och vingar. Stjärten är svart, halsfjädrarne

svarta, kantade med hvitt. Vingarne äro stora och långa med hängande spetsar; hand- och armpännornas färg är mörk skiffer med hvita kanter. När vingen är sluten, synes den vara helt vit. Stjärten är utbredd och bäres i upprätt ställning, nästan berörande hufvudkrönet; halsfjädrarne långa och behagfullt böjda. Skänklarne äro fjäderfria och hafva en klar guldfärg.

De hvita och de svarta Japanska dvärghönsen äro lika i storlek och form med de svartstjartade Japanska. De hvitas näbb, ben och tår äro hvita eller gula, och de svartas äro gula, eller ock gula med mörk skuggning. De hvita äro rent hvita, de svarta glänsande svarta.

Polish Bantams.

Polska dvärghönan hade sin uppkomst här i Amerika och visade sig först år 1872, då den alstrades genom en tillfällig kroasering mellan en vit polsk tupp och en vanlig höna. I början hade kycklingarne små tofsar, och dess dräkt vanställdes ofta af smutsfärgade fjädrar, men genom vårdsam afvel har färgen blifvit konstant, så att de smutsiga fjädrarne icke längre visa sig och tofsarne hafva blifvit nästan fördubblade i storlek. Arten intogs i standard 1879—1880, och sedan dess har den utbredt sig öfver hela landet, ehuru fullkomliga exemplar ännu äro jämförelsevis sällsynta.

Prakthöns.

Standard erkänner åtskilliga hönsarter, hvilka endast användas till prydnad. De kunna hvarken betraktas som fruktsamma äggproducer eller bordhöns.

Russians.

De Ryska hönsen antagas hafva blifvit hitförda för omkring 50 år sedan, men rasen vann här endast ringa tycke, hvadan den fått utspäddas och utspridas vildt. Till storlek äro dessa fåglar medelmåttiga; tuppar väga $8\frac{1}{2}$ och hönor $6\frac{1}{2}$ pounds. Tuppen har ett välformadt, bra stort hufvud, tjockt, böjdt, svart eller hornfärgadt näbb; roskam utan spetsar; fullt, yfvigt skägg, som böljar omkring och bakom ögat; medelstora öronlappar; långa, nedhängande kindlappar; väl böjd hals; bred rygg, afsmalnande mot stjärten; fylligt, rundt bröst; vingarne medelstora; starka låar; benen af medellängd och mörk blyfärg; fotsulan gul; stjärten rakt uppstående och fri från långa bägfjädrar. Hönan har skägg liksom tuppen; kammen lika men mindre; ryggen mindre bred; bröstet fylligt; stjärten medelstor och bäres medelmåttigt upprikt; benen lika med tuppens.

Sidenhöns (Silky Fowls).

Sidenhöns odlas icke vidare extensivt här i landet, men i England äro de mycket omtyckta. Deras mjuka, väfnadsfria fjädrar äro i sitt bästa skick ytterst lösa och burriga samt stå ut ifrån kroppen i alla riktningar, så att fågeln synes ega en storlek, som hans vikt icke rättfärdigar. Tuppar väga från $2\frac{1}{2}$ till 4 pounds, medan hönornas vikt är från 2 till $2\frac{1}{2}$ pounds.

Fågeln har samma byggnad som Cochinhönset. Tuppens tofs flyter horisontalt bakåt, medan hönans är klotlik; den har fem tår, och benen äro fjäderfria; roskam, kort och tjock, mörkt purpurfärgad; öronlappar i blått eller purpur med hvit färgton; huden violett, närmande sig svart; benen mörkblåa eller svarta; fjäderdräkten hvit och dunig. Sidenhönan lägger små ägg af en blek läderfärg, och värper 10 till 25, innan hon får ligglust. Hon är en utmärkt moder och särdeles nyttig att utkläcka och vårda de spensliga småttingarne af de mera ömtåliga arterna.

Sultanhöns.

Sultanerna exporterades från Turkiet till England omkring år 1854 och uppnådde icke Amerika förrän några år senare. De kunde rätteligen klassificeras med de polska hönsen, om

deras utmärkande drag tagas i betraktande. En kompakt tofs kröner hufvudet, och de äro fullskäggade. Tvänne små spetsar utgöra kammen. Hals- och sadelfjädrarne äro stora, långa och flödande; benen tjockt fjädrade och stöfvelklädda, hasorna gamartade, och de hafva fem tår. Stjärten är yfvig och uppstående samt hos tuppen väl fjädrad.

På samma gång som skönheten utgör deras förnämsta värde, göra de ock blygsamma anspråk på att vara smått nyttiga, men endast som värpare, ty de äro alltför små för bordet. De trifvas väl på en inskränkt plats eller i absolut fångenskap, och för sitt fromma lynne omhuldas de mycket som "pets."

Purrhöns.

Purrhönsen (Frizzled Fowls) äro de mäst groteska bland hela hönsfamiljen. Deras namn har uppkommit af det egendomliga sätt, hvarpå fjäderändarne hos dessa höns purra sig uppåt och bakåt, liksom för att trotsa naturens lagar. Denna purring visar sig hufvudsakligast i hals- och sadelfjädrarne.

Emedan dessa fåglar variera så mycket till färgen, gifves ingen standard-regel för bedömandet af deras fjäderprydnad, med undantag af den för dem säregna fjäderspetsarnes böjning uppåt.

Hvilken färg som helst är tillåten. Kammen kan vara antingen dubbel eller enkel.

Purrohönsen uppgifvas vara härdiga samt tidiga värphöns.

Yokohama Fowls.

Fig. 20. Långstjärtad Japansk strids- eller Phoenix-tupp.

Yokohama-höns (fig. 20) äro kända för den stora längden af sina stjärt- och halsfjädrar. En annan hönsart, som säges öfverträffa denna i afseende på fjäderlängd, kallas Phœnix-fågeln. Fung- eller Phœnix-fågeln är en af myterna i den japanska religionsläran och förekomma ofta å japanska taflor. Folket tror att Yokohama-

hönsen likna denna å målningarne synliga fågel, och därför har denna ras fått namnet Phoenix. Tuppens stjärt mäter i genomsnitt omkring tre fot. Till färg och allmänna utseende liknar han stridshönsen.

Hönsgården.

När man har för afsikt att inrätta ett höns-
seri, utser man först och främst en hög och torr
plats för själfva byggnaderna.

Hönsgården bör vara så belägen, att man
har obehindrad utsikt öfver byggnaderna derpå,
emedan detta i hög grad underlättar arbetet med
deras skötande. För ett hönseri, som ej är an-
lagdt uteslutade för äggproduktion, utan inne-
fattar alla öfriga inkomstgrenar af hönsafveln
(och blott ett sådant erbjuder den största garanti
för framgång), äro följande byggnader behöf-
liga:

1. Rast- och värphus;
2. Skjul till foderupplag och tillflyktsort
under dåligt väder;
3. Ligghöns;
4. Rum eller småhus för kycklingar och
unga höns;
5. Rum för afvelsfåglarne;
6. Gödburar och
7. Sjukhus.

För att man desto säkrare skall kunna lyc-
kas, böra alla dessa stå med hvarandra i en pas-
sande förbindelse samt hvar för sig hafva utgång
till gräsplanen.

Det material, man bör använda, och sättet att bygga, måste till stor del bero på klimatförhållanden.

Hufvudvilkoret är, att huset erbjuder åt hönsen varma, torra, ljusa och väl ventilerade bostäder.

Hvad som härtill erfordras är: Ett godt tak med sidoväggar, som äro mer eller mindre ogenomträngliga för fukt och köld, behöriga anordningar för upplysning och ventilering samt medel att utestänga fukten nedifrån.

Billiga och dugliga väggar kunna byggas af småsten på följande sätt:

Gräf fördjupningar för väggarne nedanom frostlinien, nedslå tvänne stakrader i dessa grafvar, en rad vid hvardera brädden, och kläd invändigt med bräder inom hvardera stakraden. Bräderna, som gärna kunna vara grofva och ohyflade, endast hålla stenar och cement i position tills de hunnit torka och hårdna, hvarpå bräderna borttagas, om man så önskar.

I kallare väderstreck äro dubbla sidoväggar att föredraga. Är hönsskötaren skicklig i sitt fack, kan han hafva samma framgång med ett sämre byggt hus som en mindre skicklig med ett välbyggt.

För breddgrader söderom New York kan ett hönshus byggas billigt med väggar, bestående af tvänne lag bräder och tjäradt byggnadspapper mellan de två lagen, hvarvid bör särskildt

iakttagas, att det är mäst ändamålsenligt att påspika bräderna i upprätt ställning.

När man vill konstruera ett tak på ett höns-
hus i de kallare väderstrecken, måste ettdera af

Fig. 21. Tillbyggnad.

två sätt användas, antingen att panela insidan med någonting som utestänger luftdraget, eller ock att lägga bräderna tätt tillsammans och hölja dem med tjärpapper, innan taket spånlägges. Hönsen fördraga stark köld utan att förfrysa kam eller kindlappar, såvida ej drag tillkommer. Hönorna värpa flitigt under vintermånaderna,

därest husen äro varma nog, så att de med enkel kam försedda arterna icke lida af frostbett. I

händelse kammar och kindlappar blifva förfrusna, måste minskningen i äggproduktionen blifva högst betänkelig.

Fig. 22. Enkelt hönshus.

För farmaren, som ej afser någon mera vidsträckt produktion, bör en tillbyggnad, hvilande t. ex. mot stallet (se fig. 21), vara tillräcklig att börja med. Ett hus för detta ändamål bör planläggas med hänsyn till enkelhet, låg kostnad och bekvämlighet, samtidigt med att det måste erbjuda de nödvändiga vilkoren för en framgångsfull hönsskötsel.

GRUND PLAN.

Fig. 23. Grundplan till fig. 22.

En af de enklaste byggnaderna visas i fig. 22, och grundplanen för detsamma i fig 23. Ett rastskjul uppföres mot den ena husväggen, såsom

24 utvisar, och om man så önskar, kan detta skjul omgifvas med ett zinktrådsnät för att hålla hönsen inestängda.

Sittstänger.

Detaljerna för konstruktionen af sittstänger visas i fig. 25. Det viktigaste för en sittstäng är att hafva en

Fig. 24. Hus med rastskjul.

nästan platt eller något afrundad yta på öfra sidan samt så få sprickor och springor som möjligt att gömma sig uti. Sittstängerna kunna tillver-

Fig. 25. Sittstängernas konstruktion.

kas af 2x3 tumscantlings och så insättas, att de när som helst kunna uttagas för rengöring och desinficering. En platform ställes ofta under stängerna att uppfånga spillningen, och un-

der denna platform placeras nästena. Man kan också undvara spillningsplatformen, då lådorna

Fig. 26. Vy af platform och nästen.

till nästen sättas längs husets front- eller sidoväggar.

Nästen.

Fig. 27. Vy af ett doldt eller förmörkadt näste.

Den enklaste formen af ett näste är en låda, placerad på golfvet i hönshuset. För unga hö-

nor, hvilka gärna vilja krossa sina ägg under striden med andra, som vid häckningen söka tillvälla sig deras kullar, och sålunda få vanan att uppäta äggen, torde ett mera doldt eller mörkt näste erfordras (se fig. 27 och 28).

Fig. 28. Doldt eller förmörkadt näste.

Golfvet.

En af de svåraste delarne af ett hönshus att tillfredsställande anordna är golfvet. Många använda jordgolf, men dessa äro fuktiga, i synnerhet under den kalla årstiden, och förorsaka då gikt, förkylning, snufva, oordningar i matsmältningsorganerna m. fl. andra åkommor. Somliga hafva lagt cementgolf, men de äro mer och mindre kalla och fuktiga, äfven de. Måhända torde

ett bra cementgolf, lagdt å krossad sten och betäckt med några få tum jord, vara tillfredsställande, så vida det ej blir för kostbart. Ett brädgolf, 6 à 8 tum från marken, med god ventileringsdärunder, är visserligen torrt, men alltför kallt, utom i Södern. Ett dubbelgolf, tätt lagdt och

Fig. 29. Rastrum under hönshuset.

med tjärpapper emellan, eller ett enkelgolf, betäckt med några få tum torr jord, är måhända det bästa. I alla händelser, när brädgolf begagnas, bör man lämna ett tillräckligt tomrum därunder för ventilerings samt till skydd mot råttor.

Goda byggnadsplaner.

Ett bra mönster för ett hönshus, med rastrum inunder, är det som visas i fig. 29. I fall

man afser att hysa mer än en flock, hafva de i fig. 30 och 31 visade planerna befunnits tillfreds-

Fig. 30. Dubbelt hönshus med rastskjul.

Fig. 31. Grundplan till fig. 30.

ställande, och kunna dessa hus ökas i oändlighet genom att bygga till vid ändarne. Med sådana

Fig. 32. A-formig bur med slidslå.

hus kan man hafva inhägnader för hönsen, an-
tingen framom eller bakom husen.

Utrymme.

Det utrymme, som bör tilldelas hvarje hönsfågel beror på fåglarnes storlek, samt huruvida

Fig. 33. En vanlig kycklingbur.

ett skjul finnes till huset eller om hönsen hafva fritt lopp på de öppna fälten. För instängda höns måste man beräkna 6 till 15 kvadratfot för hvarje fullvuxen fågel, så vida huset ej har ett skjul vid sidan, men med skjul kan detta utrymme minskas till omkring hälften. Gårdarne eller

Fig. 34. Kycklingbur med inhägnad och täckt bana.

gräsplanerna böra vara tillräckligt stora för hönsen att motionera i fria luften och att erbjuda mera gräs än de kunna förtära. Detta utrymme varierar från 60 till 150 kvadratyards för hvarje fullvuxen fågel. Det mot söder vettande öppna skjulet, där hönsen kunna förmås att själfva söka sin föda och motionera under alla årstider samt

njuta af att rasta och damma sig i solskenet, äfven om vintern, är af stort gagn att bibehålla flocken vid sund helsa och produktiv förmåga. De beräknade sittplatserna böra vara 6 till 8 tum för de mindre, 8 till 10 för de medelstora och 10 till 12 tum för de större raserna.

Fig. 35. Kycklingbur med inhägnad bana.

Ventilering.

Husen böra vara väl ventilerade, men så inrättade, att kalla luftströmmar icke beröra fåg-

Fig. 36. Bur med inhägnad och täckt bana.

larne. Fönster och dörrar böra insättas på sådana ställen, där solen under en stor del af dagen kan skina in i byggnaden. Solsken är nödvändigt såväl för att hålla husen torra som för att aflägsna vissa former af smittosamma sjukdomar.

Hönsburar.

Ett tillräckligt förråd af burar måste anskaffas åt ligghönorna och deras kullar, samt åt de hönor, hvilka i otid insistera på att ligga. Några dagars mörk arrest brukar gärna bota hennes liggglust, hvarefter hon snart återupptager sin värpningsverksamhet.

Fig. 37. Bur med inhägnad och delvis täckt bana.

Den vanliga A-formiga buren är den ledigast byggda och bekvämaste formen att använda.

Fig. 38. Bur med stor och mot hög och katt skyddad bana.

Svårigheten att ur dem uttaga mat- och drickskärl för rengöring eller att fånga en af kycklingarne utan att utsläppa några af dem, kan aflägsnas genom att göra en af slåarna rörlig, såsom i

fig. 32 visas. Den öppning, som härigenom bildas, är tillräckligt stor för handen att inkomma i alla delar af buren utan att lämna kycklingarne någon utväg till rymning. Andra mönster till burar för samma ändamål äro figurerna 33, 34, 35, 36, 37 och 38. För kycklingar, hvilka kommit till världen under den kalla årstiden, har en kombination af bur och glastäckt bana (fig. 39) befunnits vara ganska ändamålsenlig.

Fig. 39. Bur med glastäckt bana.

Fodertråg och drickskärl.

Tvåne former af fodertråg visas i fig. 40. För små kycklingar måste trägen vara mycket grunda, eller ock kan födan de första dagarne serveras på en brädlapp.

Flera olika slags drickskärl hafva uppfunnits. En fördelaktig drickskopp bildas genom att skära en liten öppning i en bleckkanna (fig. 41), hvarpå man fyller kannan med vatten, bättrar den med ett grundt kärl och hvälfver det

hela. Det grunda kärlet hålles därigenom fylldt med vatten, så högt som till hålet, tills kannan är tom. Det är af den allra största vikt att friskt, rent vatten ständigt är tillgängligt för hönsen och att drickskopparne rengöras och fyllas två eller tre gånger om dagen, om möjligt, och under inga omständigheter mindre än en gång.

Fig. 40. [Två olika fodertråg.

Betesmarker.

Fjäderfä kan uppfödas ofantligt billigt på de stora farmarne, där det finnes snart sagdt gränslösa betesmarker med ett outtömligt förråd af insekter och mask förekommer och en stor mängd frön och säd förspilles, som endast af fåglarne kan tillgodogöras. Under sådana omständigheter

Fig. 41. Drinkskärl.

reda sig hönsen själfva, och äro så ifriga att söka sig föda, att man antingen glömmer och försummar dem, när de faktiskt tarfva tillsyn och bistånd, eller ock betraktas de som en lands-

plåga, emedan de tillfoga grödan litet skada. När de utestängas från köksträdgårdarne och blomsterrabatterna, förorsaka dock hönsen liten eller ingen skada på farmen utan tvärtom stor

Fig. 42. Kolonihus.

nytta för grödan, i det de från densamma aflägsna skadliga insekter, larver och maskar.

Kolonier.

Stundom kan det vara skäl i att dela på farmflocken och bilda kolonier samt nedsätta dessa på olika ställen, antingen för att skaffa större betesvidder, att tillfälligtvis aflägsna hönsen från vissa sädesslag eller ock för andra ända-

mål. I detta syfte bygger man billiga, lätta och ledigt flyttbara kolonihus (fig. 42 och 43), och ställer dem där man önskar att hönsfåglarne skola beta. Sedan dessa under några nätter varit instängda i husen, antaga de dem till bostäder och skola alltid vid aftonens inbrott dit återvända.

Fig. 43. Kolonihus.

Hönsafvel i förening med vissa farmindustriegrenar.

Det gifves vissa farmindustrigrenar, med hvilka hönsskötseln fördelaktigt kan förenas. I mejeriet t. ex. finnes alltid en massa skummjolk eller kernmjolk, som kan användas för att utgöra en stor del af deras dagranson. Omkring stallar och i beteshagar finna hönsen också en hel del föda, som annars skulle gå förlorad.

På fruktfarmen äro hönsen till stor nytta. De hindra nämligen insektohyran från att taga alltför mycket öfverhand, och största delen af sommaren hafva de fritt foder bland träden, utan att tillfoga dessa den ringaste skada. Plommon- och äppleodlare hafva haft synnerligen stor nytta af hönsfåglarne. Skada de småfrukten, kunna de ju stängas inne under den korta tid, då bären mogna. Skadad frukt är alltid, vinter och sommar, ett välkommet tillägg till hönsransonen.

I marknadsträdgården finnes också en stor del "åslapp," som kommer den bevingade skaran till godo. Den stora kvantitet grönsaker och säd, som af någon orsak icke kan torgföras, förtäres af hönsen med god smak och till stor nytta.

Hönsens utfodring och skötsel.

Ehuru hönsfåglarne fordra lika sund föda som någon annan klass af husdjur, kunna de måhända mer än något annat djurslag utfodras med osäljbara frön och säd, som annars helt eller delvis skulle tillspillogifvas. Dessa frön äro ofta blandade med ogräsfrön af olika slags samt brutna och outvecklade kärnor, hvilka sålunda erbjuda en dietomväxling, som alltid är nyttig och fördelaktig vid hönsafvel. Hönsfåglarne löpa ej så stor risk att skadas af detta foder som andra husdjur. I regeln kan ogräsfrö utfodras åt hönsen utan den fara för ogräsets fortplantning och

spridning, som i allmänhet åtföljer dess utdelning åt de öfriga husdjuren, i all synnerhet om detta sker i större kvantiteter.

Val af afvelsraser.

Ett stort felsteg begås ofta, därigenom att man väljer afvelsfåglar, hvilka icke äro lämpade för det mål, man har i sikte. Så vida äggproduktion är det mål man eftersträfvat, begår man ett allvarsamt misstag om sådana fåglar utses, hvilka ej äro goda värphöns. Är det däremot köttet, som hönsodlaren önskar alstra, gör han ett kostsamt felsteg genom att icke välja en hönsras som har stor kropp. De små nervösa och aktiva arterna kunna icke täfla med de större, flegmatiska hönsslagen från Asien i fråga om köttproduktion. Vill man återigen odla höns för båda ändamålen, gör man klokast i att utse en af medelklasserna.

För äggproduktion är Medelhafsklassen utan tvifvel den bästa. Den Asiatiska klassen kan antecknas som den bästa köttproducerande, under det Wyandottes och Plymouth Rocks framvisa goda exempel för båda egenskaperna.

Ett annat allvarsamt fel begås ganska ofta. På många farmar brukar man utvälja ägg till kläckning under vårmånaderna, då snart sagdt alla hönorna värpa, dåliga värphöns så väl som goda. På så sätt är det omöjligt att veta, hvilka ägg komma från en dålig ras och tvärtom. Om

möjligt bör man till kläckning välja ägg från de honor, hvilka man vet hafva lagt det största äggantalet under årets lopp, och endast afkomman af dessa bör utses för afvelsgården.

Två ting äro nödvändiga för att af Medelhafsklassen erhålla stora äggkvantiteter, nämligen 1:0 lämplig föda och vård samt 2:0 en stark fysik, så att fåglarne kunna smälta och assimilera en stor mängd föda; med andra ord, hönsfåglar, hvilka äro så starkt byggda att de tåla vid att man tvingar eller forserar dem till äggproduktion. Från denna synpunkt kunna vi betrakta hönan som en maskin. Om denna maskin är så stark att den hela tiden kan drifvas med hela sin kapacitet, så får man en större vinst än om den drifves till sin fulla kapacitet blott en del af tiden.

Ingen tid i hönssets historia gifves måhända, som så tydligt anger fågelns styrka, som ruggningstiden. En höna, hvilken ruggar endast en kort tid och under denna tid knappast upphör att värpa, har i regeln en stark, kraftig kroppsbyggnad och skall, vederbörligen utfodrad, slå ett stort årsrekord. Men de hönsfåglar, som tariffva en lång ruggningstid, äga ej kraft att smälta och assimilera nog föda för att producera den erforderliga äggkvantiteten. Väljer man honor under någon annan tid än vid ruggningen, skall hönans form gifva en antydning om hennes duglighet och fruktsamhet. En långväxt fågel

med djup kropp är att föredraga framför en med kort kropp, hvars underlinie ej är olik en half-cirkel. Det starka, lefnadsfriska, kraftiga hönset har vanligen en lång kropp, djupt bröst och en lång och bra rät underlinie. När allt annat är motsvarigt, äro de äggproducerande hönsfåglar de bästa, hvilka äro försedda med långväxta kroppar.

Utfodring.

Då vi afse att utfodra hönorna till äggproduktion, kunna vi af själfva naturen lära oss en värdefull läxa. Man skall lägga märke till, att de af våra tamhöns, som röna den minsta vård och tillsyn, eller hvilka komma närmast naturtillståndet, lägga de flesta af sina ägg om våren. Det är därför vår plikt som uppfödare att iakttaga de förhållanden, som omgifva hönsfåglarne vid denna årstid. Väderleken är varm, de hafva ett ymnigt förråd af grönfoder, mer eller mindre säd, många insekter och fullt upp af rörelse i fria luften. Är det sålunda vår afsikt att utfodra hönset till äggproduktion, böra vi söka laga så att våren för fågeln varar året om, att icke blott förse den med varm bostad och en vederbörlig andel grönfoder, säd och kött, utan äfven med frisk luft och ymnig kroppsrörelse i det fria.

Farmare, hvilka endast hålla en liten flock hönor, hufvudsakligen för att fylla familjens behof af ägg, begå ofta det felet att utfodra hönor-

na med alltför mycket majs. Det har genom experiment blifvit tydligen bevisadt, att detta säds slag är för mycket gödande, i synnerhet för instängda hönor. Till för några år sedan har majs betraktats som Amerikas hufvudföda för hönsen, antagligen på grund af denna säds prisbillighet och stora utbredning. De på senare tiden rådande låga priserna på hvete hafva föranledt farmaren att mera utfodra hönsen med denna sädesart, hvilket ländt dem till stort gagn och båtnad.

När bekvämliga bostäder blifvit inrättade åt hönsfåglarne, bör den närande ration af deras föda utgöra omkring 1 till 4, det vill säga: en del ägghviteämne eller muskelbildande ämne till fyra delar kolhydrat eller värme- och fettbildande ämnen. Hvete är att föredraga framför majs. Hafren utgör en utmärkt föda och kommer måhända närmare idealet än något annat säds slag, i synnerhet om skalet kan aflägsnas.

Bohvetet har, liksom hvetet, en alltför vidsträckt närande ratio, om det gifves enbart, och bildar hvitt kött och ljusfärgad äggula, om det gifves i mycket stora kvantiteter. Då hönor skola forseras att värpa, liksom man tvingar kor till en förstorad mjölkafkastning, har det befunnits förmånligast att sammansätta en ranson af många sädesslag. Detta ger alltid bättre resultat än blott ett eller två slag, äfven om den närande ration är ungefär densamma. Det har genom

försök visat sig, att hönsen icke blott njuta mera af sin föda, när den utgöres af många sädesslag, utan att en något större procent af hela ransonen smältes, än när den består af färre ingredienser. Det har ock blifvit genom experiment bevisadt, att den af hönan förtärda födan har inflytande på äggets smak; att i ytterliga fall ej allenast smaken af födan meddelas åt äggen, utan äfven lukten. Detta är i sig själfvt orsak nog att förse hönsen med sund föda och att öfvervaka, det de ej förtära annat än sund föda.

Flertalet af hönsskötare medgifva, att malen eller lös föda bör ingå såsom en del af den dagliga ransonen. Enär matsmältningsorganen innehålla den minsta matkvantiteten på morgonen, är det fördelaktigt att vid den tiden gifva dem den lösa födan, emedan den smältes och assimileras fortare än den omalda säden. En blandning af lika delar, efter vikt, af malen majs och hafre med en lika vikt af hvetekli och fina sådor utgör en god morgonföda, om den blandas med mjölk eller vatten, så att den är väl genomdränkt men ej slaskig. Synes födan vara klibbig, ökar man klipportionen. Litet linfrömjöl skall förbättra födan, särskildt för hönorna under deras ruggningstid eller för kycklingar under fjädringen. Skall utfodring ske med kött eller animalisk föda, bör den blandas med denna lösa mat i proportion af omkring 1 pound till 25 hönor. Det blir nödvändigt att servera denna ranson i

för ändamålet inrättade tråg, så att den icke nedsmutsas innan den förtäres.

Sädransonen bör bestå till stor del af livete, något hafre och måhända litet krossad majs. Detta bör spridas bland ströet, som alltid måste betäcka hönshusets golf, i och för renlighetens vidmakthållande. Halm, agnar, bohvetesskal, skurna majsstjälkar, allt detta erbjuder ett utmärkt strö. Ändamålet med att sprida fodret bland ströet är att gifva hönsen motion. Alla goda äggproducenter äro verksamma, nervösa, och tycka om att vara i ständig rörelse. Huru man skall hålla dem sysselsatta, har alltid varit ett svårlöst problem. Nyssnämnda sätt att servera födan bidrager något till den för deras helsa så nödvändiga kroppsrörelsen.

Om hönsen matas tre gånger om dagen, böra de vid middagen icke få allt hvad de vilja äta. Tvinga dem att uppsöka hvarje korn. På aftonen, just innan de bestiga sina sittstänger, ger man dem allt hvad de rent kunna äta upp. Mogna höns böra aldrig få mera föda än de kunna förtära. Håll dem i ständig verksamhet — låt dem alltid kika efter nästa korn.

Grönfoder.

På samma gång som det kanske icke är oundgängligt för hönsens tillvaro, är dock grönfoder af något slag nödvändigt för den största äggproduktionen. När hönsfåglarne hållas inne-

stängda i bur och på gård största delen af året, är det alltid bäst att förse dem med något grönt att äta. Frågan huru man billigast skall kunna skaffa det bästa fodret till dem, är hvarje individ själf bäst i stånd att afgöra. I allmänhet må dock sägas, att under vintern och de tidigare vårmånaderna kunna betrötter med fördel gifvas, om dessa varit rätt bevarade. Hönsen tycka om dem, och de prepareras lätt. Då det icke gifves någon svårighet att odla 10 till 20 tons per acre af dessa rötter, är kostnaden ej stor. Man klyfver helt enkelt roten på längden med en stor knif och utlägger halfvorna åt hönsen, som då kunna utpicka den friska födan ur den sålunda blottade ytan. Dessa stora stycken hafva den fördelen framför de små, att hönsen tillgodogöra sig roten innan den hunnit nedsmutas.

Klöfver är under den tidiga våren måhända det billigaste och bästa fodret. Det ätes begärligt, sedan det i en hackelsemaskin finskurits, och är särdeles kväfvehaltigt. Om klöfvern mäjas ofta, kan färskt foder af detta slag erhållas nästan hela sommaren, i synnerhet om årstiden är rägnig. Är däremot väderleken torr och klöfvertillgången knapp, odlar man Essex-dvärggraps ledigt och billigt. Denna sås i rader och egnas samma kultivering som majs eller potatis. När rapsen är 8 tum hög, mejas den och utfodras. Den erbjuder en mör, färsk föda, som med smak förtäres. Om den skäres några tum

från marken, kan en andra och stundom en tredje skörd inbergas af en sådd. Alfalfa erbjuder ock en ymnighet af grönfoder. Den måste dock mejas ofta, hvarje gång innan stjälkarne hunnit hårdna och blifva träiga.

En god kvalitet klöfverhö, finhackadt och ångkokt, gör ett ypperligt foder för ligghönor, om det blandas med den lösa födan.

Grönkål odlas på många ställen billigt och är mycket bra till grönfoder, så länge den kan hållas frisk och skör. Betkål och sötäpplen äro ock lämpliga. Grönkål kan i många fall finhackas och gifvas tillsammans med den lösa födan, men som regel är det bäst att utfodra därmed särskildt på middagen, i sådan kvantitet att fåglarne få allt de kunna konsumera på en gång.

Grus.

Om sädfoder gifves i större mängd, är det nödvändigt att fåglarne hafva tillgång till något slags grus. Under sommarmånaderna, då de hafva fritt tillträde till gårdarne eller markerna, behöfver man icke förse dem med grus, så vida jordmånen innehåller sådant: Är jordmånen däremot lerig eller finsandig, måste man skaffa grus åt dem, icke blott om vintern utan året om.

Små stycken krossad sten, flinta eller lerkärl, äro ändamålsenliga. Många handelshus, hvilkas uppgift är att förse hönsodlare med allt, hvad till deras affär hör, tillhandahålla krossad

granit af olika storlekar, lämpad för nästan alla slags tamfåglar.

Krossade ostronskal erbjuda ett godt material att mala deras föda, och på samma gång kalk till äggskalen. Kemiska analyser och experiment jämte rapporter från praktiska hönsuppfödare visa tydligt, att de vanliga säd- och grönfodren, som värphönorna erhålla, ej gifva nog kalk för bildandet af äggskalen. Till att bilda goda, starka äggskal erfordras åtskilliga gånger så mycket kalk, som den vanliga födan innehåller. Krossade ostronskal skola fylla detta kalkbehof, därest de hållas fritt åtkomliga, i st. f. att blanda dem i födan. Fågeln's omdömesförmåga härvidlag är fullt tillförlitlig.

Köttfoder.

Då hönsen hållas inestängda, blir det nödvändigt att förse dem med något köttföda. Finhackade, färska köttben från slaktaren är den bästa diet för värphönor och unga kycklingar. Olyckligtvis är det icke praktiskt för många hönseriegare att helt lita på denna produkt, enär den är obekvämlig eller omöjlig att anskaffa, och kan man få den, blir det omöjligt att under sommarvärmen hålla den färsk. Skämda köttben böra förkastas såsom odugliga till foder. Skummjölk kan delvis eller helt och hållet intaga köttfodrets plats, utan att äggproduktionen minskas, med vilkor att behörig sädranson gifves.

Småkycklingars utfodring.

Kycklingarne behöfva ingen föda de första 12 till 36 timmarne efter kläckningen. Den bästa föda, de kunna få under de första få dagarne, är gammalt bröd upplöst i mjölk. Detta bör smulas fint och ställas så, att de små hafva fritt tillträde därtill, utan att trampa därpå. Ett af de svåraste problemen för nybörjaren är sättet att mata dem, så att de kunna förtära allt fodret utan att nedsmutsa. Ställes det på golfvet, blir det snart nedtrampadt och odugligt att äta.

Ett enkelt och brukbart fodertråg får man genom att spika en bleckplåt, vid pass 3½ tum bred, utefter kanten af ett halftumsbräde, så att plåten skjuter ut omkring 1½ på hvardera sidan om brädet, hvarpå plåten böjes, så att den bildar ett grundt tråg, och brädet fästes vid klossar, som höja det 1 till 2 tum från golfvet. Tråget kan vara från 1 till 3 fot långt. Det är inom nära räckhåll för kycklingarne, men så smalt, att de ej kunna stå på kanten.

Krossad hafre, med skalen borttagna, utgör måhända den bästa föda åt de små. Den kan gifvas tillsammans med brödet och mjölken den andra eller tredje dagen. Bäst är att de alltid hafva tillträde till fodret.

Mjölk är ett godt foder åt dessa unga fåglar, men det tarvas vana och skicklighet att mata dem.

Ofantligt svårt är att under de förstaveckorna pyssla om småttingarne, så att de icke besväras af magåkommor. Alltför låg temperatur hos täckaren, oriktig föda och orätt matning, äfven om rätt ranson gifves, äro ofta orsaker till dessa åkommor. De första tio dagarne ökas så småningom mjölkransonen, och i mån som den lille tillväxer, ger man honom mera okokt föda. En blandning af fint skräde, hvetekli, litet majs-mjöl och litet linfrömjöl i mjölk är en värderik näring. Hårdkokta ägg kunna redan från början gifvas dem men dessa äro mera svärmatade än bröd och mjölk. På farmen, där siktafall från de olika sädslagen faktiskt blir en biprodukt, bildar detta en billig och dugande näring åt de små. Hveteaffall är i synnerhet ett det bästa foder, särskildt om det innehåller goda korn, som krossats under tröskningen. Dessutom innehåller detta affall en mängd gräsfrön, som äro matnyttiga och af småfåglarne njutas begärligt. De äro ej blott närande, utan utgöra en dietomväxling, som i viss mån bidrager till den allmänna helsans upprätthållande.

Drickskärlen fordra en omsorgsfull tillsyn. Småkycklingarne dricka ofta och stundom med näbbet fullt af mat, som i mer eller mindre mått kvarlämnas i vattnet. Emedan dessa kärl måste hållas i en någorlunda varm atmosfär, blifva de snart orena och gifva ifrån sig obehagliga dunster. Detta tillstånd får ej tillåtas att existera,

ty all den mat och dryck, som fåglarne intaga, måste vara sund. Framgångsfull hönsafvel är högeligen beroende af renlighet. Drickskärnen måste ofta skållas med ånga eller hett vatten; det är enda sättet att hålla dem rena.

Häckare.

En häckare kan vara enkel och billig, men den kan också vara invecklad och kostbar. Det behöfver icke kosta så mycket att få en duglig häckare, men den måste i alla händelser vara varm. De små kycklingarne fordra en temperatur af 90 till 100 grader Fahrenheit de första dagarne, och de böra alltid finna det så varmt att de ej behöfva krypa tätt tillsammans för att hålla sig varma. Om apparaten är själfverkande, kan temperaturen hållas jämn utesför hela golfytan; uppvärms den däremot från sidan eller ofvanifrån, och ej är själfverkande, är det bäst konstruera den så, att vissa delar af apparaten äro mycket varma, t. o. m. något varmare än som erfordras åt kycklingarne, och en annan del något för kall. De lära sig snart urskilja hvarest de finna det behagligast.

När kycklingarne blifvit några dagar gamla, fordra de mycken kroppsrörelse. Hvad man mest har att invända mot de många apparaterna i marknaden är, att de små hållas för tätt hopträngda och ej få tillräcklig motion. Det är förvånande så mycket motion dessa små varelser

behöfva. Det unga hönset, liksom atleten, vinner styrka genom öfning, och framför allt är styrka det, som kycklingen behöfver.

Inkubatorer.

En nutidsförbättring i inkubatorerna har satt utom all fråga hönsafvel blott för äggproduktion, så vida dessa maskiner icke användas. Ingen erfaren hönseriägare i våra dagar vill åtaga sig att uppföda hönsfåglar i parti till äggproduktion och för kläckningen anlita de hönor, som lagt äggen. Medelhafshönorna äro opålitliga liggare, och konstkläckning måste tillgripas, om hönsafvel i stor skala skall bedrivas.

Det finnes många slag af utmärkta inkubatorer i handeln. Såsom med många farmmaskiner är det omöjligt att säga, det ett visst slag är bättre än andra. Hvad som är bäst för den ene är icke alltid bäst för den andre. Det rådligaste är, att innan man utlägger mycket pänningar för någondera, göra sig fullt hemmastadd med maskinen. Vinnas goda resultat, kunna ju flera maskiner af samma slag anskaffas. För att vinna framgång, måste en hönseriägare noga beakta alla små detaljer.

Hönsäggens näringsvärde.

Ägg betraktas i allmänhet som ett värdefullt och näringsrikt födoämne. Enligt flera i Amerika anställda analyser väger ett ägg öfver huf-

vud taget 2 uns och har följande procentsammansättning: Skäl 10.5; vatten 66; ägghviteämne 13.1; fett 9.3 och aska 0.9. En sida oxkött innehåller ungefär samma procent ägghviteämne, men en större procent fett. Äggen tillhöra den kväfvehaltiga gruppen af näringsämnen, och borde helt naturligt i dieten vara förenliga med de produkter, som erbjuda kolhydrat (socker och stärkelse), såsom säd, potatis etc.

Somliga hafva påstått att de bruna äggen skulle vara mera närande än de hvita, men vid kemisk analys håller detta icke streck, utan är det bevisadt att öfverlägsenheten, som är obetydlig, befinner sig på de hvita äggens sida.

Värdet af ett födoämne bestämmes icke blott af dess sammansättning utan äfven af dess smältbarhet. Det är tydligt, att om ett af två födoämnen, som hafva samma innehållsdelar, under passagen genom magen på grund af fysiska egenskaper eller af andra orsaker offrar åt kroppen dubbelt så mycket material som det andra, så är det betydligt mera värdefullt. Äggen äro smältbara under de flesta omständigheter, men i ett löskokt tillstånd smältes deras ägghviteämne flera procent bättre än om de äro hårdkokta. Äggfödoämnen besitta i alla händelser utmärkta närande egenskaper.

Man har i många år vidtagit forskningar i ändamål att utröna äggens egentliga pänningevärde i jämförelse med andra födoämnen, och

kommit till det resultat att ägg efter 12 cents per dussin äro ett billigt näringsämne, något kostbara efter 16 cents och dyra efter 25 cents per dussin.

Konservering af ägg i vattenglas.

Detta är ett enkelt sätt för farmare, hönsri-ägare och äfven konsumenter att under sommar-månaderna, då äggen äro ymniga och billiga, magasinera och hålla dem friska till vintern, då tillgången på friska ägg är knapp och priserna höga.

Vattenglas består af natron- och kalium-kiselsyra, hvaraf den förra vanligen är billigast.

Den metod, som användes, grundar sig på att skydda och göra mera effektiv den naturliga gummiartade beklädnaden å äggets skal, så att den luft, som till äggets innanmäte medför upplösningsfröet, må helt och hållet utestängas. Det nuvarande sättet är att inpacka äggen i kalk, salt och andra produkter, eller ock insättas de i kylmagasin till vintern; men sådana ägg äro allt annat än fullkomliga, när de sedan utkomma i marknaden. Vattenglas är mera lämpligt som konservermedel än något annat som nu användes. Försök hafva bevisat, att en 10 procents lösning af vattenglas bevarar äggen så grundligt, att de efter loppet af $3\frac{1}{2}$ månader visa sig fullkomligt friska. I vanliga fall, då de andra medlen användas, sjunker gulan efter någon tid åt ena sidan, hvarigenom kvaliteten försämras. Konser-

verade i vattenglas, bibehålla gulorna sin normala position, och ingen skilnad kan märkas i smaken efter $3\frac{1}{2}$ månaders tid. Nedpackade ägg äro nästan odugliga att vispa till kakbakning eller frostning å tårtor o. d., medan de ägg, som konserverats i vattenglaslösning, äro fullt jämförliga med hvilka friska ägg som helst i marknaden.

Ett fel hafva dock de i vattenglas inlagda äggen, nämligen att de spricka så lätt i kokande vatten; detta kan dock hindras, om man med en stark synål sticker ett hål i skalet.

Vattenglas användes som följer: Begagna rent vatten, som grundligt kokats och sedan kallnat. Till hvarje 10 quarts vatten sättes 1 quart vattenglas. Man nedlägger äggen i en kruka (crock) och håller lösningen öfver dem, hvarefter krukans väl öfvertäckes. Förvara äggen på ett mörkt, kyligt ställe — en torr och kall källare är bäst. Om äggen förvaras på ett varmt ställe, sätter sig kiselsyran och äggen blifva icke rätt skyddade. Tvätta dem ej innan de nedläggas, ty därigenom upplöses gummibeklädnaden på skalets yta. Begagna endast friska ägg vid inläggningen, ty dufna sådana förbättras icke och kunna lätt skada de friska.

Vattenglas är en mycket billig produkt, som lätt kan erhållas till högst 50 cents per gallon. En gallon är nog för 50 dussin ägg, så att kostnaden blir endast 1 cent per dussin.

Om träkaggar eller tunnor användas för ägens nedpackning, måste dessa först grundligt rengöras.

Att bereda slakthöns för marknaden.

Det är af högsta vikt, att de slakthöns, som konsigneras till de stora städernas kommissionshus, skola framställas i ett så inbjudande skick som möjligt. En stor del af de höns, som sålunda insändas, måste afyttras till mycket lägre priser än om de vore mera skickligt beredda och inpackade. Behörig utfodring en eller två veckor innan hönsen slaktas skall gifva dem en betydligt bättre hudfärg. I de flesta amerikanska marknader betinga feta fåglar med gul hudfärg de högsta priserna. Detta tillstånd vinnes billigt genom att under 2 à 3 veckor före slakten utfodra dem med en ranson, i hufvudsak bestående af majs. Intet af de mera vanliga sädeslagen öfverträffar majsen för detta ändamål.

Kommissionshandlande och utskeppare, som noga iakttagit beredning och inpackning, uppgifva att en städse förefintlig god kvalitet skall snart stadga ett rykte bland uppköpare. Afsändaren bör alltid laga att hans produkt ser så nätt och tilldragande ut som möjligt. I en del af de större städerna förbjuder stadsreglementet försäljning af höns, hvilka ännu hafva säd i kräfvan, och i vissa fall förbjudes försäljning af lefvande höns i burar, hvilka innehålla hönsfo-

der. I alla händelser är bäst att ej utfodra hönsen under 12—24 timmar innan de slaktas, men gifva dem ymnigt med vatten, så att de må grundligt smälta och assimilera den föda, de redan njutit. Alla hönsfåglar böra aflifvas genom att skära dem i gommen och låta dem förblöda. Under beredningen och inpackningen måste man noga akta sig att ej stöta huden eller bryta något ben, särskildt på de tunga fåglarne. Lådor eller tunnor, som rymma omkring 200 pounds, äro fullt stora nog. Lådor äro bäst för kalkoner och tunnor för höns.

Då lefvande fjäderfä afskeppas, böra burarne vara stora nog att de kunna stå upprätt utan att böja benen. När stora bürar användas, böra dessa hafva skiljeväggar, så att om buren stjälpes, alla fåglarne icke kastas åt ena sidan. De böra hafva godt utrymme, om möjligt sätter man blott en i hvarje bur eller afdelning.

Hönsens sjukdomar.

Sjukdom och löss äro de motigheter, man vid hönsodlingen mest har att bekämpa. Husen kunna hållas fria från löss genom ymnigt bruk af kerosene-emulsion och kalkrappning. Det senare fyller tvänne ändamål, nämligen att fria husen från ohyra och göra interiören mycket ljusare. Ett litet fönster och husets inre hvitmenadt gör byggnaden lika ljus som ett mycket

större fönster utan rappning. Kan blott huset hållas fritt från insekterna, så hålla vanligen hönsen sig rena genom ett flitigt bruk af dammbadet, i annat fall kunna de aflägsnas genom att på kvällen pusta insektpulver under fåglarnes vingar och låta dessa i lugn och ro kvarsitta på sina stänger.

Gapes (*syngamus trachealis*) är en sjukdom, som ofta fördärfvar ett stort antal höns, och orsakas af mask i luftröret. Dessa maskar förekomma stundom i så stor mängd, att fågeln kväfves. Häremot rekommenderas införande i luftröret af en fjäder, doppad i terpentin eller keroseneolja. Andra föredraga att aflägsna maskarne med en ståltråds- eller tagelögla. Ett annat medel, som användes i somliga hönsier, är att låta fåglarne inandas finmalen kalk.

Förhindrande mått och steg äro dock mera tillfredsställande än alla botemedel. Burar och gårdar måste hållas så rena och torra som möjligt, och fåglarne hållas lifliga medels vederbörigt foder och ständig motion. På samma gång som detta ej alltid torde afvärja sjukdomen, kan man dock tillskrifva fukt och osnygghet nästan alla fall af luftrörsmask, i synnerhet om gårdarne eller burarne förut hyst smittade fåglar. Sådana gårdar och burar måste undergå en grundlig rengöring och desinficiering samt torka och golfjorden uppodlas, hvarförinnan denna genomdränkes af starka kalk- eller saltlösningar.

Kolera är en hastigt dödande sjukdom, vida spridd öfver Förenta Staterna och som årligen vållar enorma förluster, synnerligast i mellersta och södra delarne af landet.

• Dess symptomter äro: Den del af fågelus spillning, som vanligen är hvit, antager en gul färg, hvarpå följer diarré och högre temperatur; slapphet i vingarne, dåsigheit, minskad aptit och ytterlig törst. Emedan denna sjukdom orsakas af en viss bacill, kan den nå hönsflocken blott genom direkt införsel och kolerasjukas hysande i husen eller burarne. Så snart symptomerna visa sig, böra de sjuka fåglarne genast slaktas och deras spillning noggsamt aflägsnas och brännas, inhägnader och burar grundligt desinficieras medels en half procents lösning af svafvelsyra eller 1 procents lösning af karbolsyra, som kan appliceras med en vanlig vatten- eller sprutkan-na, och de döda hönsen brännas eller begrafvas långt ifrån de af hönsen besökta markerna.

Dessa sjukdomsfrön införas i systemet endast genom munnen, och af denna orsak måste foder-tråg och drickskoppar hållas grundligt fria där-ifrån medels ofvannämnda lösningar.

Behandling af sjuka hönsfåglar är under inga omständigheter att rekommendera. Sjukdomen har sin gång i en, två eller tre dagar och kan med svårighet hämmas.

Roup (heshet) är en af de mest fruktade hönssjukdomarne. Man kallar den stundom vin-

tersjukan. Symptomerna äro hes andhemtning, svullna ögon, rinnande näsborrar och stundom en stinkande andedräkt. Behandling är vanligen otillfredsställande. Man bortför de sjuka hönsen, rensar och desinficierar husen. Fuktig, osund luft och kallt luftdrag i husen böra undvikas, när hönsen äro fallna för denna sjukdom. En minskning i majsransonen och en ökning i den dagliga köttransonen anses af många vara bra för sjukdomens afvärijande.

I allmänhet är, som sagdt, behandling af hönssjukdomar mindre tillfredsställande än afvärijande mått och steg. Ingenstädes rättfärdigas det gamla amerikanska ordspråket så mycket som i hönsskötseln: "An ounce of prevention is worth a pound of cure," som på svenska kan återgifvas med: "ett uns preservativ är värdt ett skålpund bot."

Ankor.

Fig. 44. Hvit Pekin-anka.

Här i Förenta Staterna odlas af ankorna tio standard-raser, nämligen Hvita Pekin, Hvita Aylesbury, Kulörta Rouen, Svarta Cayuga, Kulörta Muscovy, Hvita Muscovy, Gråa Call, Hvita Call, Svarta Ostindiska och Tofsade Hvita.

Af dessa raser kunna de sex förstnämnda anses fördelaktiga att uppföda; de två raserna Call

Fig. 45. En grupp Hvita Pekin-ankor.

och Svarta Ostindiska äro dvärgankor och odlas mest för utställning; Tofsade Hvita kan anses vara en praktfågel.

Hvita Pekin=ankor.

Af alla ankarter för farmen och praktiska ändamål stå inga högre i allmänhetens gunst än Hvita Pekin (fig. 44). Den är värdefull att odla i stor skala och den ledigaste af alla att uppdraga. Den är mycket skygg och måste behandlas högst varligt. I början af sjuttiotalet infördes den från Kina, och har allt sedan ständigt tillvuxit i popularitet.

Pekin-ankan är en egendomlig typ och skiljer sig från alla andra i form och hållning. Somliga påstå, att den har en form liknande en indi-ankanot, emedan den är så fullfjädrad under gumpen, som är uppåtböjd. Benen äro satta långt bakut, så att fågeln måste gå i upprätt ställning. Till kroppsbyggnaden äro dessa ankor mycket stora och uppnå ofta en vikt af 20 pounds paret. Deras kött är högst delikat och fettfritt, och de anses som bland de bästa bordfåglar; de äro ypperliga värpankor, i det de i genomsnitt lägga 100 till 130 ägg under säsongen, men dåliga liggare; de äro hårdiga och mogna tidigare än andra ankor. Den metod, som här uppgifves för ankodling, är grundad på Pekin-ankan såsom standard, och skötsel, utfodring och hysning etc. är sådan som utöfvas af de mest erfarna uppfödare af Pekin-ankan. Andra ankarter bedömas i fråga om praktisk duglighet efter Pekin-ankan.

Fig. 45 framställer en grupp af denna ras.

Den standard-odlade ankan har ett långt, välformadt hufvud, djupgult, medelstort näbb, som är fritt från alla märken eller färger utom den gula. Näbbets färg är af stor vikt för utställningsfåglar, och det händer ej sällan att en af de bästa ankorna på utställningen förklaras okvalificerad, emedan den har en dunkel svart rand på näbbet. Ögonen hafva en djup, blyblå färg. Pekin-ankans hals bör icke vara böjd; hanens lång och något bred, honans hals medellång; ryggen lång och djup, och standard föreskrifver för fullvuxna fåglar en kropp, hvars konturer nära nog beskrifva en parallelogram; vingarne korta och bäras tätt och jämnt med kroppen. Ankorna kunna ej flyga, hvadan ett 2 fot högt stängsel är nog att hålla dem inne. Stjärten är mera uppstående än hos någon annan art; hanens ringlade stjärtfjädrar hårda och styfva; låren korta och grofva, benen korta och starka samt till färgen rödaktigt apelsingula. Fjäderdräkten är af svagt gräddhvit färg alltigenom. Nyligen har försports, att man å utställningar börjat föredraga fåglar af hvitare färg. Odlare utse till utställning fåglar med snöhvít färg i st. f. gräddhvit, som standard föreskrifver.

Hvita Aylesbury-ankor.

Denna art (fig. 46) kommer näst efter Pekin-ankorna i popularitet för marknadsändamål

och odlas i stort antal i England och det öfriga Europa. Här i landet odlas de icke så ex-

Fig. 46. Grupp af Hvita Aylesbury-ankor.

tensivt som Pekin-slaget, och de hafva ej heller visat sig så dugliga som de senare. Dessa ankor hafva fått sitt namn af Aylesbury, county-

town för Buckinghamshire, England. De äro stora till växten, i det paret stundom uppnår 18 pounds, hanen vägende 9—10 pounds och honan 7—8. Par, som väga 15—16 pounds, äro de vanliga.

Aylesbury-ankans hufvud är långt och nätt formadt; ögonen djupt blyblå; det långa, breda näbbet är blekt köttfärgadt och måste vara fritt från mörka fläckar för att godkännas; halsen är smal, lång och behagfullt böjd; kroppen lång och oval; bröstet fylligt och rundt; de starka benen glänsande ljusgula (apelsingula); vingarne starka och nätt hoplagda; ryggen är både lång och bred, och stjärten bildas af styfva, hårda fjädrar.

Den mjuka, hvita fjäderdräkten utgör ett af Aylesbury-rasens mest intagande drag, och är i likhet med de flesta fjäderklädnader fallen för att antaga en gul färgton, om den utsättes för solen. Näbbet förlorar ock sin delikata, ljusröda färg, om den under sommaren alltför mycket baddas af solens strålar. Pekin-ankans näbb bör vara gult, men Aylesbury-näbbet måste vara af en delikat ljusröd färg, och ankfåglar, som äro afsedda för utställning, måste besitta dessa drag, annars åsidosättas de af prisdomarena. Sådana fåglar måste om sommaren väl skyddas mot solen. Naturligtvis äro dessa ömtåliga poänger af ringa vikt för marknadsodlaren, utom för att visa rasens typ.

På farmen är Aylesbury-slaget att rekom-

mendera, näst Pekin-ankan endast; den äger många af den senares goda egenskaper och kan odlas med nästan lika stor framgång. Några förmånliga drag hos Aylesbury-fågeln är den ledighet, hvarmed den vänjer sig vid ett annat lands klimat, enär den faktiskt trifves i alla länder; den mognar tidigt och har stor hårdighet; dess storväxta kropp, dess betydliga fruktsamhet och den verkliga skönhet, den besitter. Ankuppfödare rekommendera till odling af utställningsfåglar en hane till två honor eller två hanar till fem honor, när alla tillåtas att gå tillsammans. Ankodlare, som aflu dem uteslutande för handeln, begagna den Pekin'ska metoden eller 4—8 honor till en hane, allt efter årstiden. Färskt blod införlifvas hvarje år, så att storleken kan bibehållas, och afvelsankor hållas sällan längre än andra eller tredje året.

Enär Aylesbury-ankan är af engelsk härkomst, torde det vara af intresse att iakttaga den på hennes födelseort använda odlingsmetoden, sådan den i följande uppgifter beskrifves af en engelsk författare:

‘I och omkring byn Aylesbury hålla sig ganska många af villornas invånare med en uppsättning ankor, omkring 4 honor till 1 hane. Dessa hysa de i något uthus, eller ock, om sådant icke finnes, i själfva villan.

Af dessa insamla ankhandlandena äggen och uppgöra vanligen kontrakt för hela säsongen.

Insamlingen börjar i oktober, och kontraktet omfattar ofta ända till juni månads produkt. 'Ankmännens' afvelsflock består af 6 hanar och 20 honor; alla dessa löpa tillsammans, och bäckar och dammar betraktas nästan som gemensam egendom. På kvällarne åtskiljas de och drifvas till sina respektiva hem. Äggen, som värpas om natten, läggas snarast möjligt under stora och omsorgsfulla hönor — Dorkings eller Cochins anses vara de bästa. Ankorna själfva få aldrig ligga, huru gärna de än vilja det, emedan resultatet med nästan full säkerhet skulle blifva misslyckadt.

Tretton ägg utgöra en kull, och dessa betäckas ledigt af en stor höna. Hönorna sättas helst i runda ostlådor, och på botten af dessa lådor strör man litet kalk eller träaska och däröfvanpå lägges nästet, bestående af hö eller mjuk halm. Här måste hönorna hållas så stilla som möjligt. Särskild aktsamhet bör iakttagas mot inkräktning af råttor och andra djur, som kunna oroa fostermodern och, såsom ofta sker, fördärfva en hel liggkull. Häckningstiden är 28 dagar och under den sista veckan af denna tid måste man dagligen bestänka äggen med ljunt vatten, hvilket uppmjukar skalén, så att när tiden kommer för den lilla ankfågeln att göra sitt inträde på världstiljan han ej får så svårt för att genombryta sitt omhölje. När kycklingarne utkläckts, böra de lämnas tillsammans med hönan tills de

hunnit väl nästlas och torka samt äro starka nog att stå på benen. Tjogtals ankungar omkomma genom de oerfarnas nyfikenhet att få dem ur nästet. Den lille är i början försedd med en mjuk, gul dundräkt, som småningom försvinner, allt efter som fjädrarne växa. Efter några få dagar samlar man tre eller fyra kullar till en höna, som mycket väl kan sköta dem alla.

För marknadsändamål behandlas ankungarne som följer: De tillåtas ej att gå i något vatten, utan hållas i kyffen eller villornas rum med en låg brädbalk mellan hvarje flock af 40 à 50. Det är alls icke ovanligt att få se ända till 2,000 à 3,000 i ett etablissement. De hållas torra och rena på kornhalm; deras foder består af hårdkokta ägg, fint skurna och blandade med kokt ris och finhackad oxlefver. Under en tid af två veckor eller något mera utfodras de härmed åtskilliga gånger om dagen. När de vunnit förmåga att förtära mera, matas de med kornmjöl och talggräfvor (fällning), sammanblandadt med det vatten, hvori gräfvorna förut blifvit kokta. Somliga odlare blanda äfven hästkött i deras foder. Detta är allt, som erfordras att uppföda ankungarne för bordet.”

Aylesbury-ankan är till färgen rent, fläckfritt hvit; fjädrar af annan färg göra den oantaglig. Hanen och honan skilja sig endast i fråga om den förre, som visar vackra krumfjädrar i stjärten och är större än maken.

Standard-vikt: fullvuxen hane 9 pounds, fullvuxen hona 8 pounds, unghane 9 pounds och unghona 7 pounds.

Fig. 47. , Trio af Kulörta Rouen-ankor.

Kulörta Rouens.

Den kulörta Rouen-ankan (fig. 47) är med skäl omtyckt öfverallt här i landet och anses vara bland de mest vinstgifvande att odla. Dessa an-

kor sägas ursprungligen hafva kommit från Rouen i Normandiet, och ehuru säkra bevis härför saknas, finner man likväl ett stort antal ankor, som likna dem, på nämde stads marknadsplatser. Det är ock ett erkänt faktum, att en stor myckenhet fjäderfä odlas i Normandiet. En del författare påstå, att de borde heta "Roan" på grund af sin färg (skymmel), men färgen själf understödjer ingalunda detta påstående. Rätta namnet är nog Rouen.

Rouen-ankan är en ypperlig handelsfågel, men mognar icke så tidigt som Pekin- eller Aylesbury-ankan. Köttet anses vara högst delikat och rasen oöfverträfflig till slakt, emedan den gödes så ledigt. Man skall finna Rouen-ankan högst fördelaktig på farmen, enär hon är härdig, fruktsam, stilla till lynnet och har en skön fjäderprydnad. Äggen äro mindre än Pekin-ankans och af olika färger.

Rouen-fågeln är utan tvifvel besläktad med gräsanden; dess färger tyda därpå, ehuru den undérgått en betydlig modifikation. Dess kropp har nämligen blifvit längre och tyngre, med en fallenhet att sänka sig baktill, och vingarne hafva förlorat den flygkraft, dess stamfäder ägde. Färgen är dock ungefär densamma.

Den standard-odlade Rouen-lanen har ett långt, välformadt hufvud med en rik, glänsande grön fjäderklädnad; näbbet långt och bredt, bredare i yttre ändan, gröngult med en svart pärla

i spetsen; halsen lång, smal och vackert böjd, täckt med samma glänsande fjäderklädnad som hufvudet, afbruten på lägre delen af en tydlig hvit ring, som ej riktigt sammanflyter baktill; ryggen lång, öfra delen askgrå blandadt med grönt, som förlorar sig i rikt glänsande grönt på undre delen och på gumpen; skuldrornas täckfjädrar äro grå, randade med fina, vågiga linier af brunt; bröstet bredt och djupt samt purpurbrunt eller klaretfärgadt, alldeles fritt från gråa fjädrar; klaretfärgen bör sträcka sig så långt nedåt mot benen som möjligt; kroppen lång, djup och bred, undre delen och sidorna vackert gråa, en färg, som allt mera ljusnar mot gumpen och avslutas med kolsvart under stjärten; vingarne äro korta och bäras tätt och jämnt intill sidorna, till färgen brunaktigt gråa, blandadt med grönt och markerade med ett band af rik purpur med metallika reflexer af grönt och blått ljusskimmer samt kantade med tydliga hvita band; handpännorna äro mörkbruna; stjärtfjädrarne hårda och styfva samt af en mörk askbrun färg; de yttre kanterna hos äldre fåglar äro kantade med hvitt; krumfjädrarne äro väl böjda och hårda; låren korta och tjocka samt försedda med en askgrå fjäderklädnad; benen korta och starka och till färgen apelsingula med brun färgton; tår och simhud hafva samma färg som benen.

Rouen-honans hufvud är, liksom hanens, långt och välformadt, men af en djupbrun fjäder-

färg och med två ränder af ljusare brunt sträckande sig från näbbet till bakom ögonen; näbbet långt, bredt och något platt, brunt apelsinfärgadt och fläckadt med en mörkare skuggning å öfra delen och slutande med en svart bom vid gumpen; halsen vackert böjd, lång och smal, ljusbrun till färgen och försedd med mörkare pänseldrag i samma färg; olikt hanen har hon ingen hvit ring omkring halsen; ryggen lång, af ljusbrun färg, rikt markerad med grönt; bröstet fylligt och rundt, mörkbrun fjäderfärg med pänseldrag af mörkare brunt; kroppen lång, djup och bred, fjädrarne på undre delen och sidorna gråbruna och hvarje fjäder pänslad med rikt mörkbrunt till spetsen af stjärten. Vingarne äro korta i jämförelse med fågelns storlek, och bäras tätt intill sidorna; fjäderbeklädningen är gråbrun blandadt med grönt, med purpurränder, kantade med hvitt, färgerna tydligt markerade; handpännorna bruna. Stjärtfjädrarne äro styfva och af en blekare brunfärg, tydligt märkta med pänseldrag af mörkt grönbrunt; stjärttäckaren brun och pänslad med samma mörk- eller grönbruna färg som stjärten. Låren mörkbruna och pänslade, och ben, tår och simhud äro apelsingula eller gulbruna.

Både Rouen-hanen och honan, klädda som de äro i en för ögat tilldragande fjäderprydnad, visa sig lika begärliga för utställaren som någon af hönsarterna, och på samma gång äro de af

högt värde som handelsfåglar. Det enda man har emot dem, utom det att de mogna så sent, är deras mörka fjäderbotten. Till den farmare, som afser att odla ankor för marknaden, äro de att på det högsta rekommendera.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 9 pounds, fullvuxen hona 8 pounds, unghane 8 pounds och unghona 7 pounds.

Svarta Cayuga-ankor.

Den svarta Cayuga-ankan (fig. 48) är en rent amerikansk fågel, enär den varit så länge odlad här i landet att alla spår af dess ursprung gått förlorade. Det berättas att den först påträffades i New York på stränderna af Cayuga-sjön. Den kallades stundom den Stora Svarta Ankan och vid andra tillfällen åter Insjöankan, men är numera känd endast under benämningen Svarta Cayuga. Somliga tro att den härstammar från den svarta vildanden, och en annan historia vill veta att den först påträffades i Duchess county, staten New York, där en mjölnare höll en flock af trettio, dem han uppdragit efter ett ankpar, som han några år förut fångat i kvarndammen. De höllos på hönsgården och tämdes ledigt. De byggde bo på stranden af dammen och afkastade stora kullar.

Af några ankodlare anses Cayugan vara jämförlig med Pekin-rasen för tidig marknadsföring och påstå, att den kan uppfödas lika billigt.

Detta har dock ej blifvit praktiskt bevisadt, enär man högst sällan ser dessa fåglar uteslutande odlas på farmen. Odlare tala i allmänhet om deras

Fig. 48. Ett par Svarta Cayuga-ankor.

praktiskt vinstgifvande egenskaper och ställa dem näst Pekins såsom tidiga marknadsfåglar, ehuru man föredager den senare för exklusiv ankodling på grund af dess tidiga mogenhet och fylliga kropp. Den svarta fjäderdräkten är ock ett motbjudande drag hos Cayugan, och många tro att detta är orsaken till deras mindre vid-

sträckta spridning. I allmänhet ser man helst ankor med hvita fjädrar i marknaden, men personer som ej se på färgen skola i Cayugan finna en praktiskt duglig anka.

Denna ras trifves väl på inskränkta marker och i fångenskap. Ankorna äro stilla och fromma och fatta en stark kärlek till sitt hem, som de aldrig visa sig böjda för att öfvergifva. De äro hårdiga och fruktsamma, i det de producera 80—90 ägg om våren och stundom börja värpa på nytt under hösten. De hållas ledigt friska, men blifva lätt feta af alltför frikostig utfodring. Ungarne äro hårdiga och lätta att uppföda samt ernå vid tidig ålder en ganska betydande storlek och vikt.

Cayugans hufvud är litet och har glänsande svarta fjädrar; näbbet tämligen kort och bredt, af mörk färg, helst svart; ögonen nötkbruna; halsen medellång, gratiöst böjd, klädd i svarta fjädrar med grönaktigt skimmer; ryggen bred, kroppen lång, väl rundad och ganska fyllig, fjädrarne af glänsande svart färgton. Vingarne äro långa, bäras tätt intill kroppen och äro svarta till färgen, utom hos honan, hvilken stundom företer mörkbruna vingar. Hanens fjädertäckning är mycket glänsande grönsvart; stjärtpannorna svarta, likasom ock låren. Svarta ben, tår och simhud föredragas, ehuru äfven skifferfärg är tillåtlig enligt standard-fordringar. Fjäderdräkten måste vara glänsande svart allt-

igenom; fåglar med annan färg få ej tillträde till utställningsrummet.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 8 pounds, fullvuxen hona 7 pounds, unghane 7 pounds och unghona 6 pounds.

Fig. 49. Ett par Hvita Muscovy-ankor.

Kulörta och Hvita Muscovy-ankor.

Muscovy-ankor (fig. 49) bilda en särskild genus, enär de hafva åtskilliga egenheter och karaktärsdrag, som de öfriga arterna sakna. De benämnas stundom Musk-ankor, på grund af den myskdoft, som utgår af deras hud, men som icke är förnimbar, sedan fågeln blifvit beredd för bordet. Dessa ankor finnas i vildt till-

stånd i Syd-Amerika. I Brasilien odlas de ganska extensivt och äro högt uppskattade som bordfåglar. Här i landet och i Europa, särskildt i Tyskland, uppfödas de i stort antal. Vilda Muscovy-änder äro mycket skygga och snabba flygare; de bygga stundom sina nästen i höga träd samt i fördjupningar nära vattnet.

Muscovy-ankan är kinkig att hålla tillsammans med annat fjäderfä på farmen, emedan han är grälaktig och stridslysten. I det vilda tillståndet bruka hanarne vid parningstiden utkämpa förtviflade strider och tillfoga hvarandra stor skada, och denna stridslystnad har nedärfts till den tama ankan. Hanens lynne beskrifves såsom alldeles afskyvärdt och hans förföljelse af de öfriga tamfåglarne outtröttlig. Riktigt retad kan han t. o. m. anfälla barnen. Muscovy-ankans kött anses vara ganska godt, om det ätes ungt, och jämföres fördelaktigt med de öfriga ankarternas. De värpa på långt när icke så många ägg som de vanliga slagen. Skall man odla dem, måste de hållas afstängda å egna gårdar och deras vingar stäckas, så att de ej flyga sin kos.

Muscovy-ankans hufvud är något långt och hos hanen stort och betäckt med långa, tofslika fjädrar, hvilka höjas och sänkas, om fågeln blir skrämmd. Näbbet är medellångt och bra tjockt; ansiktet är det mest utmärkande hos dessa fåglar; kinderna äro nakna med röda, köttaktiga fläckar omkring ögonen, och näbbroten är äfven

försedd med en köttig utväxt. Detta stora, röda ansikte förlämnar dem ett vildt utseende, som för mången förefaller hemskt. Halsen är väl böjd och af medellängd; ryggen bred och platt, bröstet fylligt och bredt och kroppen lång och bred. Vingarne äro mycket långa och starka, och

Fig. 50. Ett par Hvita Call-ankor.

stjärten är äfven tämligen lång och ymnigt försedd med styf fjädring; hanen har ej de hos andra arter förekommande böjda stjärtfjädrarne.

Af Muscovy-ankor finnas tvänne arter, den kulörtad och den hvita. Den kulörtas hufvud är glänsande svart och hvitt; näbbet har en mörk hornfärg; ögonen bruna; ryggen glänsande blå-svart, men denna färg brytes stundom af hvitt; bröstet och kroppen samma färg som ryggen.

Vingtäckaren är rikt glänsande grönsvart, och stjärtfjädrarne kunna vara antingen svarta eller hvita, men helst hvita, låren likaså; ben, tår och simhud variera i färg från gult till blymörkt eller svart. Den hvita Muscovyn är rent hvit alltige-

Fig. 51. Ett par Hvittofsade ankor.

nom; fjädrar af annan färg odugliggöra fågeln till utställning. Ögonen hos de hvita äro blyblåa eller gråa; ben, tår och simhud äro blekt apelsin- eller gulfärgade.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 10 pounds, fullvuxen hona 8 pounds, unghane 8 pounds och unghona 7 pounds.

Hvittofsade ankor.

Dessa hvittofsade ankor (fig. 50) kunna kallas praktfåglar, i likhet med de Polska hönsen. De odlas icke mycket här i landet, och i utställningsrummen ser man dem sällan. För farmaren äro de af ringa värde, så länge han har bättre fåglar i Pekin- och Aylesbury-raserna.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 7 pounds, fullvuxen hona 6 pounds, unghane 6 pounds och unghona 5 pounds.

Ankskötseln.

Ankornas utfodring.

Ankan får sin näring både ur växt- och djurriket. I sitt vilda tillstånd samlar hon sitt foder från bäckar och mossar, och utgöres detta af säf, hvass, småfisk, vatteninsekter o. d. Då fåglarne uppfödas i fångenskap, måste denna utfodring tillnärmelsevis efterliknas, om det önskade resultatet skall vinnas. Ankan saknar kräfsäck, hvadan födan passerar direkt in uti kräfvån, så att den måste befinna sig i ett löst, grötaktigt skick. Alltför mycket hårdfoder, såsom säd, lämpar sig ej för sådana fåglar, och de trivas ej däraf. Lös föda utgör deras naturliga diet, tillsammans med gräs, grönsaker och animaliskt foder.

Från kläckningstiden tills ungarne äro 5 dagar gamla, böra de få följande blandning: Cracker- eller brödsmulor och majsmjöl i lika mått; hårdkokta ägg, 15 procent af totalkvantiteten brödsmulor och majsmjöl; sand, 5 proc. af samma kvantitet. Blanda med vatten eller mjölk och utfodra ungarne därmed 4 gånger om dagen:

Från 5 till 20 dagar gamla, följande blandning: Hvetekli, 2 delar efter mått; majsmjöl 1 del; krossad hafre 50 proc. af denna kvantitet; köttbitar 5 proc.; sand 5 proc.; grönfoder 10 proc. Blanda med vatten till en mör deg och utfodra 4 gånger om dagen.

Från 20 till 40 dagar gamla: Hvetekli 2 delar efter mått; majsmjöl 1 del; köttfoder 5 proc. af denna sammanlagda kvantitet; sand 5 proc.; grönfoder 10 proc. Blanda med vatten till deg och utfodra 4 gånger dagligen.

Från 40 till 70 dagar: Majsmjöl 2 delar efter mått; hvetekli 1 del; köttfoder 10 proc. af denna kvantitet; grof sand eller grus 5 proc.; grönfoder 10 proc. Blanda till deg och utfodra 4 gånger om dagen.

Utfodringstimmar: kl. 6 f. m., 10 f. m., 2 e. m. och 6 e. m.

Att utfodra 10 veckor gamla ankungar för marknaden användes samma blandning som den sistnämnda, ehuru i större kvantiteter.

En ranson för liggankor rekommenderas som följer: 50 proc. majsmjöl efter mått, 15

proc. hvetekli, 15 proc. grönfoder (kokt potatis, rofvor o. d.), 12 proc. kött och 8 proc. sand eller grus. Blanda i vatten till torr deg och utfodra tvänne gånger om dagen, morgon och afton.

Sedan liggtiden är öfver samt värpningen upphört, erhålla de lika delar, efter mått, af majsmjöl, hvetekli och nr 2 hvetemjöl, $12\frac{1}{2}$ proc. (af det hela) kött, 10 proc. grof sand och $12\frac{1}{2}$ proc. grönfoder. Utfodring morgon, mid-dag och kväll.

Fig. 52. Hus för ankafvel.

Byggnader för ankafvel.

Hus till ankorna äro helt enkla, simpelt byggda och utan all inredning. Ankan är an-norlunda beskaffad än hönan och fordrar skötsel under olika förhållanden. Hönan behöfver var-mare hus och torrare omgifning än ankan. Den

senare bryr sig alls icke om kölden, blott hon kan hålla fötterna varma. Kalla fötter ha hos henne samma verkan som en förfrusen kam hos

Fig. 53. Nästen för ankor.

hönan: värpningen hindras och sjukdomar ådras. Ankans fjäderdräkt är nästan ogenomträng-

Fig. 54. Vildandens näste.

lig för kölden och hon tål snart sagdt hur sträng köld som helst. Men hon tål ej att vara inburad så mycket som hönan; hon är mera orolig till lynnet och fordrar mera kroppsrörelse. Indiges-

tion plågar ej ankan så mycket, emedan hon genom mera motion håller matsmältningsorganerna i godt skick.

Fig. 52 visar ett enkelt hus, som kan byggas med liten kostnad. Det bygges af 1×12 tums ohyflade bräder, och fogningarne betäckas med 1×3 tums ribbor. Det sluttande taket bör göras

Fig. 55. Plan och grundplan för ankafvelshus i 5 afdelningar.

vattentätt och täckas med tjärpapper samt takspån eller bleckplåt. Utsidan bör väl dräneras nertill, för att förebygga fuktighet. Somliga föredraga brädgolf, 6—8 tum öfver marken och höljdt med 4—6 tum torr jord, halm eller löf. Men vi anse brädgolf vara nödvändigt endast för höns, men icke åt ankor. Om huset är väl dräneradt på utsidan och jordgolvet öfvertäckt med hö, halm eller löf, så är detta tillräckligt. Invändigt måste det vara torrt, så att ankan där

Fig. 56. Hus för ankafvel, med dammar.

kan värma och torka sig efter den genomgående blötning, hon haft utomhus.

Ett hus, som i storlek är 12x14 fot, inrymmer godt och väl en flock af ett dussin ankor. Bäst är att låta fågeln själf reda sitt näste, ehuru många använda sådana som visas i fig. 53. Dessa nästen byggas af 1-tums bräder, 12 tum höga och 16 tum långa, 14 tum från den ena balken till den andra, sammanhållna framtill

Fig. 57. Enkel häckningsbyggnad.

medels en 3-tums ribba. Nästena fastspikas vid husets bakvägg. Men mer än hälften af äggen värpas då antingen på golfvet i huset eller ute på gården, och om ankan får lof därtill, så bygger hon själf ett näste som bäst faller henne i smaken. Dessutom kan hon skada sig genom att falla öfver ribban eller andra i huset förekommande hinder. I figuren 54 framställles vildandens näste.

Afser man att hålla två eller flera afvelsinhägnader, kan det i fig. 52 visade huset för-

Fig. 58. Planer för häckaren.

längas genom tillbyggnad hur mycket som helst, såsom fig. 55 utvisar.

De häckande ankorna böra vara inhägnade, emedan de då trifvas bättre, än om de hafva fullkomlig frihet. Gif dem godt utrymme, och begagna 2-tums ståltrådsnät, 2 fot bredt, till stängsel. Om vatten är tillgängligt, bör detta innefattas inom stängslet. Fig. 56 visar ett ankhus och dammar, äfvensom anordningen med ståltrådsstängslet i vattnet. Detta är en utmärkt plan, om rinnande vatten finnes på farmen. Den ena inhägnaden kan af ankorna afbetas, medan fodret växer i den andra.

Fig. 59. Hus för uppväxande ankor.

Häckare.

Konstruktionen af ett häckningshus är i allmänhet lika med afvelshuset; den enda skilnaden ligger i inredningen. Det senare har alls ingen inredning, medan det förra är försedt med värmeledningar för att meddela nödig värme åt de uppväxande ankorna. I fig. 57 visas en modell till det häckningshus, som användes af de flesta ankodlare. Detta hus bör byggas på en fast

grundval och vara alldeles fritt från råttor. Om man sänker $\frac{1}{2}$ -tums ståltrådsväf 2 fot djupt i marken rundtomkring husets inre väggar, skola råttor och möss icke kunna tränga sig in.

Den antagna planen för ett häckningshus gör detta 15 fot bredt och så långt som man önskar. Byggnaden är fyra fot hög framtill och 5

Fig. 60. Hus i två afdelningar för uppväxande ankor.

fot baktill. Det är afdeladt i burar af 12x6 fot och har en 3 fot bred gång genom hela byggnaden.

Häckningslådan befinner sig näst intill gången och sträcker sig utefter hela byggnadens längd. Denna låda är 30 tum bred och 8 tum hög; sidorna äro 7 tum höga och säkert fastspikade. Locket är ofvanpå hopfästadt med träklossar och har en 1-tums ribba fastspikad inunder framtill och baktill för att hålla detsamma på sin plats. Dessa ribbor hvila mot 7-tums-

sidorna och göra lådan alldeles tät, när locket är pålagdt. Värmerören befinna sig alldeles under

Fig. 61. Hus i tre afdelningar för uppväxande ankor.

locket och utgöra 2-tums återvändsrör. Häckarens konstruktion visas i fig. 58.

Fig. 62. Drickestråg.

Man brukar vanligen lämna ankungarnes vård åt kvinnor. Dessa äro mera ömma om småttingarne och sköta dem i regeln samvetsgrannt. Ett fall är känt, då sköterskan snart

sagdt bodde tillsammans med ankungarne uti häckningshuset. Hon började siit arbete vid utfodringen kl. 6 på morgonen, och ända till solnedgången, då kvällsransonen utdelades, lämnade hon aldrig sina skyddslingar. Hon såg till att allt var snyggt och propert så väl i häckare som i bur, och iakttog allt, som kunde lända till de ungas trefnad och sundhet.

System är situationens nyckel, och alls intet afvikande därifrån bör tillåtas.

Gäss.

Gåsafvel för marknaden är en mycket viktig industri, och kan upparbetas till en högst vinstgifvande sådan.

Gässen äro troligen de hårdigaste af alla tamfåglar och fordra mindre omsorg än kor och hönor, och man behöfver ej öda mycket pänningar på hus åt dem. De gamla gässen trifvas väl i alla väder utan annat skydd än ett skjul att springa under, och merändels försmå de t. o. m. det. De må bäst på våt, sumpig mark, där höns och kalkoner icke kunna lefva. De äro emellertid olika alla andra fåglar, och känner man icke deras natur och ej tillmötesgår deras behof, visa de sig minst vinstgifvande af alla.

Gamla gäss lägga flera och större ägg samt äro mera pålitliga än de unga. Icke desto mindre sparar man tid genom att skaffa sig unga gäss att börja med. Unga gåshanar äro bättre för afvel än unga honor. Unga gåshonor lägga icke så många befruktade ägg eller producera så många gässlingar under den första afvelssäsongen som den andra. Flyttas gässen ofta från en plats till en annan, afkasta de sig icke så väl, och producera flera gässlingar tredje året än det andra, de befinna sig på en och samma plats.

Man vinner det bästa resultat, om afvelsgäss anskaffas tidigast möjligt om hösten, icke senare

än oktober månad. De hinna då göra sig hemmastadda med sina nya omgifningar, innan parningstiden inträffar. Afvelsgäss böra motionera betydligt och hållas medelmåttigt magra under vintern genom måttlig utfodring, godt utrymme att motionera och goda tillfällen att simma. De bästa afvelshanarne äro den Afrikanska och den Bruna China. Toulouse-gäsen värper flitigt, men ofta ligger hon aldrig. Embden-gässen lägga ett mindre antal ägg, men äro bättre mödrar. De Bruna China- och Hvita China-gässen äro flitiga värpare.

Gässen äro gräsätare, och alltför mycket säd är ej nyttigt för dem. För att vara säker att få befruktade ägg, böra de få ymnigt med grönfoder samt tillträde till en damm eller annan vattensamling. I brist därpå kan man nedgräfvä en så jämnt med marken och fylla den med vatten åt dem.

Tidigt utkläckta gässlingar trifvas ej godt, emedan de fordra mycket gräsbete. De första 2 à 3 dagarne böra de ej få annat än gräs och vatten. Senare kan en lätt ranson af krossad, skållad majs gifvas dem tre gånger om dagen. Gåsungarne äro fallna för att öfverhettas, hvidan man bör förse dem med ett skjul till skydd mot solen.

Äggen kunna med fördel utliggas af en höna, men gässlingarne böra i så fall genast skiljas från hönan.

Af gässen finnas 7 standard-arter: Gråa Toulouse, Hvita Embden, Gråa African, Bruna Chinese, Hvita Chinese, Gråa Wild och Kulörta Egyptian.

Fig. 63. Ett par Gråa Toulouse-gäss.

Gråa Toulouse-gäss.

De Gråa Toulouse-gässen (Fig. 63) äro uppkallade efter staden med detta namn i Frankrike, där de odlas i stor skala. Här i landet uppfödas de i mängd af farmarena och anses vara medelgoda som marknadsgäss. Deras kött är något för groft och löst i jämförelse med några andra slags gåskött för att högt uppskattas till slakt. De benämnas julgäss, emedan de

mogna senare än andra och bli just lagom till julbordet. De äro någorlunda goda värpare, i det de lägga i genomsnitt omkring 40 ägg under värptiden.

Toulouse-gåsen är mera tät till formen än andra gäss, och föredrages af många fördenskull. Hufvudet är något stort och kort, och hon har ett jämförelsevis kort näbb, som är kort i roten; halsen bäres väl uppe och är af medellängd. Ryggen är bred och af moderat längd samt har en lätt hvälfning från hals till stjärt; bröstet är bredt och djupt. Toulouse-gåsens kropp är af medellängd, bred, mycket djup och kompakt, ju mera kompakt desto bättre; hos friska exemplar nästan beröres marken af buken. Vingarne äro stora, starka och nätt hoplagda mot sidorna, stjärten jämförelsevis kort samt lår och ben grofva. Till fjäderdräkten mattgrå, utan pänselmarkering; hufvudet mörkgrått och halsen har samma färg, som aftonar till ljusare grått i det den närmar sig ryggen; ryggen är mörkgrå, medan bröstet är ljusgrått; kroppens fjäderdräkt är ljusgrå, en färg som ljusnar och blir hvit på buken; det hvita sträcker sig bakut till och omkring stjärten, betäckande kvasten. Vingarnes handpännor äro mörkgrå eller bruna, armpännorna en ton mörkare och fjädertäckningen mörkgrå. Stjärtfjädrarne äro gråa och hvita, ändarne spetsade med hvitt. Ögat är mörk- eller nötbrunt; näbb, ben, tår och simhud äro af rödaktig, apelsingul färg.

Standard-vikt: Fullvuxen hane (gåskarl) 20 pounds, fullvuxen hona 20 pounds, unghane 18 pounds och unggås 15 pounds.

Fig. 64. Ett par hvita Embden-gäss.

Hvita Embden-Gäss.

De Hvita Embden-gässen (fig. 64) anses vara praktiskt nyttiga fåglar för farmaren samt väl löna sin skötsel. De äro vackra till utseendet, stora, höga, med rak hållning och snöhvit fjäderdräkt. De kommo ursprungligen från

Embden i Vestfalen och hafva under många år odlats här i landet.

Embdens äro icke så fruktsamma som vare sig de Bruna Kineserna eller Toulouse-gässen, enär 20 ägg under säsongen för dem utgör ett bra genomsnittsantal. Äggen äro helt stora och hvita samt hafva ett tjockt, groft skal. Till form och hållning äro de höga och raka samt hafva vackra och undersätsiga kroppar. Hufvudet är stort, näbbet medelmåttigt och halsen lång och högburen. Ryggen medellång med en lindrig böjning från hals till stjärt, bröstet rundt och fylligt, kroppen stor, satt och djup och nära nog berör marken i likhet med Toulousen. Vingarne äro stora och starka, stjärten kort, lår och ben korta och tjocka. Pupillerna äro ljusblåa, näbbet köttfärgadt, och ben, tår och simhud af djup apelsinfärg.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 20 pounds, hona 18 pounds, unghane 18 pounds och unghona 16 pounds.

Gråa Afrikanska Gäss.

Den gråa Afrikanska gåsen (fig. 65) anses af många gåsodlare som den mest lönande af alla. Dessa fåglar tilltaga i vikt fortare än de andra raserna och äro färdiga för marknaden om 10 veckor, då de väga 8 à 10 pounds. I detta hänseende likna de Pekin-ankan, och gifva i jämförelse med andra gäss den största vinsten med

minsta besväret och på den kortaste tid, man använder på att odla dem. De äro enligt standardvikten lika tunga som Toulouse- och Embden-gässen, men exemplar förekomma ej sällan, som

Fig. 65. Ett par Gråa Afrikanska gäss.

öfverstiga denna vikt med åtskilliga pounds. De äro första klassens äggproducenter och lägga i genomsnitt omkring 40 ägg under värptiden. Detta anses vara en låg beräkning för deras produktion. Till slakt äro de särdeles omtyckta, emedan köttet är delikat och välsmakande.

Dessa gäss hafva ett stort hufvud med stor knopp och stort krås under strupen. De äro, liksom de kinesiska gässen, olika de öfriga arter-

na, och äro dessa de enda två raserna, hvars hufvud prydes af en knopp. Afrikanens näbb är bra stort och groft vid roten, och halsen är lång. Ryggen är lång och platt, bröstet rundt och moderat fylligt, och han har en lång, upprättstående kropp. Vingarne äro stora och starka samt väl hoplagda mot kroppen; låren korta och tjocka, och benen medellånga. Knoppen är svart och kråset gråfärgadt, under det fjäderdräkten på halsen är blekgrå med en mörk strimma från hufvudet till kroppen; ryggen är mörkgrå, bröstfjädrarne grå och underkroppen blekgrå. Vingarne och stjärten äro mörkgråa, låren blekgråa. Ögat är nötbrunt eller brunt, näbbet svart, ben, tår och simhud mörkt apelsingula.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 20 pounds, fullvuxen hona 18 pounds, unghane 16 pounds och unghona 14 pounds.

Bruna och Hvita Kinesiska gäss.

De minsta af alla gåsraserna är den Kinesiska, hvars vikt i genomsnitt är 6 à 7 pounds lättare än de förut nämnda. Det vill synas som vore deras obetydliga storlek orsaken till, att de ej blifvit populära hos dem, hvilka årligen odla gäss i stor mängd; men sådana, hvilka endast uppföda ett begränsadt antal, hafva funnit denna gåsart praktiskt nyttig. Hvad de förlora i storlek, det återvinna de i äggproduktion, enär de

äro de fruktsammaste af alla gåsraser med sitt genomsnittliga äggantal af 50 à 60 per år. De äro lättskötta och gödas ledigt, hvadan de i dessa

Fig. 66. Ett par Bruna Kinesiska gäss (unga).

afseenden mäta sig med andra arter, under det de i köttkvaliteten afgjort öfverträffa dem.

Dessa gäss äro högst behagfulla till utseendet, mycket värdiga, och de unga mogna tidigt. Där förekomma tvänne arter i denna ras: de

Bruna (fig. 66) och de Hvita. De hafva stora hufvuden med en stor knopp vid roten af ett medelstort näbb och långa, gratiöst böjda halsar. Ryggen är medellång och bröstet rundt och fylligt, kroppen af medellängd, rund och mullig; vingarne äro stora och starka, låren korta och grofva, benen af medellängd.

Den Brun Kinesens hufvudfärg är brun, kroppen mörkbrun eller svart, halsen brun eller gråbrun med ett mörkt band från hufvudet och ned till kroppen; kroppen mörkbrun, bröstet gråbrunt, underkroppen en ton ljusare till färgen; vingar och stjärt bruna, låren gråbruna, ögonen nötkbruna eller bruna, näbbet brunt eller svart, tår och simhud af en skum apelsingul färg.

Den Hvita Kinesens fjäderdräkt är rent vit allt igenom, utan en enda fjäder af annan färg. Knoppen och näbbet äro apelsingula, likasom ben, tår och simhud. Ögat djupt blyblått.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 14 pounds, fullvuxen hona 12 pounds, unghane 10 pounds och unghona 8 pounds.

Gråa Vildgåsen.

Den Gråa Vildgåsen (fig. 67) är en af de bäst kända bland tamgässen samt ganska allmänt odlad öfver hela landet. Den är en den värdefullaste till afvel och uppskattas ganska högt för bordet, utom det att den är en god värpare, härdig och lätt uppfödd.

Dessa gäss hafva ett tämligen litet hufvud, litet näbb, skarpt i spetsen, samt en lång, smal hals, ormlik till utseendet. Ryggen är lång och något smal, samt böjd från hals till stjärt; bröstet är fylligt och djupt, kroppen lång och något

Fig. 67. Grå Vildgås.

hoptryckt; vingarne äro långa, stora och kraftfulla, låren tämligen korta. Vildgåsens hufvud är svart med ett hvitt band, som nästan öfvertäcker kinden; näbbet och halsen svarta, bröstet ljusgrått, mörknande allt efter som det närmar sig benen; underkroppens fjäderfärg från benen till stjärten är hvit, vingarne mörkgrå, handpännorna mörksvarta, visande en mörkgrå färg

blott när vingen är hoplagd; armpännorna bruna, men af ljusare färgton än handpännorna; stjärten glänsande svart, låren gråa, ben, tår och simhud svarta, ögonen svarta.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 16 pounds, fullvuxen hona 14 pounds, unghane 12 pounds och unghona 10 pounds.

Fig. 68. Ett par Kulörta Egyptiska Gäss.

Kulörta Egyptiska gäss.

Den vackraste af gåsraserna är den Kulörta Egyptiska (fig. 68); dessa äro uteslutande praktgäss. Här i landet hafva de ej odlats för annat än utställning. Stundom benämnas de Nilgäss. Denna gås är hög och något smärt, hvilket ger

den en elegans, som icke delas af någon annan ras. Den kan vanligen odlas i fångenskap, men är af en mycket stridslysten natur. Strider på lif och död förekomma ofta hanarne emellan. Hanarne måste hållas hvar för sig tillsammans med de honor, hvilka man önskar para med dem.

Denna gås har ett medelstort och bra långt hufvud, ett näbb af medelmåttig längd och en tämligen liten hals. Ryggen är smal och något böjd från hals till stjärt; bröstet rundt; kroppen lång, men något tunn och smal. Vingarne äro stora och hafva, i st. f. de hårda knopparne, horniga sporrar omkring $5\frac{1}{8}$ tum långa; låren äro medellånga och benen bra långa.

Hufvudets färg är svart och grått, näbbet purpur eller blårodt och ögonen apelsinfärgade. Hals och rygg äro gråa och svarta; mittelbröstet är kastanjebrunt, det öfriga grått; öfverkroppen är grå och svart, underkroppen blekgul, pänslad med svart; skuldrorna och vingarne äro hvita med en smal svart strimma eller rand; stjärtpännorna glänsande svarta, låren blekt läderfärgade, ben, tår och simhud rödgula, ögonen af apelsinfärg.

Standard-vikt: Fullvuxen hane 15 pounds, fullvuxen hona 12 pounds, unghane 12 pounds och unghona 9 pounds.

Gåsskötseln.

Gåsafvel bedrifves ännu icke i så stor skala som ankafvel, emedan vilkoren för en lyckad

Fig. 69. Kroasering mellan Vild- och Afrikansk gås.

gåsskötsel äro nästan alldeles olika mot ankskötseln. Emedan ankan är mindre kan hon uppfödas på ett mindre utrymme än gåsen, som tarvar fria betesmarker samt vattenflöden, under det att de förra hafva visat sig kunna trivas lika bra utan vatten.

På en farm finnas alltid flera ställen, som äro odugliga till åkerbruk, men som med alldeles ypperliga resultat kunna inrättas för gåsodling.

Åkrar, som genomskäras af strömmar eller bäckar och där obegagnade källor finnas, kunna göras vinstbringande, om de förvandlas till gåshagar. Många farmare draga fördel häraf och öka därigenom sina årsinkomster. Den skötsel och omvårdnad, som gässen kräfva, är en bagattell mot den vinst de inbringa, och foderkostnaden är ock ringa i jämförelse med hvad det kostar att uppföda andra marknadsfåglar. En gås kan på beteshagen själf skaffa sig största delen af den erforderliga födan, som består af gräs, insekter och andra animaliska och vegetabiliska ämnen, som finnas på fälten och i strömdragen.

De allra enklaste hus användas för deras skydd. Dessa hus byggas i likhet med ankornas, men större i proportion för att bekvämt inrymma de för odling bestämda gässen.

Gässen äro långlivade fåglar. Några vet man hafva uppnått en ålder af 40 år, medan det är ganska vanligt att de blifva 15 och 20 år gamla. Genom hela lifvet bibehålla de sina värp- och liggförmögenheter.

Gåshanar, som äro äldre en tre år, böra ej användas till afvel; unga hanar äro mera aktiva och trygga äggens befruktning bättre än de äldre. Dessutom blifva gåshanarne med åren allt mera stridslystna.

Gåsfjäder är en viktig inkomstkälla och är mycket eftersökt i handeln. Hvarje gås afkastar i genomsnitt ett pound fjäder om året. Fjä-

drarne böra plockas, när blod ej förefinnes i pännorna. Detta märkes lätt, ty de lämna då köttet utan kraftig dragning.

Fig. 70. Kroasering af Embden- och Toulouse-gäss.

Nästan alla gåsraser äro goda liggare och vård samma mödrar, och om de lämnas åt sig själfva, skola de ungefär som i vildt tillstånd reda sina nästen och utkläcka en stor procentdel af sina ägg. Men numera använder man merändels hönor att utkläcka äggen, ty gåsen värper flera ägg, om dessa fråntagas henne och ej tillåtes ligga.

Alla gåsraser, med undantag måhända af den Egyptiska, äro att rekommendera till farmaren, som önskar odla ett begränsadt antal gäss vid sidan om sina öfriga fjäderfän och gifva dem full frihet på farmen; men afser man en mera vidsträckt afvel, så är den Afrikanska rasen synnerligast värd att anbefalla, emedan den mognar tidigast, är fruktsammare och mera lättskött än någon af de öfriga raserna.

Parning och liggnig.

Då man odlar Afrikanska gäss, bör man para två honor med en hane, och ännu säkrare tryggar man äggens befruktning om de instängas parvis. De som hafva för afsikt att odla gäss, böra skaffa afvelsdjuren om hösten, så att fåglarne hinna blifva hemmavana innan parningstiden infaller. Afvelsdjuren böra vara minst 2 år gamla och fullt mogna. Då fåglarne köpas om hösten, insläppas de i en hage, och intet annat foder behöfs än hvad de själfva kunna skaffa sig, tills gräsbetet tryter. Deras ranson bör då utgöras af lika delar, efter mått, af sådor, kli och majs mjöl, medan 5 procent af denna sammanlagda kvantitet utgöres af kött. På morgonen böra de få en lindrig portion af detta foder, och om aftonen utfodras de med krossad majs. Tio procent af hela dagransonen bör vara grönfoder, sådant som ångkokt klöfver och kokta grönsaker från köksträdgården.

Parningstiden infaller omkring den 1 februari, ehuru en del gäss börja värpa redan i december, upphöra en tid samt börja på nytt den 1 februari. De reda sina nästen af halmen och ströet i sitt hus och värpa från 12 till 20 ägg innan de blifva "liggsjuka." Så snart en gås bör-

Fig. 71. Kroasering af Embden- och Afrikanska gäss.

jar visa tecken att vilja ligga, instänger man henne 2 eller 3 dagar i en mörk låda eller liten bur och ger henne vatten att dricka, men ingen föda. Sedan kan hon utsläppas på gården, då hon börjar värpa på nytt. Första och andra äggkullarne böra läggas under hönor. När gåsen värpt sin andra kull, instänger man henne igen, hvarpå hon börjar lägga sin tredje kull. Denna bör hon själf få ligga ut, i st. f. att gifva den till en höna. I andra och tredje kullarne lägger gåsen från 10 till 15 ägg.

Då liggningen försiggått i 25 dagar, böra äggen tagas ur boet och ungefär 1 minut läggas i vatten, uppvärmdt till en temperatur af 104 grader. Häckningstiden är 30 dagar. Sedan kläckningen försiggått, lämnas ungarne i boet under 24 timmar. Efter det ungarne hunnit riktigt torka, instängas hönan och kullen för 4 eller 5 dagar i en stor, rymlig bur. Vid denna ålder (4 à 5 dagar) äro ungarne i stånd att sköta sig själfva; hönan tages då ifrån dem, och de böra få full frihet att löpa omkring, men instängas om nätterna.

Kroasering.

Mest lönande är att odla äkta standard-djur utan kroasering. Men skulle man önska blanda raserna, anses följande kroaseringar vara de bästa: 1. Vildhane med Afrikansk gås (fig. 69). 2. Embden-hane och Toulouse-gås (fig. 70). 3. Embden-hane med Afrikansk gås (fig. 71) samt 4. Embden-hane med Hvit Kinesisk gås. Dessa korsningar gifva god växt, och unggässen beredas smakfullt för handeln. Kroaseringar böra företagas endast för handeln och uteslutande med stamraser.

Att göda unggäss.

Unggäss gödas lättast genom att instänga dem i en bur, som icke är stor nog att låta dem motionera alltför mycket. Tre gånger om dagen

ger man dem så mycket de förmå att rent uppäta af följande ranson: Majsmjöl, blandadt till en mör deg, och 20 procent däraf köttfoder. Unggässen böra hållas så stilla som möjligt, ty om de oroas eller skrämmas, lägga de icke på hullet. Vid 10 veckors ålder, eller när vingspetsarne beröra stjärten, äro de färdiga för marknaden och böra väga 8 till 10 pounds.

Gäss slaktas genom att sticka dem i gommen och låta dem förblöda.

De böra torgföras i oktober månad. Under den kalla årstiden är det svårare att bereda dem för marknaden, emedan fjädrarne då sitta fastare och köttet kan lätt sönderrivas under plockningen.

Kalkoner.

Den vilda kalkonen (Turkey).

Fig. 72. Kalkontupp.

Kalkonens hemland är Syd-Amerika, där Columbus och hans spanjorer påträffade den. Fågeln befann sig då i sitt vilda tillstånd, men blef innan kort tam både i Syd- och Nord-Ame-

rika. Till Europa öfverfördes den omkring 1525 af kastilianen Gonzalo Hernandez de Oviedo, som i sin "Historia natural y general de las Indias" berättar, att i Nya världen finnes ett slags påfågel, hvilken af mexikanerna blifvit domesticerad och utplantad till öfriga delar af Amerika.

Då Nord-Amerikas nybyggare först hitkommo, funno de kalkoner i mängd från Dariennäset ända till Canada, och äfven New Englandstaterna voro öfversvämmade af dessa fåglar. För närvarande finnas ännu enstaka exemplar af den vilda kalkonen bland bergen i Massachusetts, New York och New Jersey, och i de västra och sydvästra staterna påträffas stora flockar af dem, men de försvinna så småningom under de allt mera framträngande och tillväxande nybyggerna.

Den tama kalkonen.

Den amerikanska benämningen "turkey" synes hafva uppkommit genom en förväxling med guinea-fågeln, hvilken ännu var fåtalig, när kalkonen infördes. Somliga tro emellertid, att namnet tillkommit på grund af kalkontuppens stolta och "turkiska" struttande.

Tamkalkonens olika arter äro ej särdeles distinkta. Hvad dessa arters relativa värde beträffar, är det nog kinkigt att afgifva ett säkert omdöme. En del uppfödare vilja veta, att den hvita arten är den härdigaste och mest lättgödda. Erfarenheten har dock bevisat motsatsen. Den

rent hvita är en högst elegant varelse, och, ehuru ömtålig att uppföda, dock ej i så hög grad som den hvita påfågeln. De flesta fåglar, vilda så väl som tama, producera understundom rent hvita exemplar, hvilkas kroppssystem är mera ömtåligt än föräldrarnes. Genom att fränskilja och para dessa rent hvita fåglar har man lyckats göra denna nya ras något så när konstant. Men hur vårdsam man än är vid parningen, vill dock en och annan fågel gärna förekomma med spräcklig fjäderdräkt, hvilket visar en afgjord böjelse att återgå till normalfärgen. Märkvärdigt är, att hos kalkoner, hvilka annars äro rent hvita, tofsen på bröstet dock bibehåller sin svarta färg, på honorna visande sig som en purpursvans och utgörande en stor prydnad. Hufvudet och de köttiga utväxterna på tuppens hals äro, när han är retad, af en blå och skarlakansröd färgton. Fågeln är verkligen skön i sina snöiga och dallrande skrudflingor, här och där kontrasterande med små partier af svart, blått och skarlakansrött.

De brons- eller kopparfärgade arterna äro vanligen småväxta och bland de kinkigaste att uppföda, men deras kött är i sanning högst delikat, måhända mera än något annat slag, hvilken omständighet antagligen härleder sig från deras mera ömtåliga kroppskonstitution och den extra vård, man i följd däraf måste ägna dem.

De bruna och de askgråa kalkonerna äro ej vidare märkvärdiga, men de svarta äro tvifvelsutan de bästa, emedan de ej blott äro hårdigare och därför lättare att uppföda, utan äfven emedan de lägga på hullet mycket fortare än andra och erbjuda en köttart af prima och läckraste kvalitet. Kalkoner af denna färg synas vara närmare den ursprungliga vilda stammen än de öfriga arterna. Lyckligtvis synes svart vara naturens favoritfärg, och flera kalkoner produceras af svart färg än af någon annan.

Kalkonen är en ganska vinstgifvande fågel, emedan den kan nästan uteslutande själf lifnära sig på utmarkerna. Sniglar, larver och maskar äro bland dess läckerheter, och närmaste ström tjänar att släcka dess törst. För farmaren är kalkonen dock ofta till stort förfång, på grund af dess stora förkärlek för säd, och bör den därför hållas instängd, tills majsen hunnit så till vida rota sig, att den ej längre är för fågeln lockande.

Kalkonen uppnår ej sin fulla växt förrän i 5:te eller 6:te året.

Att kläcka kalkonägg medels inkubator har icke visat sig fördelaktigt. Bäst är att låta hönor ligga ut honans först värpta kullar och låta henne själf ligga på den tredje, ty likt andra fåglar lägger hon flera ägg, om de efter hand fräntagas henne. Hennes ägg kläckas på 28 dygn.

Unga kalkoner få ej vara ute i strida rägnskurar, förrän deras rygg hunnit väl fjädras. Blifva de våta, kunna de genom frossbrytningar förlora lifvet, så vida de icke intagas i ett varmt rum att torka. Svart- eller rödpeppar, eller ock ingefära i fodret eller dricksvattnet hjälpa dem att bekämpa frossbrytningar och äro af stor nytta under kalla, fuktiga dagar samt utgöra preventiv mot magåkommor hos både unga och gamla kalkoner.

Framför allt måste de unga kalkonerna hafva ett torrt nattlogi, och en torr, porös jordmån är vida bättre än en fast sådan, äfven om den är dränerad. I början böra kalkonkycklingar aldrig tillåtas att gå i fuktigt gräs. Hårdkokta, pulveriserade ägg utgöra ett ypperligt foder åt de små. Gammalt bröd i mjölk är också bra att börja med. Intet foder får vara slaskigt. Senare är det bästa hönsfodret också nyttigt för kalkoner. Då man längre fram på sommaren utfodrar med majs, är gammal majs bättre än ny.

Stora bronskalkoner.

Den stora Bronskalkonen är jätten bland alla. Tuppens fjäderdräkt är på rygg och bröst af en briljant bronsfärg, som glimmar i solskenet likt polerad guld. Vingtäckarne äro skönt bronsfärgade, fjädrarne afslutande med ett bredt bronsaktigt band tvärs öfver den hoplagda vingen och afskilda från handpännorna medels en

glänsande svart, bandlik markering, som bildas af täckarnes spetsar. Hvarje stjärtpänna är ore-gelbundet pänslad med smala, ljusbruna band, och slutar i ett bredt, svart band med en bred bård af dunkelhvitt eller grått. Hos honan är hela fjäderdräkten lika med tuppens, men färger-na äro icke så glänsande eller tydligt markerade, och fjädrarnes kanter äro vanligen dunkelhvita eller gråa.

Jätte-bronskalkonen är den härdigaste såväl som den mest vidsträckt odlade af alla raser. Den är en god värpare, i det många påstå att den lägger öfver 100 ägg under värptiden. Undantag gifvas dock i allt, men någonting ovanligt är det ej, att en kalkonhona värper 50 ägg under säsongen, eller från den 1 april till den 1 juli. De flesta kalkoner upphöra att värpa efter den 1 juli.

Standard-vikt: Tuppar 32 pounds, honor 22 pounds.

Pärlhönan.

Denna fågel tillhör egentligen samma klass eller familj som tamhönsen, men Linné hänför den till genus *Numida*. Pärlhönan (Guinea Fowl) härstammar från Afrika, där hon i vildt tillstånd lefver flockvis i skogarne, helst i sum-piga trakter, och lifnär sig af insekter, maskar och frön. Om dagarne håller hon sig mest på marken, men hvilar om nätterna i träden. Hon

var redan bekant hos de gamla grekerna och romarne, vid hvilkas fästmåltider hon stod högt i anseende; men efter det romerska rikets förfall upphörde hon en lång tid att finnas i Europa, till dess att de första portugisiska världsomseg-larne återinförde henne.

Pärlehönan förenar i sig till en viss grad fasanens och kalkonens karaktärsdrag: hon har den enes delikata form och den andres kala hufvud.

Vi hafva åtskilliga arter af Pärlehöns: Hvita, Fläckade, Madagaskar och Tofsade. De senare äro ej så stora som det förra slaget; dess hufvud och hals äro nakna och af dunkelblå färg, skuggad med rödt. I stället för kask hafva de en större tofs af hårlika, afsöndrade fjädrar, blåsvarta till färgen, som räcka ned till näsborrarne, men vanligen bakåtböjda. Hela fjäderdräkten, utom pännorna, är blåsvart och betäckt med små gråaktiga droppfläckar, fyra, stundom sex, på hvarje fjäder.

Pärlehönan är ingen vidare stor favorit hos hönsskötare, olycklig som hon är att hafva fått ett sämre rykte än hon verkligen förtjänar, i det hon gjort sig skyldig till åtskilliga obetydliga felsteg. Hon är emellertid både nyttig och en prydnad i listiden, och såsom död utgör hon en läcker bordsrätt, och detta vid en tid, då alla andra fåglar äro svåråtkomliga.

Bästa sättet att börja pärlehönsafvel är att skaffa en kull friska ägg, helst från ett instängdt

par. En dvärghöna (bantam) är den bästa modern: hon är lättare och mindre fallen för att skada äggen genom att trampa på dem, än en större höna. Hon betäcker 9 ägg, och häckningstiden är en månad. Ungarne äro utomordentligt vackra. Först, när de äro utkläckta, synas de så starka och aktiva, att de skulle kunna undvara den vård, de faktiskt behöfva för sin uppfostran. Nästan genast, sedan de blifvit torra, börja de picka hvarandras små tår, liksom trodde de dem vara maskar, de kifvas om brödsnulorna och på det obarmhjärtigaste mästra någon liten dvärgkyckling, som händelsevis utkläckts i deras sällskap. Ingen som ej visste det, skulle kunna gissa till hvilket fågelsläkte de hörde. Deras apelsinröda näbbar och ben samt de mörka, zebra-artade ränder, hvarmed de äro regelbundet markerade, bära intet spår af föräldrarnes droppfläckade fjäderskrud.

Af alla kända fåglar är pärlhönan den fruktammaste äggproducent. Vecka efter vecka, månad efter månad förgår knappast en dag, utan att hon deponerar sin regelbundna tribut. Till och med ruggningen förmår icke alltid borttaga de näringssubstanser, hvilka vanligen åtgå till fjäderbildningen i st. f. till äggen, och den arma varelsen går stundom halfnaken under de kalla höstmånaderna, oförmögen att afhålla sig från sitt dagliga besök till äggnästet och sålunda urständssatt att förse sig med en ny klädning. Pärl-

hönanas kropp kan faktiskt anses som en utmärkt maskin att producera ägg af insekter, säd, vegetabilier, afskråde och hvadhelst en alltätande varelse kan förtära.

Dess normala fjäderprydnad är synnerligen vacker. Den är öfversållad med oräkneliga hvita droppfläckar på svart botten, skuggade med grått och brunt. Fläckarne variera från en ärtas storlek till de minsta tänkbara. Det svarta och det hvita byter stundom plats, så att fågeln ser ut som vore den helt öfvertäckt med ett nät af spetsar.

Brokiga pärlhöns, fläckade med hvitt, förekomma ofta, men dessa kunna ej i skönhet jämföras med fåglar af den ursprungliga, vilda färgen.

Påfågeln (Pavo).

Dessa fåglar äro stora och praktfulla. De hafva en undersätsig kroppsbyggnad, tämligen lång hals, litet hufvud, korta vingar, jämförelsevis höga ben och lång stjärt, hvilken senares öfra täckfjädrar hos hanen äro utomordentligt långa, kunna upplyftas och utbredas i form af en solfjäder. Denna besynnerliga stjärtbildning är egendomlig för dessa fåglar. Näbbet är kullrigt och hvälfdt, vid roten naket. Hufvudet är ofvantill prydt med en fjäderkam.

Hanen hos den vanliga påfågeln har hufvudet, halsen och frambröstat purpurgråa med guldgrönt metallskimmer; ryggen guldgrön och

metallglänsande; bröstet och magen svartaktiga med grön skiftning; stjärtens långa täckfjädrar prydda med s. k. ögonfläckar i de utsöktaste färger; fjäderkammen på hufvudet bestående af 24 upprätta, guldgröna, glänsande fjädrar. Honan är öfvervägande gråbrun och saknar ögonfläckar på stjärtens täckfjädrar. Dess längd är omkring $3\frac{1}{2}$ fot.

Denna fågel är tvifvelsutan en af de skönaste och ståtligaste fåglar som finnas. Då han med högburet bröst, upprätt och utbredd stjärt, något nedhängande vingar samt under en stolt och gravitetisk hållning vandrar fram på den solbelysta gårdsplanen, utvecklar han en sådan glänsande prakt och fägring, att man ej må förundra sig öfver att forntidens folk helgade honom åt sina kvinliga gudar. Sålunda berättas det bland annat, att påfåglar underhöllos vid Samos hof till Junos ära.

Vid de romerska gästabuden kom påfågeln att spela en stor roll, i det man ansåg hans stek, men hufvudsakligen hans tunga och hjärna, såsom utsökta läckerheter. Det är i synnerhet tvänne storätare, Vitellius och Heliogabalus, om hvilka det säges, att de läto servera sig och sina gäster stora fat med påfågeltungor och de dyraste kryddor från Indien (fågelns hemland). Exemplet smittar, ty så snart fågeln blef införd i England, kom han äfven där, såsom en stekt och med sina skönaste fjädrar utsirad lyxartikel, att

pryda de rikares kalasbord. Numera torde man däremot ingenstädes använda hans kött, utan man underhåller honom, såsom det vill synas, blott och bart för hans prydliga utseende.

Påfågeln är mycket fallen för renlighet. Jämt och ständigt bemödar han sig om att skydda sina vackra fjädrar mot smuts och nötning, och den långa stjärten är han särskildt mån om att bevara.

Å hönsgården bemäktigar han sig snart her-raväldet öfver de andra fåglarne. För de stora kalkonerna synes han dock bära en viss respekt.

De födoämnen, hvilka tjäna tamhönsen till näring, äro ock lämpliga för påfågeln. Märkas bör dock, att söt mjölk, som hönsfåglarne så gärna förtära, lärer för unga påfåglar nära nog vara ett gift. Detsamma gäller äfven fläderbär och brännässlor.

En påfågelstupp är tillräcklig för 3 à 4 hönor. Parningstiden infaller vanligen i mars månad och äggläggningen i slutet af april eller början af maj. Hönan uppkrafsar då en liten grop i marken, fodrar den med strån och kvistar och lägger däri vanligen 5 ägg. Borttagas äggen, kan man likväl förmå henne att värpa ända till 15 st. ägg. Före tredje sommaren värper hon ej. En kalkonhöna visar sig vara den bästa fostermodern. Påfågelhonan tillåtes helt naturligt att själf utkläcka en kull, hvartill åtgå 27 till 29 dagar.

SVENSK-ENGELSK ORDLISTA.

Ankvinge — Duckwing.	Pännskaft — Feather shafts.
Arter — Varieties.	Raps — Rape.
Beskäggad — Bearded.	Rapphöna — Partridge.
Björkfärgad — Birchen.	Roskam — Rosecomb.
Bukkvast — Fluff.	Rugga — Molt.
Båge — Hackle.	Rödlufva — Redcap.
Dvärg — Bantam.	Sadel — Saddle.
Gamhas — Vulture hock.	Satt — Set.
Gump — Rump.	Skänklar — Shanks.
Gökhöna — Cuckoo.	Snörad — Laced.
Halster — Broiler.	Spräcklig — Mottled.
Hase — Hock.	Sprängd. — Spangled.
Hvitbröstad — White crested	Stjärtpännor - Quill feathers
Häckare — Brooder.	Stjärttäckare — Tail coverts
Kampin — Campine.	Strids- — Game.
Kantade — Edged.	Stripig — Barred, Striped.
Kindlappar — Wattles.	Tofs, tofsad — Crest, crested
Konstant — Constant.	Täckare — Coverts
Korsning — Crossing.	Unghöna — Pullet.
Kroasera -- Cross.	Ungtupp — Cockerell.
Krusiga — Frizzled.	Vingbågar — Wing bows.
Lår — Thigh.	Vingtäckare — Wing coverts
Läderfärg — Buff.	Ärtkam — Pea comb
Parning — Mating.	Öronlappar — Ear lobes.
Penseldrag — Penciling.	

Fig.	Sida
1. Ett par stripiga Plymouth Rock-höns.....	8
2. Silfversnörad Wyandotte-ungtupp.....	11
3. Silfversnörad Wyandotte-unghöna.....	12
4. Ett par Hvita Wyandottes	13
5. Ett par Svarta Java-höns	16
6. Ett par Ljusa Brahmas.....	18
7. Ett par Läderfärgade Cochins.....	22
8. Rapphönslik Cochlin-höna.....	25
9. En trio Svarta Cochins.....	28
10. Ett par Black Langshans.....	30
11. Hvit Leghorn-tupp med enkel kam.....	33
12. Brun Leghorn-tupp med enkel kam.....	36
13. En Svart Minorca-ungtupp.....	43
14. En Blå Andalusia-höna	47
15. Ett par Svarta Spanska, med hvita ansikten.....	49
16. Ett par Hvittofsade Black Polish.....	51
17. Ett par Silfverspräckliga Hamburgs.....	55
18. Silfvergrå Dorking-tupp.....	62
19. Svartstjärtad Japansk Bantam-tupp.....	66
20. Långstjärtad Japansk stridstupp.....	71
21. Tillbyggnad.....	75
22. Enkelt hönshus.....	76
23. Grundplan till hönshus.....	76
24. Hus med rastskjul.....	77
25. Sittstängernas konstruktion.....	77
26. Vy af platform och nästen.....	78
27. Vy af ett doldt eller förmörkadt näste.....	73
28. Doldt eller förmörkadt näste.....	79
29. Rastrum under hönshuset.....	80
30. Dubbelt hönshus med rastskjul.....	81
31. Grundplan till dubbelt hönshus med rastskjul.....	81
32. A-formig bur med slidslä.....	81
33. En vanlig kycklingbur.....	82
34. Kycklingbur med inhägnad och täckt bana.....	82
35. Kycklingbur med inhägnad bana.....	83
36. Bur med inhägnad och täckt bana.....	83

37.	Bur med inhägnad och delvis täckt bana	84
38.	Bur med stor, mot hök och katt skyddad bana...	84
39.	Bur med glastäckt bana	85
40.	Två olika fodertråg	86
41.	Drickskärl	86
42.	Kolonihus	87
43.	Kolonihus	88
44.	Hvit Pekin-anka	111
45.	En grupp Hvita Pekin-ankor	112
46.	Grupp af Hvita Aylesbury-ankor	115
47.	Trio af Kulörta Rouen-ankor	120
48.	Ett par Svarta Cayuga-ankor	125
49.	Ett par Hvita Muscovy-ankor	127
50.	Ett par Hvita Call-ankor	129
51.	Ett par Hvittofsade ankor	130
52.	Hus för ankafvel	133
53.	Nästen för ankor	134
54.	Vildandens näste	134
55.	Plan och grundplan för ankafvelshus i fem afdelningar	135
56.	Hus för ankafvel, med dammar	136
57.	Enkel häckningsbyggnad	137
58.	Planer för häckaren	138
59.	Hus för uppväxande ankor	139
60.	Hus i två afdelningar för uppväxande ankor..	140
61.	Hus i tre afdelningar för uppväxande ankor..	141
62.	Drickestråg	141
63.	Ett par Gråa Toulouse-gäss	145
64.	Ett par Hvita Embden-gäss	147
65.	Ett par Gråa Afrikanska gäss	149
66.	Ett par Bruna Kinesiska gäss	151
67.	Grå vildgås	153
68.	Ett par Kulörta Egyptiska gäss	154
69.	Kroasering mellan Vild och Afrikansk gås	156
70.	Kroasering af Embden- och Toulouse-gäss	158
71.	Kroasering af Embden- och Afrikanska gäss..	160
72.	Kalkontupp	163

INNEHÅLL:

HÖNSFÅGLARNE.

	Sida
INLEDNING: HÖNSFÅGLARNE.....	3
Hönsfåglarnes hufvudraser.....	6
Plymouth Rock-rasen.....	8
Wyandotte-rasen.....	12
Java-rasen	15
Dominique-rasen.....	17
Jersey Blues.....	17
Brahma-rasen.....	18
Cochins.....	24
Langshans.....	29
Leghorns.....	32
Minorca-rasen.....	42
Andalusiska rasen.....	47
Black Spanish.....	48
White Crested Black Polish.....	50
Hamburg-rasen.....	55
Redcaps.....	57
Campines.....	58
Houdans.....	59
Crevecoeurs.....	60
La Fleche-höns.....	61
Dorkings.....	62
Cochin Bantams.....	65
Japanese Bantams.....	66

Polish Bantams.....	67
Prakthöns.....	68
Russians.....	68
Sidenhöns.....	69
Sultanhöns.....	69
Purrhöns.....	70
Yokohama-höns.....	71
HÖNSGÅRDEN.....	73
Sittstänger.....	77
Nästen.....	78
Golfvet.....	79
Goda byggnadsplaner.....	80
Utrymme.....	82
Ventilering.....	83
Hönsburar.....	84
Fodertråg och drickskärl.....	85
Betesmarker.....	86
Kolonier.....	87
Hönsafvel i förening med vissa farmindustrigr.....	88
HÖNSENS UTFÖDRING OCH SKÖTSEL.....	89
Val af afvelsraser.....	90
Utfodring.....	92
Grönfoder.....	95
Grus.....	97
Köttfoder.....	98
Småkycklingars utfodring.....	99
Häckare.....	101
Inkubatorer.....	102
HÖNSÄGGENS NÄRINGSVÄRDE.....	102
KONSERVERING af ägg i vattenglas.....	104
ATT BEREDA SLAKTHÖNS för marknaden.....	106
HÖNSENS SJUKDOMAR.....	107
Gapes.....	108
Kolera.....	109
Roup.....	109

Ankor, Gäss, Kalkoner, Pärlehönan, Påfågeln.

	Sida
ANKOR	111
• Hvita Pekin-ankor.....	113
Hvita Aylesbury-ankor.....	114
Kulörta Rouens.....	120
Svarta Cayuga-ankor.....	124
Kulörta och Hvita Muscovy-ankor.....	127
Hvittofsade ankor.....	131
ANKSKÖTSELN	131
Ankornas utfodring.....	131
Byggnader för ankafvel.....	133
Häckare.....	139
GÄSS	143
Gråa Toulouse-gäss.....	145
Hvita Embden-gäss.....	147
Gråa Afrikanska gäss.....	148
Bruna och Hvita Kinesiska gäss.....	150
Gråa Vildgåsen.....	152
Kulörta Egyptiska gäss.....	154
GÅSSKÖTSELN	156
Parning och liggnig.....	159
Kroasering.....	161
Att göda unggäss.....	161
KALKONER	163
Den vilda kalkonen.....	163
Den tama kalkonen.....	164
Stora bronskalkoner.....	167
PÄRLHÖNAN	168
PÅFÅGELN	171
Svensk-Engelsk Ordlista.....	174
Illustrationer	175

12. Landtbruks-, boskaps-, bi- och fjä- derfäskötsel.

Abildgaard, P. C. Den pålitlige häst- och boskaps- läkaren vid de allmännaste sjukdomar som anfälla hästar, hornboskap, får och svin. Häft.	.25
A B C Guide to poultry keeping. Paper	.25; cloth .50
Bergstrand, C. E. Om komjölken, dess egenskaper, sammansättning och betydelse för hushåll- ningen. Häft.....	.25
Billman, P. M. Den erfarne djurläkaren eller hus- hållsdjurens vanliga sjukdomars kännetec- ken, orsaker, rätta behandling och boteme- del. Häft.....	.25
Blomquist, A. Handledning i djurskyddslära för hemmet och skolan. Häft.....	.40
Burgtorf, F. Ängs- och betesodling, äfvensom be- räkning af erforderlig frökquantitet. (95) Häft.	.90
Buttlar, V. Ny metod för skogsodling. (14) Häft..	.50
Cajander, Z. Ostberedning. (60) Häft.....	.50
— Smörberedning. (59) Häft.....	.25
Capps, M. D. Standard Belgian Hare Book. Paper	.25. Cloth..... .50
Cohn, W. Benmjölet som gödselämne. (9) Häft....	.20
Feilitzen, C. Om växternas näringsförhållanden samt åkerjordarternas uppkomst och egen- skaper Häft.....	.15
Florman, A. H. Underrättelse om husdjurens vård och skötsel under hälso- och sjukdomstill- ståndet, eller anvisning huru hästar, oxar, kor, får och svin skola uppfödas och skötas samt deras sjukdomar botas. Inb.....	1.15
Flygarson, F. Kort handledning i hönsskötsel. Häft.....	.35
Frantzen, K. Hufvudgrunderna af åkerbruks- läran. (63) I. Växternas beståndsdelar. Häft.	.25

— II. Gödsellära. (64) Häft	.40
— III. Praktisk boskapsskötsel. (65) Häft.....	.25
Funk. V. Nötkreatursskötseln. (104) Häft.....	1.00
Gleason, O. Horsetraining made easy. Paper 25 Cl.	.50
Hamm, V. Hönsgården. Fullständig anvisning att föröka, sköta och vårda höns, dufvor, gäss, ankor och kalkoner. Häft.....	.65
Handbok i biskötseln eller outhärlig rådgifvare och hjälpreda för hvarje egare och vårdare af bin. Häft.....	.40
Hermelin, C. A. Om hornboskapens vinterutfod- ring. (24) Häft.....	.25
Hochstetter, W. Kaninens uppfödande och sköt- sel. (100) Häft.....	.25
Juhlin-Dannfelt, H. Jordbrukarens handlexikon. En uppslagsbok i jordbruk, trädgårdsskötsel, skogshushållning, veterinärkunskap m. m. Häft.....	2.25
Koksaltet såsom medel att öka ladugårdsafkast- ningen. (10) Häft.....	.15
Lichtenstein, H. Den förädlade hönsafveln. Led- ning vid behandling, näring och förkofran af sällsynta och nyttiga hönsarter. Häft.....	.20
Lonnergren, A. V. Praktisk champignonodling jemte handledning för odling af några andra ätliga svampar. Häft.....	.45
Lotter, J. M. Biskötseln efter den s. k. Dzierzon- ska metoden. (69) Häft.....	.40
Löbe, W. Ogräsens utrotande. (103) Häft.....	.50
Maercker, M. De konstgjorda gödningsämnenas ändamålsenligaste användande. Häft.....	.40
Magne, J. H. Valet af hästar eller beskrifning på alla de kännetecken, som utvisa hästars bruk- barhet till olika behof. Häft.....	.50
McClure, R. American horse, cattle and sheep doctor. Cloth.....	1.50
M'Combie, W. Om uppfödande och gödning af nötboskap. (28) Häft.....	.40

Morton, J. L. Kompostberedning af vegetabiliska och animaliska ämnen, jord, exkrementer och spillning, affall från jordbruket, ladugårdar, slagterier, fiskerier etc. (32) Häft....	.25
Möller, P. Strödda utkast rörande svenska jordbrukets historia. Häft. 1.50. Klb.....	2.40
Persson, Jan. Den kloke och erfarne gubben J. P:sons i Österby hästbok. Häft.....	.25
Persson, P. B. Handbok i husfågelsafveln. Kart.	.40
Post, H. Om betesmarkernas och ängarnes förbättring. Häft.....	.40
Reuff, A. Allmän husdjursskötsel. (101) Häft....	.90
Samuelson, S. Den förträffliga och tillförlitliga hästeboken. Förvarings- och botemedel för hornboskap och får. Häft.....	.40
Schoug, E. Handledning i hästskötseln. (87) Häft.	.25
— Handledning i fårskötseln. (88) Häft.....	.25
Segerdahl, G. Handledning i skogsuppskattningsläran. Häft.....	1.25
Sjöstedt, G. W. Djurvänner. Svenska allmänna djurskyddsföreningens tidskrift för främjande af djurens rätta vård och djuregarnes fördel. Klb.....	3.75
Svensk veterinärfarmakopé. Häft.....	.65
The World's Cyclopedia for the farmer, mechanic, business man and housekeeper. Cloth 2.50. Half mor.....	3.50
Webster. A B C guide to bee-keeping. Paper .25. Cloth.....	.50
Westerlund, F. Torfmossornas användbarhet i hushållet, industrien, jordbruket m. m. (21) Häft.	.50
Wolff, E. Läran om husdjurens utfodring. (74) Häft.....	.65
— Praktisk gödsellära. (94) Häft.....	.90
Wright, L. H. American standard poultry book. Paper .25. Cloth.....	.50
Wright and Capps Standard poultry and Belgian hare book. Paper .50. Cloth.....	1.00

16. Allmännyttigt handbibliotek.

(Alla häftade.)

N:o.

79.	Aflöningsstabeller för arbete från $\frac{1}{4}$ t. o. m. 10 d. eller timmar	.25
85.	Alkohol. Tabell för blandning af, jemte bränvinsutspädning med lank.....	.20
86.	Alkoholhalten. Tabell för höjande af alkoholhalten hos spirituosa.....	.25
101.	Allmän husdjursskötsel.....	.90
56.	Anilinfärgning. Handledning för tryckning och färgning med anilin, sat ett urval af de senaste årens uppfinningar i trycknings- och färgningskonsten.....	.40
110.	Apoteksväxter, Sveriges, jemte anvisning om deras insamling och förvaring.....	.15
9.	Benmjölet som gödselämne.....	.20
8.	Betsning, polering och lackering af trä, ben, horn och elfenben.....	.40
127.	Biodling efter nyaste metoder.....	.50
69.	Biskötsel efter den s. k. Dzierzonska metoden	.40
112.	Biskötsel, Handbok i tidsenlig.....	.40
90.	Bleksot, dess igenkännande och botande.....	.50
90.	Blodbrist och bleksot, deras igenkännande och botande.....	.50
30.	Blomsterodling i boningsrum, tillika innehållande skötseln af blomster- och bladväxter för kalljord, hvilka böra öfvervintra inom hus; odling af blomsterlökar m. m.....	.40
31.	Blomsterodling på fritt land. Odling af ett- och fleråriga blomster- och bladväxter, rank- och slingerväxter, träd och buskar för grupper, blomsterlökar m. m.; åfvenså gräsplaners anläggning och underhåll m. m.....	.40
122.	Bläckfabrikationen. Svart och kulört skrifbläck, kopiebläck, stämpelfärger m. m.....	.40

111.	Bokbindaren, Den praktiske.....	.40
78.	Bokhållaren, (Landtbruks).....	.25
47.	Bokhålleriet, Handledning i enkla och dubbla	.50
65.	Boskapsskötsel, Praktisk.....	.25
115.	Byggmästaren på landet. Enkel handledning för utförande af så väl vanliga trähus som resvirkesbyggnader.....	.25
116.	Byggnadssnickaren på landet. Handledning vid inläggning af golf och paneler, förfärdi- gande af trappor, fönster och dörrar, veran- da m. m.....	.25
72.	Bär- och fruktviner, Beredning af.....	.75
	Charkuterivaror. (Se Korf.)	
123.	Elfenbensimitationer, äfvensom naturtrogna efterbildningar af sköldpadd, perlemor, bern- sten, horn, fiskben, alabaster, marmor, sjö- skum, skiffer, ädlare träslag, träsniderier, mosaiker m. m.....	.65
133.	Etsning i zink och zinkogravyr, till fram- ställning af alla slags tryckplattor, äfvensom etsning af stål, koppar, silfver m. fl. metaller	.65
44.	Fabrikation af alla slags lim, oblater, lack, samt bryggerihartz.....	.25
39.	Fernissberedning till målning, lackering af möbler och andra finare och gröfre träarbe- ten, förgyllning, bokbinderi- och portfölj- arbeten, galanterivaror och leksaker, läder, metaller och vagnsarbeten.....	.50
113.	Fernissfabrikanten. Tillverkning af flyktiga och feta lack, fernissor och siccativ.....	.40
	Fiskaren. (Se Insjöfiskaren.)	
51.	Fläckuttagning. Anvisning att uttaga alla slags fläckar.....	.25
137.	Fotografi. Lärobok, praktisk, med tillämp- ning af de nyaste metoder och uteslutande användning af bromsilfvergelatinplåtar. Tilli- ka med aristotypi och koltryck.....	.50

105.	Fyrverkeri. Handbok i vatten-, teater och salongsfyrverkeri.....	.40
66.	Fyrverkerikonsten, Praktisk handbok i.....	.50
88.	Fårskötseln, Handledning i.....	.25
56.	Färgning. (Anilin.).....	.40
38.	Färgning af ylle, bomull och silke m. m.....	.40
130.	Förbättraren af landtmannaredskap. En handledning för mindre landtbrukare att sjelfva förfärdiga redskap efter förbättrade metoder.....	.40
	Förgyllning. (Se Metallers dekorering. — Målare och lackerare.—Metallers förgyllning. — Lackering.)	
52.	Garfning af skinn och hudar enligt snäll- garfningsmetoden, jemte beredning af simp- lare pelsverk m. m.....	.30
53.	Garfning. Handledning i hvit- och sämsk-..	.30
89.	Gikt och rheumatism.....	.50
126.	Glasetsning, Handledning vid, jemte talrika litografierade teckningar.....	.75
94.	Gödsellära, Praktisk.....	.90
64.	Gödsellära.....	.40
9.	Gödselämne, Benmjölet som.....	.20
43.	Halmflätning.....	.15
83.	Handbok för husegare och byggherrar. An- visningar angående nybyggnader och repara- tioner.....	.40
53.	Handledning i hvit- och sämskgarfning, äf- vensom ungersk hvitgarfning för läder, sämskning af skinn till handskar m. m.....	.30
42.	Handsmidet, Grunderna för.....	.15
38.	Hemfärgaren. Handledning att efter nyaste metoder färga ylle, bomull och silke; om blekning och tvättning m. m.....	.40
77.	Hemläkaren, en hjälpreda för landtbor så väl i Sverige som Amerika.....	.35

34.	Hemsysslor. Städning, barnflickans åliggande, sömnad, köksgöromål, tvätt, bryggd, slag, ljusstöpning, bakning, väfnad m. m.....	.35
129.	Hjelpreda vid lagning af enklare byggnader, polerade och målade möbler, landtmannaredskap och husgerådssaker m. m.....	.25
24.	Hornboskapens vinterutfodring.....	.25
82.	Hudens, hårets och naglarnes vård och bibehållande.....	.65
96.	Hundläkaren.....	.25
74.	Husdjurens utfodring, Läran om.....	.65
101.	Husdjursskötsel, Allmän.....	.90
83.	Husegare och byggherrar, Handbok för..... Hårets vård. (Se Huden.)	.40
87.	Hästskötseln, Handledning i.....	.25
15.	Hönsboken, Lilla.....	.40
27.	Insjöfiskaren eller nyaste och lättfattligaste metoden att fånga fisk och kräftor; beskrifning på fiskredskap, enkelt sätt att odla fisk m. m.....	.25
75.	Jagtboken, Den lilla. Kort handledning i jagt och djurfångst... ..	.40
107.	Järn och stål. Deras egenskaper och behandlingssätt, hufvudsakligen vid klensmide	.65
18.	Jernhandteringen, Praktisk handbok i; innehållande grunderna för masmästeriet, färskningsprocesserna, jernsyningen samt ordnandet af hårdställningar.....	.50
20.	Kaffe och té; de olika tillredningssätten samt de förnämsta surrogaten.....	.40
48.	Kanariefogeln, hans varieteter. skötsel och fortplantning.....	.25
100.	Kaninens uppfödande och skötsel.....	.25
45.	Kemisk-teknisk receptbok för metallarbetare, innehållande de nyaste och tillförlitligaste uppfinningar för arbeten i guld, silfver, ny-silfver, koppar, tenn, stål, jern och bleck; de	

	nyaste metallegeringar samt förgyllning, försilfring, förkoppring, förtening och färgning af metaller; lödning, etsning m. m.....	.25
102.	Kemisk-teknisk receptbok för snickare, svarfvare, målare, hornsnickare m. fl.....	.25
62.	Kittboken, eller anvisningar att bereda öfver 200 slags kitt.....	.25
132.	Kitt och hopfästningsmedel för glas, porslin, metaller, läder, jern, simplare och finare stenarbeten, trä, vatten- och ångrör m. m. Praktisk handbok för arbetare i allehanda yrken, specialiteter och amatörer.....	.40
49.	Kokbok. Tidsenlig matlagning.....	.75
10.	Koksaltet som medel att öka ladugårdsafkastningen.....	.15
104.	Kreatursskötseln (Nöt).....	1.00
32.	Kompostberedning af vegetabiliska och animaliska ämnen, jord, exkrementer och spillning, affall från jordbruket, ladugårdar, slagtertier, fiskerier etc.....	.25
23.	Konserveringsboken.....	.25
121.	Konserveringsmedlen och deras användande i jäsningsindustrien och till förvaring af födoämnen. För öl- m. fl. fabrikanter, mejeriegare, husmödrar m. fl.....	.40
128.	Konstsmör (margarinsmör), dess tillverkning, användbarhet och sanitära bedömande samt medlen att skilja det från natursmör.....	.40
134.	Konst- och fintvätt. Fullständig handledning i kemisk tvätt, fläckuttagning, konst-, hem- och fintvätt, appretering, blekning och färgning af halmhattar, tvättning och färgning af handskar m. m.....	.50
58.	Korf och charcuterivaror. Att tillreda, salta och röka kött- och fläskvaror.....	.25
108.	Korgflätning, Handledning i.....	.25

29.	Köksväxtodling. Anläggning och underhåll af köksträdgårdar samt odlingen af de för våra förhållanden bäst passande köksväxter, bärbuskar och fruktträd.....	.40
131.	Lackerare, Handbok för målare och.....	.75
13.	Lackering på alla slags arbeten af trä, bleck, tenn, jern, läder, sten m. m.; förgyllning, försilfring och bronsning på trä, messing, bleck, tenn, jern, bly och gips m. m.....	.25
129.	Lagning, Hjelpreda vid. Af enklare byggnader, polerade och målade möbler, landtmannaredskap och husgerådssaker m. m....	.25
130.	Landtmannaredskap, Förbättraren af.....	.40
37.	Landtmätaren. Att på egen hand uppmäta och afväga egor, beräkna höjder samt mäta plana och soliga figurer.....	.40
114.	Likörfabrikation, Handbok i. 850 recept för beredning af enkla och dubbla bränviner, usquebaugh, magdroppar, essenser, tinkturer, extrakt, rom, punch, arrack, konjak, franskt bränvin, oljor m. m. samt likörer på varm eller kall väg.....	.65
	Lim, Lack, Oblater m. m. (Se Fabrikation.)	
120.	Ljuskopiering. Handbok för framställning af trogna kopior af ritningar, handskrifter, gravyrer m. m. medelst ljuskänsligt papper..	.40
	Luktvatten. (Se Vällukternas Bok.)	
84.	Lungornas vård och behandling med särskild hänsyn till lungdot.....	.75
4.	Läderreceptbok	.40
25.	Läkeodmsväxter, Sveriges.....	.40
49.	Matlagning, Tidsenlig.....	.75
45.	Metallarbetare, Kemisk-teknisk handbok för.....	.25
118.	Metallarbetaren på landet. Anvisningar att löda, förtenna, hårda, etsa och polera jern- och metallarbeten, smida nycklar och vagns-	

	fjädrar, skärpa filar samt tillverka turbin- och vindfångstpust, slägginträttning m. m.	.20
	Metallarbetaren, Slöjdskola för. (Se Slöjdskola III.)	
139.	Metallers bearbetning vid smidning, höjning, spänning, rundning, bårdning, drifning, pressning, hopfogning m. m. af plåt, kitt; enkla metoder för pröfning af metallers äkthet m. m.	.50
138.	Metallers dekorering. Praktisk handbok i alla metallers förskönande genom gravering, etsning, touchering, inkrusterung, färgning på kemisk väg, förgyllning, försilfring, förnickling, platinering, jern- och blyöfverdrag m. m.	.50
106.	Metallers förgyllning, försilfring, förkoppring, förzinkning, förnickling, bronsning och färgning m. m.	.50
93.	Metersystemet, Utförlig framställning af.	.25
46.	Mineralvatten. Beredning af de flesta brukliga helsovatten.	.65
125.	Monogramboken; innehållande monogram af två bokstäfver i alla deras sammansättningar. I två färger.	.50
16.	Murareboken, Lilla, eller lättfattlig anvisning att tillaga flere sorters murbruk, tegeltaks gipsning, väggars och taks rappning m. m. ...	.15
67.	Myntsystemen, De utländska och svenskas inbördes förhållande, jemte de utländska mått- och vigtsystemens förhållande till de svenska och franska.	.25
12.	Målning med lim- och oljefärger, beredning af fernissor på kall väg; om målning på linne, metaller och glas m. m. jemte anstrykningsmedel för trävirke, murar o. s. v; luktfria och hastigt torkande färger.	.40

131. Målare och lackerare, Nyaste handbok för. Fullständiga anvisningar för finare målning, lackering, skyltmålning, förgyllning, försilfring, bronsering m. m. enligt vår tids fordringar..... .75
102. Målare, snickare, svarfvare; Kemisk-teknisk receptbok för..... .25
99. Målning och tapetsering m. m..... .40
117. Möbelsnickaren på landet. Förfärdigandet af enklare möbler, kommoder, skåpkar, sängar och bord, chiffonierer, tafvelramar m. m. samt likkistor..... .25
Möbler, Konservering af. (Se Tvättning och renovering.)
124. Naturaliesamlaren. Praktisk anvisning att samla, preparera och konservera organiska och oorganiska naturföremål..... .65
28. Nötboskapens uppfödande och gödning..... .40
104. Nötkreatursskötseln. Handledning i rationell afvel, utfodring och användning af nötkreaturen..... 1.00
103. Ogräsens utrotande..... .50
2. Ohyreboken, Den fullständiga. 289 anvisningar att fördrifva insekter på växter, spannmålsmask, myror, råttor och möss, mygg, ohyra på boskap, flugor och kackerlackor, mal, loppor, löss och vägglöss..... .25
60. Ostberedning..... .50
119. Papiermaché, dess beredning och användning, arbetenas målning, förgyllning, försilfring, dekorering m. m..... .25
Parfumer. (Se Vällukternas Bok.)
136. Receptbok för alla. Öfver 400 föreskrifter att på egen hand bereda nödvändighetsartiklar och allmännyttiga medel af alla slag..... .65
6. Redskapsfabrikanten på landet. Anvisning att på egen hand förfärdiga kastmaskiner,

	hackelsemaskiner, tranärtsharpor, hjulnaf, hjul och sellokor.....	.25
99.	Rep- och snörslagning m. m.....	.40
89.	Rheumatism.....	.50
10.	Saltet som medel att öka ladugårdsafkastnin- gen.....	.15
14.	Skogsodling, Ny metod för.....	.50
76.	Skogsprodukter, Förädling af, genom torr destillation af trä.....	.40
97.	Slöjdskola i hemmet. I. Snickring.....	.50
98.	d:o d:o II. Svarfning, Löfsåg- ningsarbete. Inlagdt arbete. Bildhugge- riarbete. Naturarbete. Lof- och halmflät- ning.....	.50
99.	Slöjdskola i hemmet. III. Målning och ta- petsering. Metallarbeten. Sinkning. Säll och sikta. Rep- och snörslagning. Borst- bindning. Tillskärning af fönsterglas.....	.40
59.	Smörberedning.....	.25
128.	Smör (Konst-). Margarin.....	.40
109.	Smörjor och oljor för finare och gröfre maski- ner, vagnar m. m. äfvensom blanksmörja, lä- dersvärta och läderfernissa.....	.50
102.	Snickare, svarfvare, målare; Kemisk-teknisk handbok för.....	.25
17.	Snickareboken. De särskilda träslagens olika användbarhet, deras inköp och torkning, trä- arbetens hopsättning, linoljerening, ferniss- beredning, betsning, polering, målning m. m.	.50
22.	Sockerbagaren och likörfabrikanten. Anvis- ning att tillaga karameller, mandelkonfekt, brända mandlar, biscuiter, sockerbröd, té- bröd, bakelser, kakor, färtor, konserver, syl- ter, safter, lemonad och mandelmjolk samt likörer på kall väg.....	.25
92.	Sockerbageriet, Handbok i.....	.50

102.	Svarfvare, målare, snickare; Kemisk-teknisk receptbok för.....	.25
98.	Svarfning, löfsågningsarbete, inlagdt arbete, bildhuggeriarbete m. m.....	.50
70.	Svarfvareboken, Lilla. Anvisning att svarfva, slipa och polera.....	.15
36.	Syltningsbok. Konservering af bär och frukter genom inkokning; inläggning i spiritiosa och ättika, syltning med socker; tillagning af geléer, marmelader, kompoter och safter....	.25
41.	Taktegelria. Ny metod att torka och förvara säd.....	.25
99.	Tapetsering, målning m. m.....	.40
	Té och kaffe. (Se Kaffe.)	
21.	Torfmosarnas användbarhet i hushållet, industrien, metallurgien, byggnadskonsten, hälsovården, jordbruket m. m.....	.50
	Trädgårdsskötsel. (Se Blomsterodling i boningsrum. — Blomsterodling på fritt land. — Köksväxtodling.)	
55.	Tvål. 135 anvisningar att i mindre skala tillverka tvål, tvålkulor, tvålcreme, tvålspiritus, raktvåler, tvålpulver m. fl. tvålpreparater för toaletten.....	.20
	Tvätt. (Se Konst- och fintvätt.)	
57.	Tändernas vård och sjukdomar.....	.50
68.	Urmakare, Förstudier för.....	.50
71.	Vexellära, Praktisk.....	.40
33.	Vinberedning utan drufvor. Anvisningar att af frukter, bär, potatis och spanmål tillaga öfver 70 slags viner samt andra helsosamma, välsmakande och billiga drycker.....	.25
72.	Viner, Bär och frukt.....	.75
81.	Virkestabeller för beräkning af fyrkantigt och runkt virkes kubikinnehåll etc.....	.50
54.	Vällukternas Bok. Anvisningar att i mindre kvantiteter tillverka luktvatten och essencer,

0 002 866 848 A

Fullständigaste Engelsen för svenska folket i N
klothband \$1.00

Praktisk Lärobok i Engelska fullständig uttalsbeteckning. Pris, kartonerad 60
cents, klothband \$1.00

Engelsk Språklära för menige man, af Dr
Vilh. Sturzenbecker. Pris, kartonerad 60 cents.

Lärobok i Engelska Språket, med talrika läse-,
skrif- och memoreringsöfningar jämte uttalslära
samt läsebok och ordbok, af O. C. Kjellberg. Pris,
kartonerad \$1.25

Lärobok i Geografi för svenskar i Amerika,
med 260 illustrationer. Pris, kartonerad \$1.50,
klothband \$2.00

Förenta Staternas Historia, i sammandrag af
C. F. Peterson. Med 33 illustrationer. Pris, i kloth-
band 75 cents.

Lärobok i Fäderneslandets Historia samt
grunddragen af Norges och Danmarks historia.
Med 71 illustrationer. Pris, kartonerad \$1.00

Kyrkohistoria till skolans tjänst, af Nils Löv-
gren. Med 42 illustrationer. Välskt band. Pris \$1.20

I Hans Fotspår, eller "Hvad skulle Jesus gö-
ra", af Chas. M. Sheldon. Med 14 illustrationer.
Klothband, pris \$1.00

Svenska Folksägner, samlade samt försedda
med historiska och etnografiska anmärkningar af
Herman Hofberg. Med 43 illustrationer. Pris, i
7 häften \$1.00, klothband \$1.50, halfmorocco med
guldsnitt \$2.00

Jan Olsons Äfventyr eller en vermländsk emi-
grants resor och lefnadsöden i det Norra Amerika.
Med 30 illustrationer af Gus. Higgins. Pris, häf-
tad 75 cents; klothband \$1.00